

Załącznik
do uchwały Nr LXIII/445/24
Rady Miejskiej w Chodczu
z dnia 11 kwietnia 2024r.

MIASTO I GMINA CHODECZ

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY CHODECZ NA LATA 2024-2030

Spis treści

Wstęp	2
1. Podsumowanie diagnozy strategicznej	4
1.1. Przestrzeń i środowisko	4
1.2. Społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz	13
1.3. Bezpieczeństwo socjalne i publiczne	20
1.4. Gospodarka i rolnictwo	23
1.5. Infrastruktura techniczna	27
1.6. Kultura, sport, rekreacja i turystyka	32
1.7. Gospodarka finansowa Miasta i Gminy Chodecz	36
2. Analiza SWOT	38
3. Założenia strategiczne dla Miasta i Gminy Chodecz	41
3.1. Wizja i misja	41
3.2. Układ celów i kierunków działań	41
3.3. Monitorowanie postępu rzeczowego realizacji Strategii	57
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju	58
4.1. Kluczowe uwarunkowania rozwoju Miasta i Gminy Chodecz	58
4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej	63
4.3. Model przestrzenno-funkcjonalny Gminy Chodecz	66
5. Obszary strategicznej interwencji	75
5.1. Obszary strategicznej interwencji wynikające z ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku	75
5.2. Obszary strategicznej interwencji na poziomie lokalnym	76
6. System realizacji Strategii	77
6.1. Odpowiedzialność za realizację Strategii	77
6.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	82
6.3. System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii	85
7. Źródła finansowania realizacji Strategii	87
Załącznik nr 1. Katalog mierników i rezultatów na potrzeby monitorowania realizacji Strategii	89
Spis wykresów, map i tabel	95

Wstęp

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030” jest kluczowym instrumentem wskazującym pożądane kierunki rozwoju lokalnego w oparciu o posiadane zasoby i potencjały. Podstawą do wskazania odpowiednich kierunków rozwoju Gminy Chodecz jest obecna sytuacja społeczno-gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa.

Główną przesłanką wewnętrzną, determinującą potrzebę wdrożenia nowej strategii rozwoju jest kończący się okres obowiązywania poprzedniego dokumentu strategicznego, zaś przesłanką zewnętrzną są szanse dla finansowania inwestycji zgodnych z przedstawionymi założeniami, sprzyjającymi rozwojowi lokalnemu, ze środków nowej perspektywy Unii Europejskiej. Od czasu opracowania poprzedniej strategii gminnej minęło już ponad 10 lat, a zmiany jakie zaszły w poszczególnych sferach doprowadziły do konieczności ponownej analizy słabych i mocnych stron Gminy Chodecz oraz ustalenia właściwych dla aktualnego stanu kierunków rozwoju lokalnego.

Kluczowym założeniem przedmiotowego dokumentu i ustaleń strategicznych jest dążenie do kompleksowego rozwoju gminy, w tym również w ramach struktur organizacyjnych i terytorialnych ujętych na łamach uwarunkowań wojewódzkich, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Podstawą prawną definiującą zakres, strukturę i procedurę przygotowania Strategii Rozwoju są przepisy:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 poz. 40 t.j.),
- ustawy z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 poz. 1378 t.j.),
- ustawy z dnia 3 października 2008 roku, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 poz. 1094 t.j.).

Przystąpienie do sporządzenia Strategii poprzedziło ustalenie jej zakresu i planowanego harmonogramu prac nad kolejnymi elementami, o czym traktuje uchwała nr XLIX/330/23 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 10 lutego 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania dokumentu projektu strategii, w tym trybu konsultacji. W realizacji przedmiotowego opracowania kluczowymi aspektami pozostają:

- ustalenie wniosków z diagnozy strategicznej opisującej stan obecny i tendencje społeczno-gospodarcze, przestrzenne i funkcjonalne,
- wypracowanie założeń programowych i przestrzenno-funkcjonalnych ukazujących kierunki rozwoju lokalnego,
- opracowanie projektu Strategii wraz z ogłoszeniem i przeprowadzeniem konsultacji społecznych, dla których zwieńczeniem jest sprawozdanie z ich przebiegu i jego publikacja,
- uzgodnienie możliwości odstąpienia lub też przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii,

- przeprowadzenie ewaluacji ex-ante, wskazującej na trafność, skuteczność i efektywność przyjętych założeń strategicznych wraz z ewentualnym przeformułowaniem lub zmianą ustalonych założeń,
- przyjęcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030 przez Radę Miejską w drodze uchwały.

Zagadnienie dotyczące zakresu i podstawy prawnej dla dokumentu, jakim jest strategia rozwoju gminy było przedmiotem analiz, a następnie regulacji objętych nowelizacją przepisów prawnych ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, obowiązującą od dnia 13 listopada 2020 roku. Nowelizacja wprowadziła liczne zmiany w aktach bezpośrednio regulujących podstawy prawne funkcjonowania samorządu gminnego, w tym również w ustawie z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 poz. 40 t.j.). Znowelizowana ustawa po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym ukazuje podstawę prawną dla opracowania strategii rozwoju gminy, jak również określa szczegółowe wymagania dotyczące zakresu tego dokumentu. Zakres strategii określony został w art. 10e ustawy o samorządzie gminnym, wskazując, że dokument zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, uwzględniającej obszary funkcjonalne Gminy. Ponadto, zakres strategii obejmuje również:

- I. ujęcie strategiczne, w ramach którego wskazuje się cele strategiczne rozwoju co najmniej w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym wraz z rezultatami planowanych działań i wskaźnikami ich osiągnięcia,
- II. model struktury przestrzenno-funkcjonalnej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie oraz obszarami strategicznej interwencji określonymi w strategii rozwoju województwa i obszarami strategicznej interwencji kluczowymi dla gminy, o ile zostały zidentyfikowane, wraz z zakresem planowanych działań,
- III. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- IV. szacunkowe ramy i źródła finansowania.

1. Podsumowanie diagnozy strategicznej

1.1. Przestrzeń i środowisko

Lokalizacja, podział administracyjny i polityka planistyczna

Chodecz – jednostka samorządowa o charakterze miejsko-wiejskim, położona w południowej części powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, granicząca z samorządami województw wielkopolskiego i łódzkiego. Sąsiaduje z gminami: Chocień, Lubień Kujawski, Izbica Kujawska, Boniewo oraz Przedecz (woj. wielkopolskie) i Dąbrowice (woj. łódzkie).

Rycina 1. Lokalizacja Gminy Chodecz w ujęciu wojewódzkim i powiatowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://investin.kujawsko-pomorskie.pl/pl/>

Terytorialnie gmina przynależy do ośrodków funkcjonalnych związanych z miastami średnimi w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka oraz obszarów powiązanych z miastami powiatowymi, tj. do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Włocławka.

Z uwagi na dostępność jezior i zasobów sprzyjających wypoczynkowi, w tym uregulowanej zabudowie rekreacyjnej, obszar Miasta i Gminy Chodecz jest atrakcyjną destynacją turystyczną dla mieszkańców Włocławka, oraz łódzian i wielkopolan. Przez Gminę przebiega droga wojewódzka nr 269 oraz sieć dróg powiatowych umożliwiającą połączenie z miastem Włocławek oraz z drogą krajową nr 91 i autostradą A1 (węzeł Kowal). Lokalizacja wraz z dostępnością komunikacyjną dla mieszkańców pobliskich miast i posiadaniem potencjałem endogenicznym wpływa na **atrakcyjność rekreacyjną i wypoczynkową Gminy**.

Centralnym ośrodkiem gminnym jest Chodecz – miasto oddalone od Włocławka o około 30 km, będące również lokalizacją najważniejszych usług publicznych, w tym siedzibą władz gminnych. Poza ośrodkiem miejskim, obszar wiejski strukturalnie podzielony jest na 20 sołectw skupiających 47 miejscowości. **Wśród sołectw wymienić można:** Brzyszewo, Chodeczek, Ignalin, Kubłowo, Kromszewice, Lubieniec, Łania, Łanięta, Mielinek, Mstowo, Psary, Przysypka, Pyszkowo, Sobiczewy, Strzygi, Strzyżki, Wola Adamowa, Zalesie, Zbijewo i Zieleniewo.

Poszczególne sołectwa są również ośrodkami wiejskimi uzupełniającymi względem ośrodka lokalnego. Najważniejsze znaczenie, z uwagi na pełnione funkcje mieszkalno-usługowe mają Wola Adamowa, Zalesie i Sobiczewy oraz w połączeniu z funkcjami turystyczno-mieszkalniowymi: sołectwa Pyszkowo, Strzyżki i Zbijewo. Kluczową rolę mają również sołectwa Ignalin i Strzygi, stanowiące obszary produkcyjno-usługowe dla miasta.

Rozmieszczenie miejscowości ma terenie Gminy Chodecz prezentuje poniższa rycina.

Rycina 2. Obszar Miasta i Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 122 km², z czego ok 1 km² stanowi teren miasta, zaś pozostałe 121 km² to obszary wiejskie. Ogólna powierzchnia Gminy odpowiada 8,27% powierzchni powiatu (1 473 km²), co plasuje ją na 6 miejscu pod względem wielkości wśród gmin powiatu wrocławskiego.

Polityka planistyczna Gminy prowadzona jest w oparciu o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Chodec, pochodzące z roku 2002 oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają jedynie 1,31 km², tj. jedynie nieco ponad 1% powierzchni Gminy. Instrumentem wspomagającym utrzymanie ładu przestrzennego są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, warunkujące możliwość podejmowania i realizacji inwestycji na obszarach nieobjętych MPZP.

Podsumowując, ponad dwudziestoletni okres obowiązywania najważniejszego dokumentu planistycznego dla Gminy wraz z intensywnymi zmianami społeczno-gospodarczymi determinuje potrzebę wdrażania rozwiązań planistycznych opartych o zasadę zrównoważonego rozwoju wraz z tworzeniem optymalnych warunków, dbając o budowanie atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej, przedsiębiorczej czy rolniczej. Ponadto niski poziom pokrycia obszaru gminnego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wymaga rozbudowanych procedur w zakresie zezwoleń i postępowań administracyjnych, co znacząco wydłuża proces inwestycyjny, jak również może być dodatkowym obciążeniem systemu zarządzania Gminy Chodec. Istotnym uwarunkowaniem lokalizacyjnym Gminy jest jej położenie bezpośrednio przy granicy z województwem wielkopolskim i łódzkim, co przy obecnym poziomie dostępności komunikacyjnej, plasuje obszar gminy jako destynację wypoczynkową i rekreacyjną dla łodzian i wielkopolan.

Rzeźba terenu i zasoby naturalne

Obszar Gminy Chodec charakteryzuje się różnorodnością geomorfologiczną i zróżnicowanym ukształtowaniem terenu, co znacząco wpływa na atrakcyjność regionu. Na terenie Gminy usytuowane są 3 złoża kopalin obejmujących złoża piasków budowlanych, z czego 1 złożo w Lubieńcu jest rozpoznane szczegółowo. W pozostałych złożach eksploatacja kopalin została zaniechana (Mstowo i Nowiny). Zlokalizowane są tu też 2 tereny górnicze o statusie „zniesiony” (Nowiny i Mstowo).

Innym, równie istotnym zasobem jest dostępność wód powierzchniowych i podziemnych. W ramach wód powierzchniowych wyróżniane są m.in. rzeka Chodeczka - drugi co do wielkości dopływ Zgłowiączki, jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie i Karczemka, jak również drobne oczka wodne, rowy melioracyjne i tereny podmokłe.

Podstawowymi aktami planistycznymi obejmującymi zagadnienia zasobów wodnych i ich następstw, w tym suszy czy ryzyka powodziowego dla Gminy Chodec są m.in.:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r.,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. poz. 2714),
- Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 2739),
- Planu przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 roku (Dz. U. 2021 r. poz. 1615).

Większość obszaru Miasta i Gminy Chodecz położona jest w Dorzeczu Wisły na przebiegu rzeki Chodeczki, włączającej się do doliny Zgłowiączki i przez nią do Wisły, natomiast kilka miejscowości m.in. część Zbijewa, Cett, Strzyg, Łaniań znajduje się w dorzeczu Odry. Jednolite części wód powierzchniowych znajdują się w:

- w Regionie wodnym Środkowej Wisły, stanowiącym obszar działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie (większa część Gminy),
- w Regionie wodnym Warty, dla którego właściwy jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.
- w Regionie wodnym Noteci, administrowanym przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszcz (część południowo-zachodnia gminy).

Wśród jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze Gminy występują:

- RW200018278679 - Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego,
- RW200017278672 - Dopływ spod Bodzanowa
- RW6000101833239 - Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej,
- RW6000101881179 - Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń,
- RW2000152721839 - Ochnia do Miłonki,
- RW20001027853299 – Niwka,
- RW20001027887 - Lubieńka do Rakutówki,
- LW20042 – J. Kromszewickie,
- LW20047 – Borzymowskie
- LW20045 – Szczytnowskie,
- LW10387 – Przedecz.

Wszystkie spośród jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i jednej jeziornych osiągnęły zły stan wód i charakteryzują się zagrożoną oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zły stan ogólny wód powierzchniowych determinowany jest m.in. intensywną gospodarką rolną, której nawożenie powoduje zanieczyszczenie wód powierzchniowych jak i fakt spływu do jezior wód deszczowych z miasta oraz nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków. Do innych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych należy również nieefektywny system melioracyjny wraz z zanieczyszczeniami wynikającymi z gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na terenie Miasta i Gminy Chodecz zlokalizowane są 3 jednolite części wód podziemnych.

Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych w obszarze Miasta i Gminy Chodecz

Kod JCWPd	Ocena stanu środowiskowego		Stan JCWPd	Ryzyko
	chemicznego	ilościowego		
PLGW600062	dobry	słaby	słaby	zagrożona
PLGW200063	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW200047	dobry	dobry	dobry	zagrożona

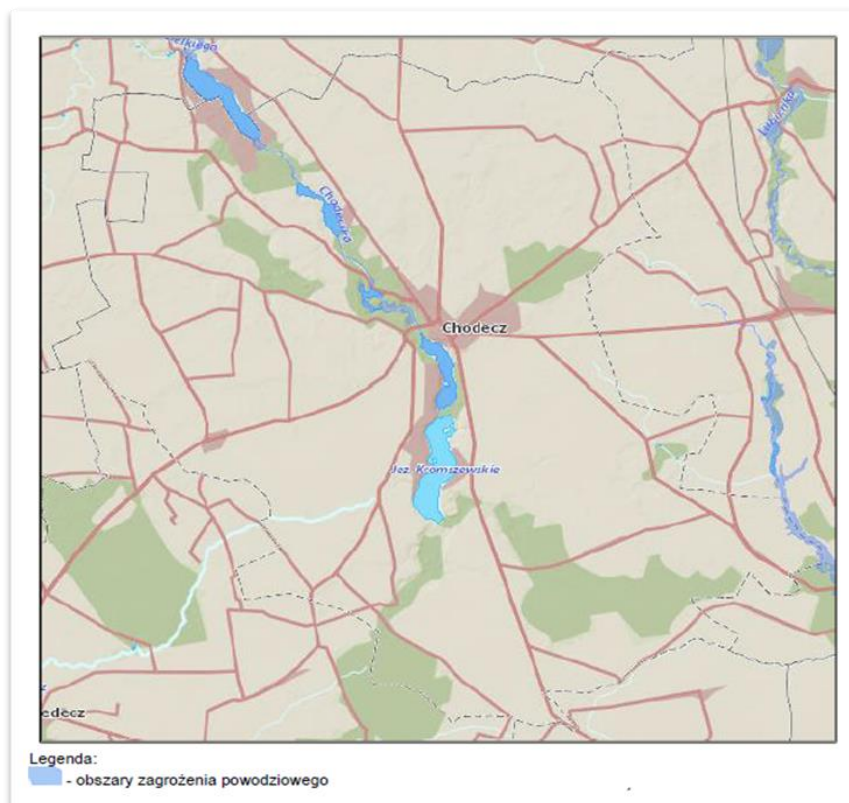
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Dla **PLGW600047** w ramach działań podstawowych dostrzeżono potrzebę wydania rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 220 (Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek - Płock), zaś działania uzupełniające przewidują przeprowadzenie analizy obejmującej identyfikację ujęć wód podziemnych o zasobach eksploatacyjnych znacznie przekraczających średni rzeczywisty pobór w poprzednim cyklu planistycznym. Ponadto, istotnym zadaniem jest ograniczenie zużycia wody w rolnictwie w wyniku stosowania wodooszczędnych technik nawodnienia gruntów ornych, retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych. W sferze administracyjnej wyróżniono m.in. potrzebę dodatkowego przeglądu udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych. Zgodnie z uregulowaniami planistycznymi, dla **PLGW200047** wskazano działania podstawowe - ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP nr 401 Niecka łódzka) oraz działania uzupełniające, do których zaliczono wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Południowo-wschodnia część Gminy Chodecz znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 226 Krośniewice – Kutno.

Istotnym zagrożeniem, jakie charakteryzuje obszar Miasta i Gminy Chodecz jest zagrożenie powodziowe. Na podstawie art. 169 ust.2. pkt 2 ustawy Prawo wodne, jak również na bazie informacji mapowych udostępnionych na stronach Hydroportalu wynika, iż część obszaru gminnego, położonych w obrębie rzeki Chodeczka i Ochnia objęte są obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, co wskazuje na konieczność uwzględnienia tego aspektu, każdorazowo podczas procesów inwestycyjnych i planistycznych.

Rycina 3. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Gminy Chodecz

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=qpPGW

Poważnym zagrożeniem dla Gminy Chodecz jest **zjawisko suszy**. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 roku w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, grunty Gminy Chodecz są zagrożone suszą:

- atmosferyczną w stopniu ekstremalnie zagrożonym (IV klasa),
- hydrologiczną, osiągając przy tym stopień słabego i umiarkowanego zagrożenia (I i III stopień),
- hydrogeologiczną, w stopniu słabo i umiarkowanie zagrożonym (I i III klasa),

Łączne zagrożenie suszą w Planie przeciwdziałania skutkom suszy sklasyfikowano na obszarze Gminy Chodecz jako silne. Zjawisko silnego zagrożenia suszą atmosferyczną oraz zagrożenia wystąpienia suszy hydrologicznej, rolniczej i hydrogeologicznej dla obszaru Gminy Chodecz ukazywane jest również w aktach planistycznych dla regionu wodnego Warty. Powyższe determinuje potrzebę każdorazowego podejmowania działań z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Zgodnie z Załącznikami do Planu przeciwdziałania skutkom suszy, bezpośrednio względem obszaru Miasta i Gminy Chodecz nie wskazano działań inwestycyjnych, jednak pomimo tego względem samorządów gminnych wskazuje się na następujące działania do wdrożenia:

- Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji,
- Uwzględnianie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli,
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów,
- Czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej,
- Opracowanie i wdrażanie programu edukacyjnego o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, obszarach gospodarczych, społecznych i środowiskowych wrażliwych na suszę oraz przeciwdziałaniu jej skutkom,
- Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy.

Gmina podejmuje systematyczne działania na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy oraz minimalizowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych, w tym prowadząc kolejne inwestycje z zakresu modernizacji, usprawniania istniejących i budowy nowych sieci kanalizacyjnych i wodociągowych. Ponadto Gmina dąży do ograniczenia strat wody oraz zwiększenia efektywności wykorzystania istniejących zasobów wody, również w okresach suszowych. Miasto i Gmina Chodecz aktywnie podejmują działania administracyjne, budowlane i formalne nawiązujące do zabezpieczenia odpowiedniej jakości zasobów wodnych.

Podsumowując, obszar Gminy Chodecz wyróżnia się dostępnością złóż kopalin zaspokajających lokalne zapotrzebowanie w zakresie budownictwa mieszkaniowego i drogownictwa. Dostępność zasobów naturalnych z jednej strony stanowi znaczący walor środowiskowy Gminy, ale jednocześnie determinuje ograniczenia w kierunku możliwości zagospodarowania terenów znajdujących się w pobliżu miejsc eksploatacji. Ponadto, wody powierzchniowe na terenie Gminy charakteryzują się znacznym zanieczyszczeniem. W przypadku wód podziemnych, a konkretnie w przypadku JCWPd

nr 63 prowadzony jest monitoring wód powierzchniowych, co znacząco wpływa na bieżące działania przyczyniające się do poprawy jakości wód. Istotnymi zagrożeniami dla kształtowania polityki planistycznej, jak również dla zapewnienia ochrony środowiska jest zagrożenie powodzią w obszarze rzeki Chodeczki i Ochni, oraz zagrożenie suszą, które dla Gminy określane jest jako silne.

Zasoby przyrodnicze

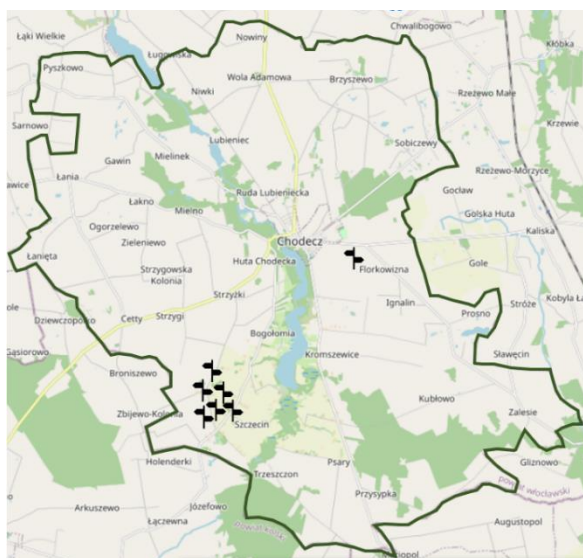
Tuż obok dostępności do wód powierzchniowych i zasobów naturalnych, istotnym zasobem przyrodniczym są lasy i grunty leśne, będące ostoją i siedliskiem wielu gatunków zwierząt i roślin. Poziom lesistości w Gminie Chodecz kształtuje się na poziomie 10,10% i jest niższy od wskaźnika dla powiatu włocławskiego (18,7%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%). Powierzchnia gruntów leśnych zajmuje 1 251,47 ha, z czego grunty leśne publiczne stanowią ponad 75%, zaś grunty prywatne to ¼ ogólnej powierzchni leśnej w Gminie.

Lasy w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Chodecz znajdują się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi, Nadleśnictwa Kutno i Leśnictwa Chodecz i Lubień.

Względem sąsiednich samorządów, Gmina Chodecz cechuje się **ograniczoną atrakcyjnością przyrodniczą**, co determinowane jest niskim poziomem lesistości i brakiem powierzchniowych form ochrony przyrody. Na jej obszarze występują wyłącznie pomniki przyrody, głównie w postaci jednoobiektowej i są to drzewa zlokalizowane w starym parku w Zbijewie i w miejscowości Florkowizna.

Brak wyznaczonych powierzchniowych form przyrody na terenie Gminy ma jednak przełożenie na wykorzystanie rolnicze i inwestycyjne, w tym wiąże się z łagodniejszymi obostrzeniami planistycznymi.

Rycina 4. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Gminy Chodecz

Źródło: <https://qeoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Stosunkowo niski stopień lesistości, który jedynie nieznacznie urozmaica krajobraz i wpływa na jego atrakcyjność przyrodniczą wraz z brakiem powierzchniowych form ochrony przyrody, wskazują że niemal cały obszar gminny wykorzystywany jest do rozwoju funkcji rolniczej i inwestycyjnej. Pomimo niewielkich obszarów leśnych, stanowią one jeden z elementów atrakcyjności turystycznej oraz rekreacyjnej, co determinowane jest głównie poprzez połączenie z innymi zasobami, w tym jeziorami i rzekami, jak również z zachowanym krajobrazem lokalnym. Uwarunkowania regionalne oraz dostępne walory przyrodnicze promują Gminę Chodecz jako miejsce do wypoczyniania i aktywnej rekreacji. Na terenie gminy znajdują się liczne łąki i lasy, a także jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie i Ługowskie. Należy zatem kontynuować realizację działań skierowanych na ochronę walorów endogenicznych Gminy, jak również zmierzających do ich optymalnego wykorzystania m.in. w zakresie turystyki i rekreacji.

Jakość powietrza i odnawialne źródła energii

Jakość powietrza w Gminie determinowana jest przekroczeniem bezno(a)pirenu z uwagi na cel ochrony zdrowia oraz ozonu rozpatrywanego z uwagi na cel ochrony zdrowia i roślin. Ponadto, zgodnie z Raportem wojewódzkim za rok 2022. Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim” Gmina Chodecz zaklasyfikowana została do klasy C w odniesieniu do przekroczenia średniej finalnej dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Obniżona jakość powietrza zasadniczo ma charakter sezonowy i nasila się miesiącach jesienno-zimowych. Zjawisko uwarunkowane jest wykorzystywaniem nieefektywnych źródeł ciepła i nadal niską efektywnością energetyczną budynków pomimo podejmowanych inwestycji, jak również brakiem scentralizowanej sieci ciepłowniczej. Ostatnie lata pozwalają zauważyć pozytywną zmianę w zakresie wymiany źródeł ogrzewania i nośników energii na znacznie bardziej ekologiczne i wysokosprawne. Zarówno w budynkach publicznych, jak i w gospodarstwach domowych, czy też istniejących przedsiębiorstwach dostrzegane są pozytywne aspekty stosowania efektywnych i ekologicznych materiałów grzewczych oraz odnawialnych źródeł energii. Stopniowo modernizuje się kotłownie, jak również podejmowane są działania z zakresu termomodernizacji budynków publicznych i prywatnych.

Warunki klimatyczne i lokalizacja Gminy mają szczególne znaczenie dla zdolności wytwórczej w przypadku produkcji energii z użyciem odnawialnych źródeł energii. **Miasto i Gmina Chodecz, znajduje się w strefie stosunkowo korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej**, co determinuje możliwość do rozwoju przy jednoczesnym poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych, w tym krajobrazowych oraz gęstej zabudowy osadniczej w poszczególnych jej częściach. Gmina Chodecz położona jest również na obszarze charakteryzującym się **sprzyjającymi warunkami do rozwoju energetyki słonecznej**, co znacząco tłumaczy fakt wzrastającego poziomu wykorzystywania instalacji fotowoltaicznych i solarnych na potrzeby produkcji energii elektrycznej i ciepłej, w tym również służącej do ogrzania ciepłej wody użytkowej.

Gmina z powodzeniem podejmuje i realizuje projekty współfinansowane ze źródeł UE, dążąc do dywersyfikacji źródeł energii, podnoszenia efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych, występując również w pozycji organu pośredniczącego i wspomagającego dla mieszkańców.

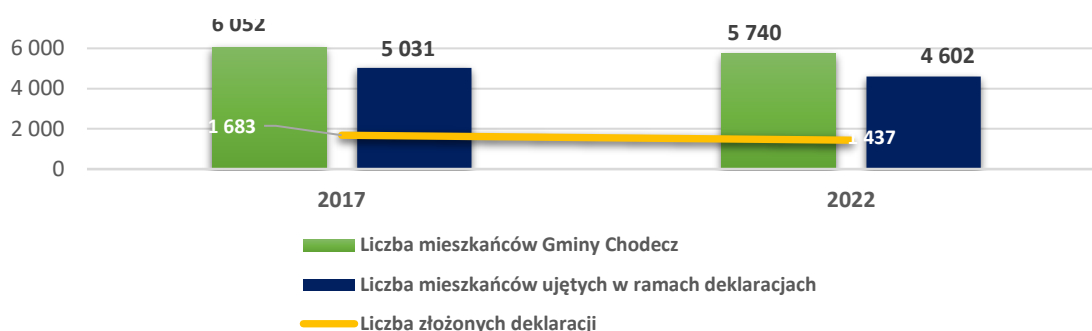
Podsumowując, warunki klimatyczne określone dla Gminy Chodecz, w tym również dostrzegane zagrożenia środowiskowe: susza, zagrożenia powodziowe, oraz jakość powietrza determinowana przekroczeniami dopuszczalnych poziomów w zakresie ozonu, bezno(a)pirenu i pyłu PM10 determinują potrzebę zintensyfikowania wysiłków na rzecz przeciwdziałania dalszym negatywnym zmianom klimatu. Tuż obok dostrzeganych zagrożeń, Gmina podejmuje liczne działania na rzecz zapobiegania skutkom suszy, jak również szeroko propaguje efektywne gospodarowanie zasobami, w tym również zasobami odnawialnymi. Dostrzegana jest potrzeba kontynuacji obranego kierunku dotyczące propagowania OZE i zwiększania udziału energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym.

Gospodarka odpadami

Odbiorem odpadów komunalnych zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Chodczu, zaś systemem gospodarowania odpadami na terenie Miasta i Gminy objęci są zarówno właściciele nieruchomości, jak i obiektów niezamieszkałych (obszary rekreacyjno-wypoczynkowe).

Corocznie odnotowuje się niższą liczbę osób ujętych w deklaracjach z zakresu gospodarowania odpadami aniżeli rzeczywista liczba mieszkańców posiadających meldunek. Wahania i rozbieżności wynikają w znacznej mierze z faktu, iż znaczna część mieszkańców czynnych zawodowo oraz uczniów przebywa poza granicami gminy, jak również teren wykorzystywany jest jako zaplecze rekreacyjne, co z kolei może determinować sezonowy wzrost produkcji odpadów.

Rycina 5. Dane podstawowe na temat gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2017-2022

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami za lata 2017-2022

Podczas gdy w roku 2017 zarejestrowano 1 683 deklaracje, tak w ostatnim roku przyjętym do analizy odnotowano spadek o 246, tj. o 14,61%. Pomimo, ogólnego trendu wskazującego na zmniejszającą się liczbę mieszkańców Gminy, odnotowywany jest **wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych**, co niewątpliwie świadczy o wzrastającym poziomie konsumpcjonizmu. Z kolei udział odpadów niesegregowanych w ogólnej masie stanowi nadal dużą część, co może wskazywać na niewystarczający poziom edukacji i świadomości ekologicznej z zakresu gospodarowania odpadami i skutków zachowań względem środowiska naturalnego.

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Mielno. Zwiększająca się produkcja odpadów, w tym również niesegregowanych potwierdza zasadność utrzymania PSZOK oraz dalszego usprawniania jego działania. Gmina corocznie osiąga wymagane poziomy recyklingu, co z kolei świadczy o efektywnym systemie gospodarowania odpadami.

Szczególnym rodzajem odpadów komunalnych podlegających zbiórce jest azbest i wyroby zawierające azbest, które zgodnie z „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Chodecz na lata 2022-2032” podlegają utylizacji przy wsparciu środków z WFOŚiGW, jak również odpady rolnicze, w tym folie i opakowania od pokarmu zwierzęcego, podlegające zbiórce na terenie PSZOK i darmowej utylizacji. Dostrzegana jest potrzeba kontynuowania tych działań z uwagi na rolniczy charakter gminy i istniejącą działalność rolniczą.

Podsumowując, na terenie Gminy Chodecz gospodarka odpadami realizowana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dominująca część mieszkańców prowadzi efektywną selektywną zbiórkę odpadów, co przekłada się na osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia czy odzysku odpadów komunalnych. Negatywnym zjawiskiem jest natomiast wzrost ilości

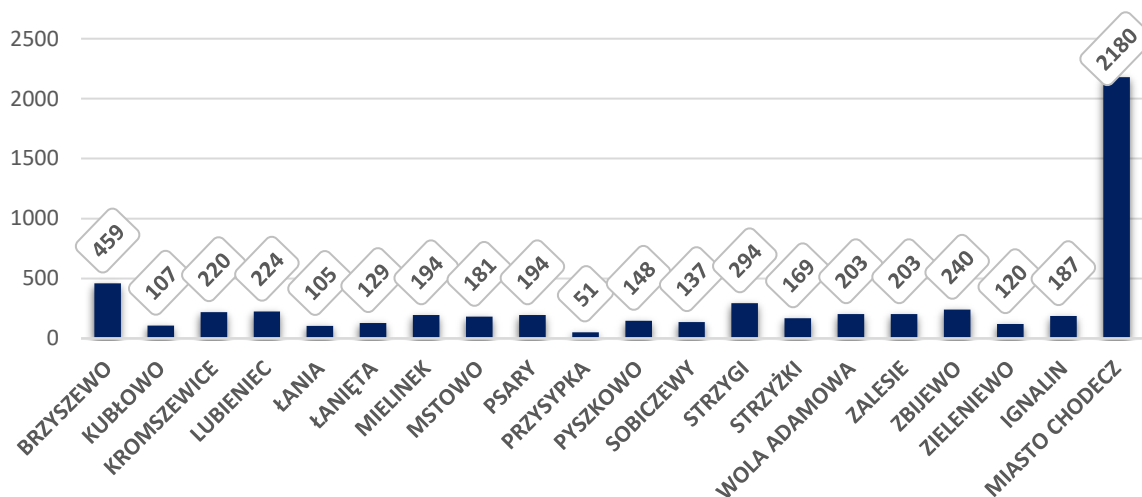
produkowanych odpadów komunalnych, co może być związane ze wzrostem konsumpcjonizmu. Ponadto władze Gminy systematycznie realizują zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest, co ogranicza zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców, związane z kontaktem z tego typu odpadami.

1.2. Społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz

Demografia

Na dzień 31.12.2022 roku, Gminę Chodecz zamieszkiwało 5 745 mieszkańców, z czego 62,05% stanowią mieszkańcy obszarów wiejskich, zaś 37,95% to ludność zamieszkująca obszary miasta. Spośród obszarów wiejskich najbardziej zaludnione jest sołectwo Brzyszewo (459 os.) i Strzygi (294 os.), zaś najmniejszą liczbą mieszkańców charakteryzuje się sołectwo Przysypka (51 os.), Łania (105 os.) i Kubłowo (107 os.).

Rycina 6. Liczba ludności w podziale na miasto Chodecz i sołectwa wiejskie - na dzień 31.12.2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chodczu

Dane demograficzne analizowane w ostatnich 5 latach wskazują, że zasadniczym trendem jest powolna depopulacja obszarów wiejskich wraz ze wzrastającą liczbą mieszkańców obszarów miejskich, przy czym w ujęciu ogólnym odnotowuje się spadkową liczbę mieszkańców Gminy Chodecz.

Tabela 2. Zmiana liczby mieszkańców obszarów wiejskiego i miejskiego Gminy Chodecz w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022		Różnica 2022/2017
OBSZAR WIEJSKI	4175	4112	4088	4068	3908	3565		-610
MIASTO CHODECZ	1831	1837	1816	1811	1792	2180		349
RAZEM	6006	5949	5904	5879	5700	5745		-261

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chodczu

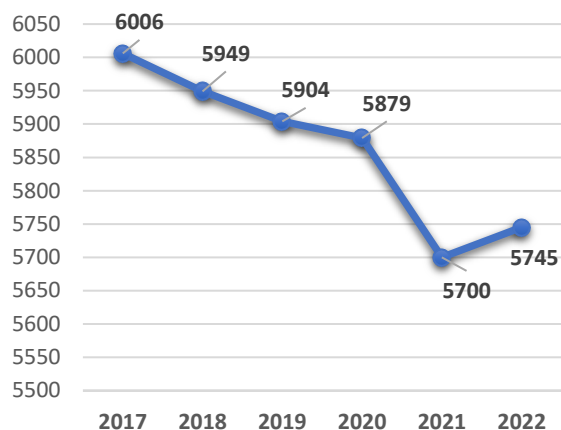
Dane demograficzne Urzędu Stanu Cywilnego w Chodczu wskazują, że jedynie w 3 sołectwach odnotowano nieznaczny wzrost liczby mieszkańców w stosunku do roku 2017, tj. w sołectwie Kubłowo

(2 os.), Łania (4 os.), Mielinek (17 os.), z kolei największy spadek odnotowano w sołectwie Brzyszewo (97 os.), Lubieniec i Strzygi (po 20 os.).

Zarówno zmiany przestrzenno-funkcjonalne, jak i demograficzne doprowadziły do spadkowej tendencji w zakresie liczby mieszkańców w latach 2017-2022, przy czym największy spadek odnotowano w roku 2021, tj. o niemal 200 mieszkańców, zaś w ostatnim roku przyjętym do analizy dostrzegany jest wzrost liczby mieszkańców o niemal 50 osób, co może świadczyć o wzrastającej atrakcyjności osiedleńczej terenów Miasta i Gminy Chodecz.

Gęstość zaludnienia Gminy Chodecz wynosi 47 os./km², co jest wartością niższą niż dla powiatu włocławskiego (58 os./km²).

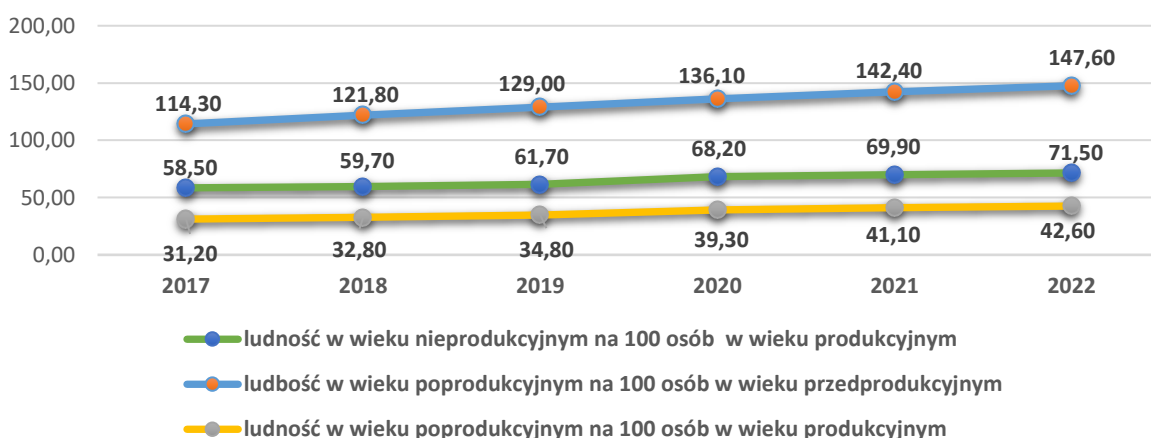
Rycina 7. Dynamika zmian demograficznych w Gminie Chodecz w latach 2017-2022

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Chodecz

Rozpatrując uwarunkowania demograficzne w ujęciu ekonomicznych grup wieku, dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, tj. zasadniczo w wieku aktywności zawodowej będące pomiędzy 18 a 65 rokiem życia, zaś w przypadku kobiet pomiędzy 18 a 60 rokiem życia, stanowiące 58,31% ogólnej liczby społeczności lokalnej. Drugą co do wielkości grupą społeczną są seniorzy, których liczba corocznie wzrasta. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią niemal ¼ społeczności zamieszkującej Gminę, przewyższając tym samym liczbę osób młodych, w wieku przedprodukcyjnym. W grupie sąsiednich samorządów, Gmina Chodecz charakteryzuje się **najwyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego**.

Rycina 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Chodecz w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Spadkowa tendencja demograficzna jest również bezpośrednią konsekwencją ujemnego wskaźnika przyrostu naturalnego na poziomie -9,53 na 1000 mieszkańców. W porównaniu ze wskaźnikami powiatowym (-6,11) i wojewódzkim (-4,54) Gmina notuje niższy wskaźnik przyrostu naturalnego,

determinowany przewyższającą liczbą zgonów nad urodzeniami. Również saldo migracji ukazuje wartości ujemne, co oddziałuje na postępujący proces depopulacji.

Kluczowym elementem analizy danych statystycznych jest odwołanie do prognozy demograficznej, ukazującej przyszłe i prognozowane zmiany. Prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że corocznie liczba mieszkańców Gminy będzie się zmniejszała, osiągając tym samym poziom 5 686 mieszkańców w roku 2030. Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców Gminy, prognozowane jest również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa. Struktura biologicznych grup wieku ukazuje, że w roku 2030 liczba seniorów znacznie przekraczać będzie liczbę osób młodych. Osoby w wieku senioralnym stanowią będą ponad 26 % społeczeństwa, podczas gdy osoby młode – w wieku przedprodukcyjnym jedynie 16,6% ogółu społeczności lokalnej.

Podsumowując, zarówno obecny jak i prognozowany stan demografii wskazują zarówno na depopulację, jak i postępujący proces starzenia się chodeckiego społeczeństwa. Na taki wydzźwięk i dalsze kształtowanie struktury demograficznej niewątpliwie wpłynąć będzie dalszy ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, jak również postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa. Przeprowadzona analiza ukazała również problem dotyczący depopulacji, w tym w dużej mierze determinowany przez wyjazd osób młodych, które nie dostrzegają wystarczających warunków do rozwoju i kształtowania dalszego życia w rodzinnych miejscowościach. Koniecznym zatem do wdrożenia będą rozwiązania wpływające na zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Gminy wraz z zapewnieniem możliwości zatrudnienia oraz rozwoju osobistego i zawodowego, co wspomóc może ograniczenie zjawiska migracji z obszaru Gminy. Innym, równie istotnym wnioskiem, jaki wynika z przeprowadzonej analizy jest konieczność dostosowania oferty usług publicznych do postępujących trendów demograficznych. Wzrastająca liczba osób starszych determinuje konieczność wdrożenia rozwiązań związanych przygotowaniem systemu opieki i usług zdrowotnych dostosowanych i uwzględniających potrzeby społeczeństwa. Mówiąc o dostosowaniu sfery publicznej, nadrzędnym będzie wzięcie pod uwagę możliwości zapewnienia osobom starszym opieki w tym dziennej lub całodobowej, aktywizacji, integracji społecznej i dostępu do usług publicznych.

Ochrona zdrowia

Ochroną zdrowia mieszkańców Gminy Chodecz zajmują się:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELUMED” Maciej Cześnin, Jacek Cześnin,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALMEDIC” Yehya Al.- Hosam.

Podstawowe usługi zdrowotne dostępne są dla wszystkich mieszkańców w oparciu o wskazane placówki, finansowane na podstawie kontraktów i umów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zakres opieki zdrowotnej na terenie Gminy obejmuje podstawową opiekę zdrowotną realizowaną za pośrednictwem:

- poradni Ogólnej POZ,
- lekarza POZ, w tym również lekarza z zakresu leczenia dzieci,
- pielęgniarki środowiskowej POZ rodzinnej,
- położnej rodzinnej,
- pielęgniarki szkolnej,
- punktu szczepień,

— poradni urologicznej.

Zakres świadczeń medycznych udzielanych mieszkańcom Gminy Chodecz oparty jest w prywatnych przychodniach, jednak nie zapewnia możliwości podstawowej diagnostyki, co powoduje, iż konieczna jest mobilność mieszkańców aby dojechać do lekarza specjalisty, świadczącego usługi specjalistyczne w ramach Szpitala Wojewódzkiego we Włocławku, oddalonego o około 40 km.

Dane statystyczne wskazują, że corocznie odnotowuje się wyższą liczbę udzielanych świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej względem mieszkańców Gminy Chodecz, co może świadczyć o wzrastającej potrzebie korzystania z opieki medycznej przez społeczność lokalną. Z uwagi na postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa, jak również wzrastający udział chorób cywilizacyjnych, kluczowym aspektem oferty opieki zdrowotnej jest profilaktyka. Ta jednak wymaga znaczącego wzmocnienia i promocji wśród mieszkańców. Najniższą liczbę udzielanych świadczeń medycznych na terenie Gminy odnotowano w roku 2020, co jest bezpośrednią konsekwencją ogłoszonego stanu pandemii w kraju, a tym samym wprowadzenia nowego modelu leczenia i obsługi pacjentów, w tym bezkontaktowych usług medycznych.

Wobec powyższego, wzrastająca tendencja w zakresie udzielanych świadczeń medycznych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki medycznej przy jednoczesnej spadkowej tendencji demograficznej i rozwijających się chorobach cywilizacyjnych mogą wskazywać na potrzebę zwrócenia większej uwagi na aspekty takie jak promocja i profilaktyka zdrowego trybu życia, kondycji zdrowotnej oraz budowania coraz wyższej świadomości społecznej na temat istoty propagowania zdrowych nawyków. Jednocześnie dostrzegany jest brak podstawowych usług z zakresu podstawowej diagnostyki, powodując konieczność dojazdu do najbliższego centrum medycznego–Szpitala Wojewódzkiego we Włocławku, na co nie wszyscy mieszkańcy z łatwością mogą sobie pozwolić.

Edukacja

Sieć placówek edukacyjnych, dla których organem prowadzącym jest Miasto i Gmina Chodecz tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Chodczu,
- Przedszkole Samorządowe w Chodczu,
- Żłobek Samorządowy w Chodczu.

Na obszarze Gminy prowadzona jest również edukacja ponadpodstawowa – w ramach Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Lubieńcu, dla którego organem prowadzącym jest Powiat Włocławski.

W ramach szkolnictwa podstawowego obserwowanym trendem jest względnie stała liczba uczniów pobierających edukację w ramach 20 oddziałów, w tym dwóch integracyjnych. Wszyscy uczniowie uczą się języka angielskiego, a uczniowie klas 7 i 8 również języka niemieckiego, jako drugiego języka obcego.

Tabela 3. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na obszarze gminy w latach 2017-2021

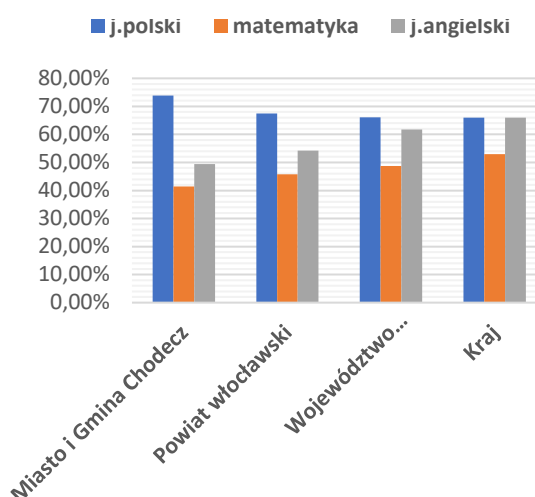
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Chodczu	346	381	385	395	385	389
w tym uczniowie w 1 klasie	45	37	50	56	44	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Placówka zapewnia dostęp do biblioteki, zaplecza sportowego, pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Dzieci i młodzież korzystają ze świetlicy, która zapewnia opiekę po zakończonych lekcjach, jak również mają powszechny dostęp do zajęć aktywizujących, wyrównawczych i rozwijających, zaś dzieci wobec których wydane zostało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, mogą liczyć na formy i metody edukacji dostosowanej do ich indywidualnych preferencji i predyspozycji.

Podstawowym miernikiem jakości edukacji są wyniki egzaminu ósmoklasisty. Analiza ostatnio przeprowadzonego egzaminu w maju 2023 roku wskazuje, że uczniowie chodeckiej szkoły podstawowej (73,86%) osiągnęli wyższe wyniki niż wartości dla powiatu (67,47%), województwa (66,11%) i kraju (66,00%) z języka polskiego oraz niższe z matematyki i języka angielskiego. Również ubiegłe lata ukazują tożsamą strukturę z wyjątkiem roku 2021/2022, kiedy to uczniowie z Chodcza osiągnęli wyższe wartości punktowe również z matematyki i porównywalne z wartościami dla powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju z języka angielskiego.

Rycina 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Utrwalona statystyka wyników egzaminu ósmoklasisty może bezpośrednio wskazywać na potrzebę wdrożenia działań na rzecz zwiększenia efektywności edukacyjnej, podniesienia kompetencji kadry nauczycielskiej, jak również zwiększenie atrakcyjności form i metod edukacyjnych. Celowym może zatem okazać się wdrożenie i rozwój istniejących działań w ramach edukacji formalnej – zajęć wyrównawczych i wspierających, jak również rozwój formuły edukacji pozaformalnej, tj. poza zajęciami szkolnymi. Z pewnością nie każda z rodzin z terenu gminy może pozwolić sobie na realizację edukacji pozaszkolnej, w tym m.in. w formie korepetycji, czy dodatkowych zajęć płatnych dlatego kluczowym pozostaje zapewnienie dostępności do edukacji wspierającej wraz z budową atrakcyjnej i zachęcającej oferty dla dzieci i młodzieży.

Poza edukacją na poziomie podstawowym, kluczowym zadaniem samorządowym jest zabezpieczenie opieki i edukacji dla dzieci w wieku przedszkolnym, których liczba corocznie jest względnie ustabilizowana. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3-4 lata) w 2022 roku wynosi 58,5%, co wyraża wzrost względem roku 2017, kiedy to wskaźnik kształtował się na poziomie 41,7%.

Obserwowanym trendem jest wzrastające zainteresowanie ze strony rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola wydłużeniem czasu pobytu dziecka w placówce. Podstawa programowa realizowana jest w godzinach pomiędzy 8:00 a 13:00 w 7 grupach, natomiast od 2022 roku od godziny 13:00 do 15:00 funkcjonuje 5 oddziałów popołudniowych, zaś od godziny 15:00 do 16:00 – dwa oddziały. Względem roku poprzedniego w godzinach popołudniowych funkcjonuje większa liczba grup, co jest bezpośrednią odpowiedzią na pojawiające się potrzeby względem opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

Opieką przedszkolną objęte są dzieci zgłoszone przez rodziców, w tym również dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, którym specjalistyczną i wykwalifikowaną opiekę i pomoc edukacyjną zapewniają przygotowani merytorycznie nauczyciele, posiadający kompetencje z zakresu pedagogiki specjalnej. W roku 2022 do Przedszkola uczęszczało 7 dzieci, wobec których stosowany był specjalny moduł kształcenia wzbogacany o elementy pedagogiki Froebela i inne metody wspierające rozwój funkcji poznawczych.

Gmina Chodecz jako organ prowadzący ma rzeczywisty wpływ na kształtowanie zasobów świadczących usługi opiekuńcze względem dzieci do 3 roku w formie Żłobka Samorządowego. Placówka dysponuje 45 miejscami opieki, a w 2022 r. z usług żłobka skorzystało 27 dzieci.

Tabela 4. Opieka nad dziećmi do lat 3 na obszarze Miasta i Gminy Chodecz

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
dzieci w wieku do 3 lat ogółem [os.]	185	182	157	169	142	136
dzieci objęte opieką żłobkową [os.]	32	42	20	15	12	16
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	17,3	23,1	12,7	8,9	8,5	11,8
liczba dzieci przebywających w ciągu roku [os.]	32	63	51	30	32	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową dla Gminy wynosi 11,8% i jest wyższy od średniej dla powiatu która wynosi 10,9% i zdecydowanie niższy od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (15,7%). W mieście odsetek dzieci objętych opieką w żłobku wynosi ponad 50% (średnia tego wskaźnika dla powiatu to 33,0%, natomiast dla województwa kujawsko-pomorskiego 23,6%).

Ostatnie lata pozwalają na obserwację rosnącego udziału dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, jednak ze względu na większy potencjał ludnościowy zjawisko koncentruje się głównie w największych ośrodkach miejskich województwa i obszarach z nimi bezpośrednio sąsiadującymi. Wśród gmin, w których dzieci objęte były opieką żłobkową, dominują miasta należące do największych w województwie. Zjawisko to związane jest bezpośrednio z liczbą osób aktywnych zawodowo, które korzystają z opieki żłobkowej jako wsparcia w procesie powrotu na rynek pracy i pogodzenia opieki na dzieckiem. Tymczasem na obszarach wiejskich, opiekę nad dziećmi mieszkańcy realizują często we własnych rodzinach, korzystając z pomocy osób pozostających poza rynkiem pracy, redukując zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

Poza edukacją prowadzoną przez gminne jednostki organizacyjne, na terenie Gminy działa również powiatowa jednostka organizacyjna prowadząca edukację na poziomie szkoły ponadpodstawowej - Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Lubieńcu. Placówka prowadzi 5-letnie technikum i 3-letnią branżową szkołę I stopnia. Mimo, iż edukacja ponadpodstawowa nie należy do kompetencji i zarządu Miasta i Gminy Chodecz, to znacząco oddziałuje na kompleksowość oferty dydaktycznej, pozwalając tym samym na częściową choćby edukację zawodową i kierunkową młodzieży po szkole podstawowej, bez konieczności dojazdów czy przeprowadzki do większego miasta. Dane statystyczne wskazują, że odnotowywany jest corocznie wyższy odsetek uczniów wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, co wskazuje na stosunkowo dobrą jakość edukacji ponadpodstawowej, zwiększając tym samym zasoby kadr niezbędnych do rozwoju i kształtowania rynku pracy.

Podsumowując, Gmina Chodecz dysponuje spójnym systemem edukacji i opieki, począwszy od zapewnienia opieki żłobkowej, przez przedszkolną i edukację na poziomie szkoły podstawowej. Dodatkowym atutem jest działalność szkoły ponadpodstawowej. Jakość edukacji podstawowej oceniana jest jako względnie dobra, z jednoczesnym dostrzeżeniem potrzeby rozwoju działań wspierających uczniów w edukacji językowej. Postępujące zmiany społeczne i gospodarcze powodują, iż znajomość i umiejętność komunikowania się w języku obcym jest dzisiaj jedną z ważniejszych kompetencji. Istotnym, dostrzeżonym deficytem oferty edukacyjnej jest też niewystarczający dostęp do form edukacji pozaformalnej - rozwijającej deficyty, pasje i zainteresowania dzieci i młodzieży z terenu Gminy Chodecz. Oferta edukacyjna Przedszkola i Żłobka Samorządowego obejmuje działania edukacyjne wspierające i optymalizujące rozwój dziecka, w tym również dziecka z niepełnosprawnością. Dostępność oddziałów integracyjnych pozytywnie wpływa na poczucie integracji i rozwój społeczno-emocjonalny, zaś wykorzystywane innowacje pedagogiczne pozostają wyrazem atrakcyjnej oferty dydaktycznej. Niezbędnym jest jednak obserwowanie obecnego zapewnienia miejsc przedszkolnych i żłobkowych wraz z ich dostosowywaniem i zapewnieniem dostępności do istniejącego i prognozowanego popytu. Istotnym zadaniem, jakie dostrzega się przy okazji podnoszenia jakości edukacji i standardu samych placówek jest bieżące doposażanie pracowni i sal lekcyjnych wraz z przeprowadzeniem niezbędnych zmian przestrzenno-funkcjonalnych, w tym również w ramach infrastruktury sportowej i przyszkolnej.

Aktywność społeczna mieszkańców

Zgodnie z danymi ujawnionymi w KRS, na obszarze Gminy działa 18 podmiotów wpisanych do Rejestru Stowarzyszeń, fundacji i organizacji, których profil wskazuje na promocję i rozwój społeczno-gospodarczy poszczególnych sołectw oraz całej Gminy, promocję i upowszechnienie edukacji, kultury i turystyki, jak również działalności wspomagającej i wspierającej środowiska społeczne, w tym rodzinne, młodzieżowe czy senioralne. Istotnym profilem działalności statutowej stowarzyszeń jest m.in. wsparcie i propagowanie kultury, tradycji i zwyczajów lokalnych. Na obszarze Gminy działają Ochotnicze Straże Pożarne, zapewniające bezpieczeństwo mieszkańców, Koła Gospodyń Wiejskich, będące podstawowym reprezentantem organizacji prowadzących działalność na terenach wiejskich, jak również inicjatywy sportowe oraz stowarzyszenia skupiające swoją uwagę i profil działalności na promocji lokalnej.

Poziom zaangażowania i partycypacji społecznej mieszkańców Gminy wskazuje na tendencję malejącą, co ukazuje wskaźnik liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. Zgodnie z wcześniejszymi danymi demograficznymi, liczba mieszkańców corocznie maleje, co ma bezpośrednie przełożenie na ww. wskaźnik. Wskaźnik wykazuje wartość niższą zarówno o wskaźnika dla powiatu, jak i województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 5. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców Gminy Chodecz, gmin sąsiadujących, powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Chodecz	3,1	3,0	3,2	3,4	3,2
Powiat włocławski	3,0	2,9	3,0	3,2	3,3
Kujawsko-pomorskie	3,1	3,1	3,2	3,3	3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Wskaźnikiem opisującym aktywność społeczną mieszkańców Gminy Chodecz jest też frekwencja wyborcza będąca wyrazem zaangażowania mieszkańców o współdecydowaniu o przyszłości gminy, regionu czy kraju. W wyborach samorządowych z 2018 roku frekwencja wyborcza Miasta i Gminy Chodecz wyniosła 49,6% i była porównywalna z wartością frekwencji dla powiatu włocławskiego (47,73%) i województwa kujawsko-pomorskiego (46,25%).

Wobec powyższego, mieszkańcy Gminy charakteryzują się zaangażowaniem społecznym, o czym świadczy nie tylko ustabilizowana liczba organizacji, ale również wyższa niż średnia wojewódzka czy krajowa, frekwencja w wyborach samorządowych. Mieszkańcy Gminy, wykazując się zaangażowaniem i partycypacją społeczną zdają sobie sprawę z istoty działań inicjatyw oddolnych, jak również tworzenia kapitału społecznego, angażując wszystkie grupy społeczne i wiekowe. Istotnym zatem pozostaje wspieranie budowy wysokiej jakości kapitału społecznego, likwidacji wykluczenia społecznego, generowania miejsc pracy oraz wzmacniania partycypacji społecznej i solidarności. Poprzez wspieranie tych organizacji, gmina może realnie przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego i podniesienia jakości życia mieszkańców.

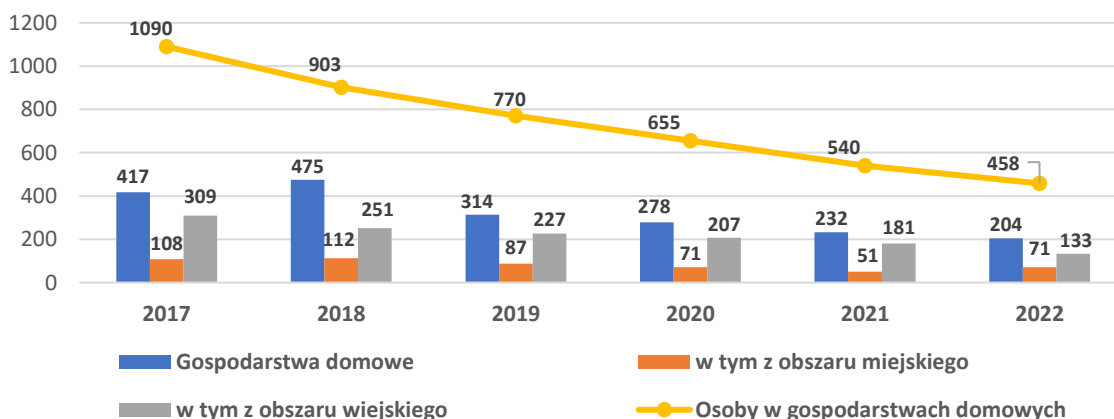
1.3. Bezpieczeństwo socjalne i publiczne

Bezpieczeństwo socjalne

Zadania gminne z zakresu pomocy społecznej podejmowane są Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodczu. Pomocą społeczną w 2022 roku objętych zostało 204 gospodarstw domowych i 458 mieszkańców Gminy, tj. o 213 gospodarstw i 632 mieszkańców mniej aniżeli w roku 2017. Z roku na rok liczba gospodarstw domowych i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spada, co wykazuje pozytywną tendencję i poprawę jakości życia mieszkańców tym obszarze. Obecny poziom korzystania z pomocy społecznej jest wynikiem podejmowanych działań mających na celu aktywizację osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wsparcie psychologiczne oraz wsparcie w zakresie wychodzenia z trudnych sytuacji życiowych.

Wśród beneficjentów świadczeń pomocy społecznej dominują mieszkańcy obszarów wiejskich, przy czym w przypadku tej grupy obserwowana jest większa dynamika w zwiększeniu samodzielności aniżeli analizując liczbę osób zamieszkujących obszary miejskiej, pobierające świadczenia społeczne.

Rycina 10. Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej

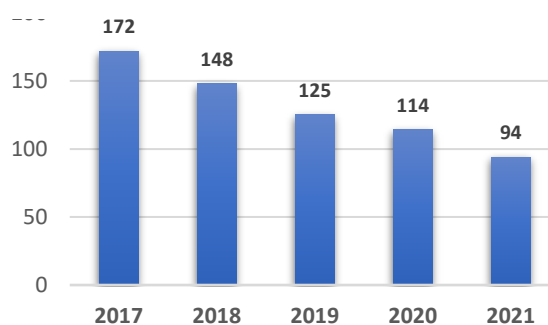
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chodczu.

Najczęściej dostrzeganymi problemami społecznymi, determinującymi potrzebę pobierania świadczeń środowiskowej pomocy społecznej są m.in. ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, jak również niesamodzielność rodzinna. Powody, dla których mieszkańcy Gminy uzależniają swoje codzienne życie od świadczeń pomocy społecznych mogą stanowić główne problemy społeczne, jakie dotyczą mieszkańców Gminy, a tym samym to właśnie ich eliminacja jest kluczowa dla poprawy ogólnego stanu Gminy.

Wskaźnikiem, który obrazuje dostępność usług pomocy społecznej i poziom potrzeb społeczności w tym zakresie, jest liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika na przestrzeni lat 2017-2021 na obszarze Gminy Chodecz znacząco spadła, co wskazuje na spadek ubóstwa społecznego i poprawę warunków życia mieszkańców.

Rycina 11. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

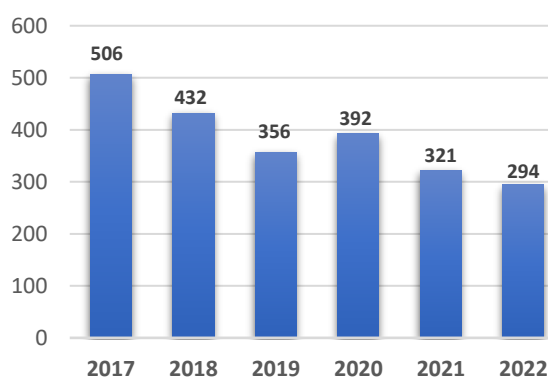
Źródło: dane GUS BDL

Podsumowując, corocznie notowany jest spadek liczby osób pobierających świadczenia pomocy społecznej, co odpowiada również wzrastającemu poziomowi samodzielności mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz. Warto zauważyć, że wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są osoby długotrwałe lub ciężko chore, niepełnosprawne lub nie mające sposobności zwiększać własnej samodzielności. Dominującą grupą są jednak osoby zasadniczo zdolne do zmian, które wielokrotnie bazując na przyzwyczajeniach i dotychczasowych nawykach pozostają beneficjentami pomocy społecznej. Co 12 osoba w Gminie jest beneficjentem środowiskowej pomocy społecznej. Tak ukazany wskaźnik świadczy o wysokim zaangażowaniu świadczeń społecznych, a tym samym o stosunkowo ograniczonej samodzielności mieszkańców, w tym niskim poziomie samodzielności zawodowej, osobistej czy rodzinnej. Świadczenia pozostają istotnym komponentem potencjału mieszkańców, pozwalającym zaspokajać potrzeby społeczności lokalnej. Konieczna jest zatem potrzeba kontynuacji działań z zakresu aktywizacji społecznej.

Bezrobocie

Osoby bezrobotne stanowią jedynie 5,1% zameldowanych mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz, co wskazuje, że nie jest to znaczący problem społeczny. W latach 2017-2022 odnotowano **spadek liczby osób bezrobotnych**, z jedynie incydentalnym wzrostem w roku 2020, co wywołane mogło być wprowadzoną pandemią COVID-19 i jej bezpośrednimi następstwami, w tym ograniczeniem działalności gospodarczych, obniżoną rentownością, zwolnieniami oraz zawieszaniem i zamykaniem lokalnych działalności gospodarczych.

Rycina 12. Liczba osób bezrobotnych w latach 2017-2022

Źródło: dane PUP we Włocławku.

Stopa bezrobocia dla Miasta i Gminy Chodecz w roku 2021 zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku wynosiła 14%, podczas gdy wskaźnik dla powiatu włocławskiego wskazywał wartość 12,8%. Zatem, wskaźnik stopy bezrobocia gminnego jest wyższy aniżeli dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego (7,7%) i kraju (5,4%).

Przeważającą grupą wśród bezrobotnych są **kobiety, stanowiące ponad 62% ogólnej liczby osób pozostających bez pracy**. Tak ukształtowana struktura może być bezpośrednią konsekwencją wielu czynników, spośród których najistotniejszym jest konieczność pozostania w domu i opieki nad rodziną i małym dzieckiem. Ponadto, znaczna liczba bezrobotnych kobiet może wynikać z uwarunkowań rynku pracy, zatrudnienia i struktury gospodarczej Gminy. Dominującym sektorem gospodarki jest przemysł i budownictwo, naprawa pojazdów samochodowych, włączając w to motocykle czy też handel hurtowy i detaliczny (wg klasyfikacji PKD). O ile w ostatniej, z wymienionych gałęzi gospodarki kobiety faktycznie znajdują zatrudnienie, o tyle w dominujących sektorach, praca determinuje wybór mężczyzn jako pracowników. W ujęciu grup wiekowych, największą grupą bezrobotnych są osoby w wieku pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (92 osoby), co uwarunkowane może być m.in. powielaniem stereotypów i zastanych tendencji społecznych.

Pomimo postępującego spadku bezrobocia, zjawisko to dotyczy w znacznej większości ludzi młodych i kobiet. Problem ze znalezieniem pracy mają też mieszkańcy w sile wieku. Istotnym determinantem obecnego poziomu bezrobocia niewątpliwie są przyzwyczajenia i powielanie zachowań, w tym uzależnienie bytu od pobieranych świadczeń pomocy społecznej. Koniecznym pozostaje wdrożenie, jak i kontynuacja aktualnych działań z zakresu aktywizacji zawodowej. Możliwa jest również rozszerzona współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Gminy i Powiatowym Urzędem Pracy w celu zintensyfikowania działań na rzecz reintegracji i aktywności zawodowej mieszkańców.

Bezpieczeństwo publiczne

Utrzymaniem bezpieczeństwa publicznego na terenie Miasta i Gminy Chodecz zajmują się policjanci Komisariatu Policji w Chodczu oraz strażacy ochotnicy. Na terenie Gminy funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Chodczu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zalesiu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łani,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Cettach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kromszewicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sobiczewach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Psarach.

Dwie z funkcjonujących Ochotniczych Straży Pożarnych zajmują się działalnością bojową, zaś pozostałe opierają swoją główną działalność na działaniach kulturalnych i wychowawczych w obszarze bezpieczeństwa. Jednostka OSP Chodecz wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Jednostka OSP Chodecz ma na swoim wyposażeniu 2 samochody ratowniczo-gaśnicze marki: Man i Jelcz, 1 samochód ratownictwa technicznego marki Ford oraz samochód ratownictwa wodnego marki Mercedes wraz z łodzią motorową. Posiada na swoim wyposażeniu także 2 agregaty prądotwórcze. Jednostka OSP Zalesie posiada na swym wyposażeniu samochód ratowniczo-gaśniczy marki Star oraz

agregat prądowórczy. Dla zapewnienia odpowiedniej jakości bezpieczeństwa zarówno publicznego, jak i samych strażaków podczas prowadzonych akcji jest bieżące doposażanie jednostek pożarniczych wraz z utrzymaniem odpowiedniego standardu siedzib i remiz strażackich na terenie Gminy.

Poziom bezpieczeństwa publicznego determinowany jest również dostępnością i lokalizowaniem infrastruktury monitoringu, dzięki któremu mieszkańcy odczuwają większy komfort i bezpieczeństwo. Kamery w ramach monitoringu publicznego rozmieszczone są na terenie miasta, w następujących lokalizacjach:

- 8 kamer na plaży miejskiej w Chodczu,
- 8 kamer na Placu Kościuszki,
- 1 kamera wewnątrz budynku PKS w Chodczu,
- 3 kamery koło Wiatraka Koźlaka,
- 2 kamery świetlica wiejska w Brzyszewie,
- 2 kamery świetlica wiejska w Woli Adamowej,
- 2 kamery świetlica wiejska w Sobiczewach.

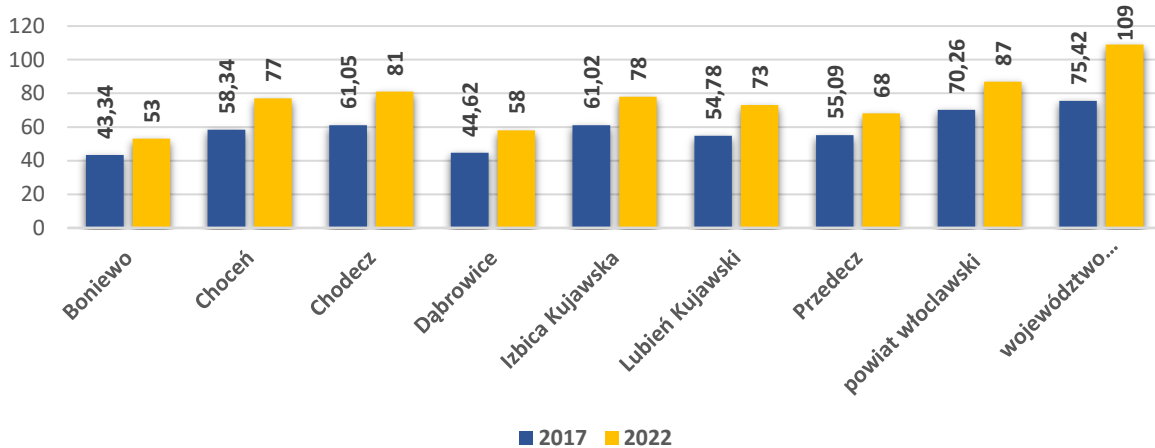
Podsumowując, gmina bazuje na spójnym systemie zabezpieczenia publicznego – Służbach policyjnych i Ochotniczej Straży Pożarnej. Zasadniczo występowanie miejscowych zagrożeń nie jest uzależnione od służb publicznych, gdyż te reagują w momencie ich powstania. Zgodnie z danymi GUS, w przypadku 35% wszystkich zdarzeń czas dojazdu służb na miejsce wynosił 6-10 minut. Zauważaną koniecznością są działania prewencyjne, wskazujące na właściwe postępowanie mieszkańców i kształtowanie postaw obywatelskich minimalizujących występowanie ryzyka. Również w zakresie zdarzeń drogowych koniecznym pozostaje wdrożenie edukacji komunikacyjnej, którą realizować można już w szkołach podstawowych. Na obniżenie poziomu kolizji i wypadków drogowych, a co za tym idzie również obniżenie liczby rannych i ofiar tych zdarzeń wpływ będzie miała również działalność w zakresie modernizacji, usprawnienia infrastruktury drogowej i przeniesienia pieszych oraz rowerzystów poza główną oś jezdni.

1.4. Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze i przedsiębiorczość

Gmina Chodecz charakteryzuje się wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności. Dane GUS wskazują, że w 2022 roku wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1000 ludności wynosił 81,0, co stanowi wzrost względem roku 2017 z poziomu 61,05. Tempo wzrostu i rozwoju przedsiębiorczości Chodcza prezentują trendy właściwe również dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego oraz najwyższy względem jednostek analizowanych w zestawieniu porównawczym. Najbardziej zbliżony wskaźnik względem Chodcza prezentuje Izbica Kujawska (78,0) i Choceń (77,0).

Rycina 13. Rozwój przedsiębiorczości w grupie porównawczej w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 448 podmiotów gospodarczych, z czego niemal 90% stanowią podmioty sektora prywatnego. Największy udział w tworzeniu gospodarki gminnej mają osoby fizyczne prowadzące działalności gospodarczą (348 podmiotów). Zarejestrowano 25 nowych podmiotów gospodarczych, zaś wyrejestrowanych zostało 16 podmiotów, co wskazuje na dodatnie saldo, determinując jednocześnie postępujący rozwój przedsiębiorczości. Wzrostowa tendencja liczby działających podmiotów gospodarczych w Chodczu może być również odczytywana jako znacząca odporność lokalnego rynku. Okres pandemii nie spowodował znaczących zmian w strukturze podmiotów gospodarczych, wskazując jednocześnie sukcesywny przyrost działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż sektor gospodarki lokalnej zdominowany jest przez mikro i małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Jest ich obecnie 431, tj. 96,2% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy funkcjonują też 4 średnie przedsiębiorstwa. Obecność dużej ilości małych podmiotów gospodarczych znacząco wpływa na utrzymanie stabilności gospodarczej, gdyż podmioty te łatwiej reagują na zmiany i znacznie szybciej dostosowują swoją działalność do aktualnych uwarunkowań. Taka struktura podmiotów gospodarczych zapewnia Gminie stabilizację wpływów do budżetu, jak również mniejsze ryzyko wzrostu bezrobocia z powodu zamknięcia większego zakładu pracy.

Podstawowym profilem działalności gospodarczych z terenu Miasta i Gminy Chodecz jest tzw. pozostała działalność, w ramach której decydujący wpływ mają:

- podmioty z sekcji **G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)** – 102,
- podmioty sekcji **F (Budownictwo)** – 87,
- podmioty z sekcji S i T, U (**Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne**) – 28,
- działalności w ramach sekcji **C (przetwórstwo przemysłowe)** – 26.

Jednym z czynników determinujących rozwój gospodarczy regionu jest dostępność terenów inwestycyjnych, w tym również terenów dla kapitału obcego. Obecnie, zarówno zgodnie z danymi

Urzędu Miejskiego w Chodczu, jak i na podstawie Bazy Kujawsko-Pomorskiego Centrum, na terenie Gminy nie występują tereny inwestycyjne będące pod władztwem samorządu. Pomimo braku gminnych terenów inwestycyjnych, na terenie Gminy występuje znacząca liczba prywatnych działek, które udostępniane są pod inwestycje.

Podsumowując, Gmina Chodecz charakteryzuje się stabilną sytuacją przedsiębiorczą, właściwą dla obszarów wiejsko-miejskich, wykazującą również najwyższe tempo rozwoju przedsiębiorczości względem sąsiednich samorządów. Głównym sektorem gospodarki lokalnej jest handel hurtowy i detaliczny, mechanika pojazdowa, budownictwo, pozostała działalność usługowa, jednak zasadniczą większość podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, z niewielką liczbą małych i średnich przedsiębiorstw. Na terenie Gminy nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa, co może ograniczać zdolność zatrudnienia. Gmina Chodecz cieszy się pozytywnym odbiorem przedsiębiorczym o czym świadczy nadwyżka podmiotów rejestrowanych nad podmiotami, które zawieszają, czy wyrejestrowują swoją działalność. Dostrzega się zatem utrzymanie obecnego kierunku rozwoju z możliwością realizacji działań wspierających istniejących i potencjalnych przedsiębiorców.

Gmina Chodecz jest atrakcyjną lokalizacją dla rozwoju inwestycji, co uwarunkowane jest nie tylko względnie korzystnym położeniem, ale również dobrymi połączeniem komunikacyjnym. Centralna część Gminy znajduje się w odległości ok. 16 km od wjazdu na autostradę A1, a w niespełna 10 minut można dojechać do drogi krajowej nr 91. Istotnym aspektem lokalizacyjnym jest również brak bezpośredniego tranzytu odbywającego się przez centralne miejsce gminy, tj. przez obszar Miasta.

Rolnictwo

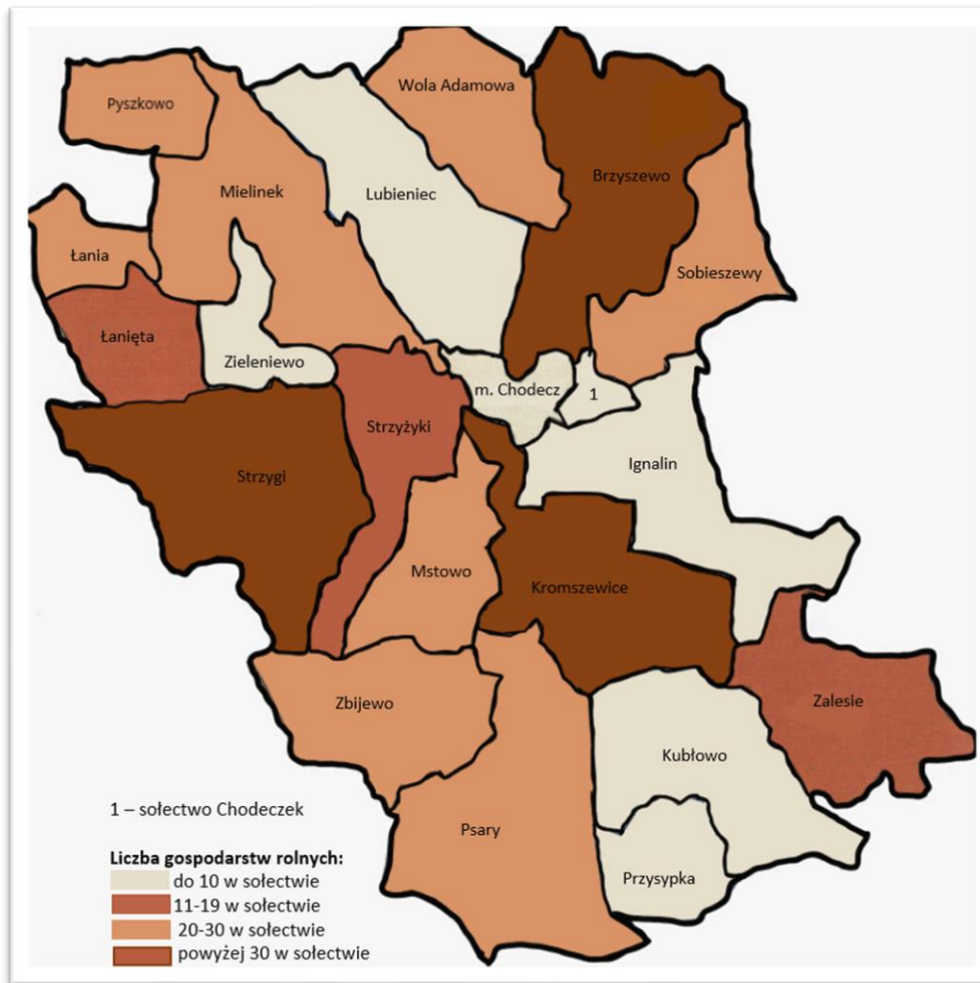
Gmina Chodecz jest jednostką o charakterze typowo rolniczym, posiadającym ponad 8 902,22 ha użytków rolnych. W użytkowaniu ziemi, grunty wykorzystywane rolniczo stanowią 73% ogólnej powierzchni gminy. Największym udziałem użytków rolnych odznaczają się sołectwa Wola Adamowa i Łanięta, zaś najmniejszym - sołectwo Kubłowo i miasto Chodecz. Gleby o najwyższym wskaźniku bonitacji (klasy II–IV) podlegające ustawowej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania i koncentrują się w północno–wschodniej i zachodniej części gminy, głównie w sołectwach:

- Brzyszewo 92,7 % z tego klasy II - III stanowią 54,8%,
- Chodeczek 90,7 % z tego klasy II - III stanowią 53,4%,
- Sobiczewy 94,2 % z tego klasy II - III stanowią 39,8%,
- Zieleniewo 93,8 % z tego klasy II - III stanowią 38,9%.

Zgodnie z uwarunkowaniami planistycznymi, jak również powszechnie obowiązującym przekonaniem, tereny o najwyższej przydatności rolniczej powinny stanowić podstawę dla rolnictwa ekologicznego ukierunkowanego na produkcję zdrowej żywności. Obszary charakteryzujące się słabszymi glebami, mało przydatnymi rolnictwu, powinny być podstawą tworzenia nowych powierzchni leśnych, mogą być również przeznaczane pod rozwój funkcji rekreacyjnej lub ewentualnie innej, przy braku kolizji z otoczeniem.

O jakości rolnictwa i przydatności rolniczej regionu świadczą też dane dotyczące liczby i struktury gospodarstw rolnych wraz z ich systematyką na przestrzeni lat. Dzisiaj, na terenie Gminy funkcjonuje 349 gospodarstw rolnych, z czego największa ich liczba znajduje się w sołectwach Strzygi (35), Brzyszewo (32) i Kromszewice (32). Z kolei najmniejsza liczba gospodarstw rolnych charakterystyczna jest dla miasta Chodecz (3) i sołectw Chodeczek (1) i Kubłowo (4).

Rysunek 1. Liczba gospodarstw rolnych w podziale na sołectwa Miasta i Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne

Niewielka przydatność rolnicza Gminy determinowana jest również takimi czynnikami jak susza, będąca istotnym zagrożeniem dla dalszego rozwoju sektora rolno-spożywczego. Zgodnie z obowiązującym planem przeciwdziałania skutkom suszy przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 poz. 1615), obszar Gminy Chodecz znajduje się w:

- klasie IV (ekstremalnie zagrożone) pod względem zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- w klasie I (słabo zagrożone) i w klasie II (umiarkowanie zagrożone) pod względem zagrożenia suszą hydrologiczną,
- w klasie I (słabo zagrożone) i w klasie II (umiarkowanie zagrożone) pod względem zagrożenia suszą hydrogeologiczną
- klasie łącznego zagrożenia suszą – suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną (1987 – 2018): silne zagrożone suszą.

Podsumowując, rozwój wysokospecjalistycznego i wysokoprodukcyjnego rolnictwa ograniczony jest warunkami glebowymi. Gmina Chodecz jest obszarem, w którym przeważają gleby słabe i najłabsze, determinując możliwości uprawne. Rolnictwo jest dla Gminy czynnikiem budującym gospodarkę gminną, jednak nie jest czynnikiem kluczowym. Istotnym kierunkiem zmian w zakresie

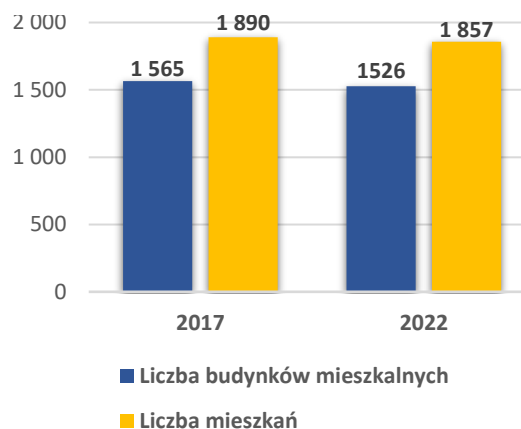
działalności rolno-spożywczej jest skupienie się na budowaniu rolnictwa ekologicznego, jak również rozwoju działalności wielofunkcyjnej, wykorzystującej walory obszarów wiejskich, w tym rozwój turystyki ekologicznej, agroturystyki czy usług.

1.5. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura mieszkaniowa

Dane statystyczne publikowane corocznie przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że w roku 2022 na terenie Gminy Chodecz znajduje się 1 526 budynków mieszkalnych oraz 1 857 mieszkań. W obu przypadkach, odnotowuje się systematyczny lecz niewielki spadek względem roku 2017. Przeważająca liczba mieszkań znajduje się na terenach wiejskich, jednak to właśnie tutaj odnotowywany jest ich największy spadek, przy jednoczesnej tendencji wzrostowej dla liczby mieszkań znajdujących się w Chodczu.

Rycina 14. Zmiana liczby budynków mieszkalnych i mieszkań na terenie Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Porównanie zasobu mieszkaniowego Gminy Chodecz oraz sąsiednich względem niej jednostek samorządowych wskazuje, że budynki mieszkalne znajdujące się na terenie Miasta i Gminy Chodecz to jedynie 6,78% wszystkich budynków mieszkalnych w powiecie włocławskim. Największą liczbą spośród analizowanych samorządów gminnych charakteryzuje się Gmina Chocień, w której, odnotowano również największy przyrost budynków mieszkalnych. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi 2,98, wskazując jednocześnie wynik nieznacznie niższy niż dla powiatu włocławskiego i wyższy niż prezentowany dla województwa kujawsko-pomorskiego (2,58). Z kolei przeciętny metraż mieszkań położonych w Gminie wynosi 81,2 m², wskazując wynik wyższy niż dla województwa (71,4 m²) i niższy niż dla powiatu (87,5 m²).

Elementem świadczącym o poziomie rozwoju mieszkalnictwa jest również dostępność i wyposażenie mieszkań w podstawowe media służące jakości życia mieszkańców. Ponad 90% ogólnej liczby mieszkań posiada podłączenie do sprawnej sieci wodociągowej, jak również niemal 80% mieszkań wyposażonych jest w łazienkę. Największy wzrost w poprawie dostępności do mediów dotyczył podłączenia do sieci wodociągowej. Nie mniej jednak, przedstawione poniżej dane wskazują, że dokładane są wszelkie starania, aby standard mieszkań i dostępność do podstawowych rozwiązań instalacyjnych postępował równomiernie i cyklicznie, prowadząc do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz.

Zasób mieszkaniowy Gminy Chodecz, poza dostępnością prywatnych domów i mieszkań opiera się też na zasobach gminnych, w tym głównie na bazie lokali komunalnych i socjalnych. W 2021 roku, Gmina Chodecz dysponowała 112 lokalami mieszkalnymi, z czego 106 lokali to mieszkania komunalne, zaś pozostałe 6 to lokale socjalne, rozmieszczone zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich.

Wobec powyższego, gminny zasób mieszkań komunalnych i lokali socjalnych jest rozbudowany, jak również podlega bieżącym modernizacjom i remontom. Ponadto, w ostatnim pięcioleciu nie nastąpiło żadne zbycie nieruchomości z zasobu gminnego, jak również nie został on rozszerzony

o nowe lokalizacje. Niemniej jednak, dostępność lokali komunalnych i socjalnych jest pewną formą zabezpieczenia najuboższych rodzin z terenu gminy, w tym formą zapewnienia schronienia i zabezpieczenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych.

Gospodarka wodno-ściekowa

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia w ramach zbiorowego zaopatrzenia z wodociągów Chodecz i Mstowo. Wodociąg Chodecz oparty jest na dwóch ujęciach wody w Chodczu i Gawinie. Gmina Chodecz podejmuje cykliczne działania z zakresu oceny obszarowej jakości wody. Ostatnia z przeprowadzonych ocen w roku 2022 wskazuje, że w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku, pobrane próbki z wodociągów wykazały, iż nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników fizykochemicznych i mikrobiologicznych, stwierdzając tym samym zdatność do spożycia.

Istotnym instrumentem determinującym potrzebę, zakres i zasadność podejmowanych działań na rzecz rozwoju i usprawnienia infrastruktury kanalizacyjnej, w tym podejmowania dalszych kroków na rzecz modernizacji, rozbudowy i dostosowania gospodarki ściekowej do wymagań dotyczących systemów kanalizacji jest włączenie miasta Chodecz i miejscowości Chodeczek- osiedle mieszkaniowe i Mielno- Lubieniec obejmujące oczyszczalnie ścieków w ramy aglomeracji. Aglomeracja ujęta jest w VI Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Obszar Miasta i Gminy Chodecz charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem zwodociągowania oraz znacznie niższym poziomem skanalizowania. W 2021 roku, 90,40% budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci wodociągowej, a jedynie 32,20% do kanalizacji. Perspektywa ostatnich 5 lat ukazuje ustabilizowaną i niemal niezmienną strukturę pod względem podłączenia budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej, co jednak nie wynika z zaniechania działań inwestycyjnych, ale z powodu spadkowej tendencji w zakresie liczby budynków mieszkalnych, jak również spadkowej tendencji demograficznej.

Tabela 6. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w podziale na obszary miejskie i wiejskie

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wodociąg	90,20	90,20	90,20	90,20	90,40	90,4
- w tym obszar miasta	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- w tym obszar wiejski	85,8	85,8	85,8	85,8	85,8	85,8
Kanalizacja	33,00	33,00	33,00	33,00	32,20	32,2
- w tym obszar miasta	79,9	79,9	79,9	79,9	98,9	98,9
- w tym obszar wiejski	12,1	12,1	12,1	12,1	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

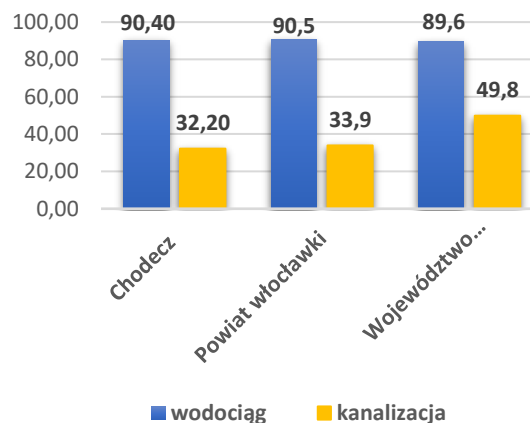
Na obszarze miasta aż 98,9 % budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej oraz 100 % do sieci wodociągowej. Z kolei na terenach wiejskich, stopień zaopatrzenia budynków mieszkalnych w infrastrukturę wodociągową wynosi 85,8%, zaś działania z zakresu gospodarki ściekowej realizowane są jedynie przy pomocy indywidualnych rozwiązań, w tym 1 157 szt. zbiorników bezodpływowych i 217 przydomowych oczyszczalni ścieków. Znaczący spadek w przypadku

dostępności do sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich wynika zarówno ze zmian funkcjonalnych, jak i braku ekonomicznego uzasadnienia dla budowy sieci kanalizacji na terenach o rozproszonej zabudowie.

Porównując dane GUS za rok 2021, w tym stopień wyposażenia budynków mieszkalnych w przyłącze do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej względem tożsamy danych dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, Gmina Chodecz prezentuje nieznacznie niższy wskaźnik zwodociągowania i skanalizowania względem średniej dla powiatu. W przypadku porównania z województwem kujawsko-pomorskim Większą dysproporcję dostrzega się w porównaniu obszaru gminnego z wynikami dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Rycina 15. Stopień wyposażenia w infrastrukturę sieciową na terenie gminy, powiatu i województwa

Źródło: dane GUS BDL

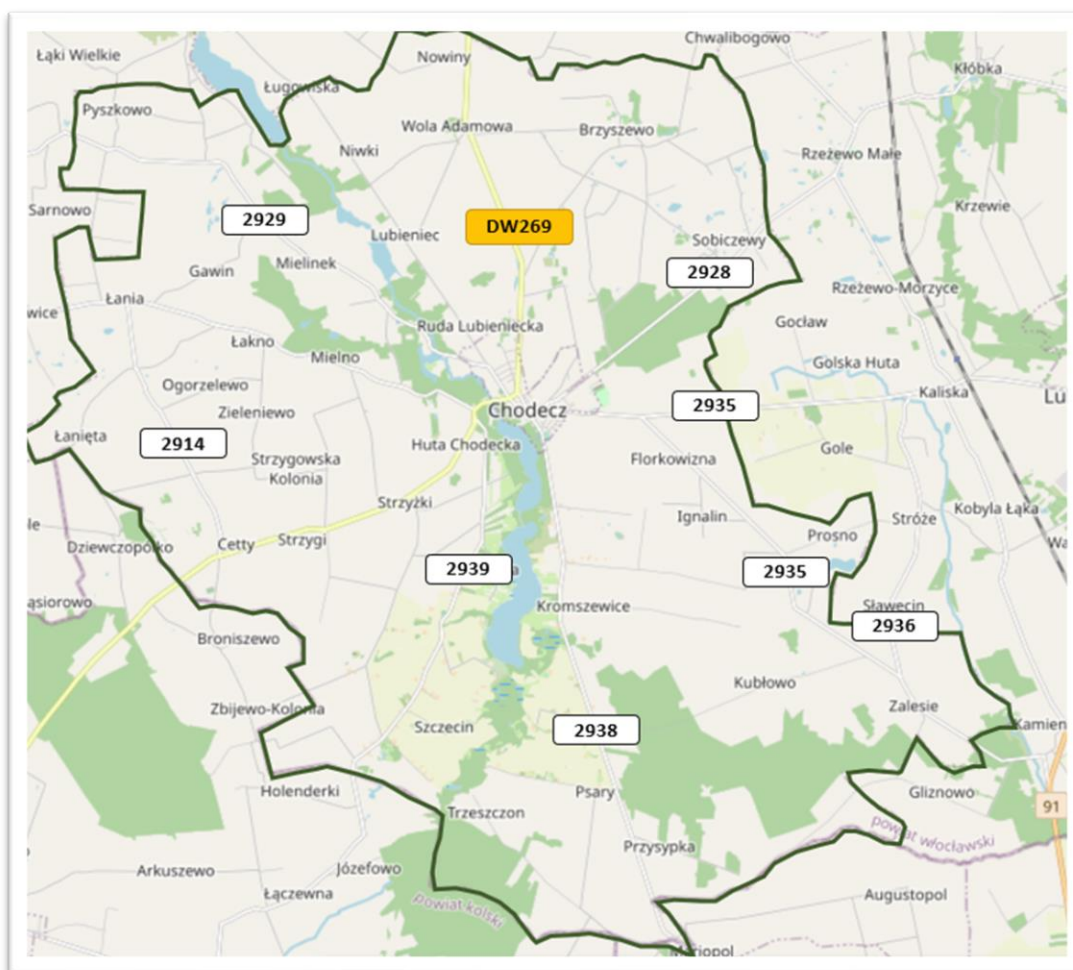
Podsumowując, w celu zapewnienia mieszkańcom wody zdatnej do spożycia spożywczego o odpowiednim standardzie sanitarnym oraz w ilości zapewniającej obecne i przyszłe zapotrzebowanie, Gmina Chodecz powinna w dalszym ciągu podejmować działania skierowane na rozbudowę sieci wodociągowej na obszarach wiejskich wraz z modernizacją istniejącej już sieci wodociągowej oraz modernizacją Stacji Uzdatniania Wody. Dostrzeżona dysproporcja w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej wskazuje również na istotę podejmowania działań na rzecz zwiększenia jej zasięgu.

Infrastruktura drogowa

Sieć drogową na terenie Miasta i Gminy Chodecz tworzą:

- droga województwa nr 269 relacji Szczerkowo (woj. wielkopolskie) – Kowal, o długości 11,879 km w granicach gminy,
- drogi powiatowe, których kilometraż w obszarze gminy wynosi około 45 km,
- drogi gminne, których sieć w obszarze Miasta i Gminy Chodecz wynosi niemal 190 km.

Mapa 1. Sieć dróg na obszarze Miasta i Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.mapa-drogowa.pl/>

Drogi powiatowe mają nawierzchnię utwardzoną i zaliczane są do klasy technicznej V. Mają znaczenie dla spójności komunikacyjnej i zapewniają powiązanie międzygminne z wojewódzkim układem drogowym. Elementem zapewniającym spójność komunikacyjną w obszarze Gminy i Miasta są przede wszystkim drogi gminne w kategorii L, które w granicach administracyjnych miasta mają długość 7,120 km, przy czym 84,87% długości to drogi dwujezdniowe i wielojezdniowe. W przeważającej mierze, drogi na terenie miasta posiadają nawierzchnię twardą, w tym bitumiczną (4,918 km), nieco ponad 7% długości dróg w granicach ma nawierzchnię betonową (0,540 km), zaś ponad 17%, tj. 1,229 km pokryta jest kostką. Na terenie miasta nie występują drogi nieulepszone, w tym pokryte brukowcem czy tłuczniowe, jednak znajdują się drogi gruntowe, których długość w całości pokryta jest wzmocnieniem żwirowym, żużlem, itp. (0,433 km).

Drogi gminne zlokalizowane poza granicami administracyjnymi miasta rozciągają się na długość 180,269 km, przy czym:

- 99,458 km to drogi utwardzone, bitumiczne (55,17% ogólnej długości dróg gminnych),
- 9,000 km drogi jest utwardzona, nieulepszona, w tym pokryta tłuczniem (5%),
- 71,811 km to drogi gruntowe, w tym 34,351 km wzmocniona jest żwirem, tłuczniem, itp., zaś 37,460 km to droga gruntowa, naturalna, tj. z rodzimego gruntu).

Z uwagi, iż znacząca część dróg posiada nawierzchnię gruntową lub ulepszoną tłuczniem, żwirem czy innym tego typu materiałem, konieczna jest dalsza interwencja w zakresie poprawy standardu i jakości dróg na terenie Gminy. Pomimo podejmowanych bieżących działań na rzecz podniesienia standardu technicznego infrastruktury drogowej, nadal w Gminie występują miejsca, w których drogi stają się nieprzejezdne, co obserwowane jest szczególnie w porach jesienno- zimowych, kiedy drogi poddawane są ciągłemu rozmiękaniu nawierzchni gruntowej. Szereg dróg na terenie gminy to również drogi dojazdowe i wewnętrzne, powstające wraz z dalszym rozwojem zabudowy mieszkaniowej i siedliskowej.

Analizując zakres dostępności drogowej, istotnym elementem mobilności mieszkańców i powiązania transportowego obszaru gminy z innymi ośrodkami lokalnym i regionalnymi jest dostępność komunikacyjna, realizowana na terenie Gminy Chodecz za pośrednictwem 4 linii autobusowych PKS we Włocławku, pokrywających zapotrzebowanie na dowozy dzieci do szkół wraz z możliwością korzystania przez inne osoby, po uprzednim zakupie biletu. Linie autobusowe zapewniają komunikację w obrębie gminy, jak również z Boniewem. Ponadto komunikację osobową zapewniają przewozy realizowane przez PKS Włocławek i prywatnych przewoźników w relacjach z Gminą Przedecz i Dąbrowice oraz miastem powiatowym.

Ponadto infrastrukturę komunikacyjną uzupełniają parkingi zlokalizowane w najważniejszych częściach miasta, tj. wokół Rynku, przy Restauracji, przy Kościele w przebiegu ul. Warszawskiej oraz przy Urzędzie Miasta i Gminy. Na terenach wiejskich parkingi skoncentrowane są najczęściej przy kościołach (np. w Cettach).

Podsumowując, sieć dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na obszarze Miasta i Gminy Chodecz zapewnia dostępność transportową, w tym również spójność komunikacyjną z ośrodkami regionalnymi. Rozległa sieć wraz z bieżącymi działaniami na rzecz poprawy stanu infrastruktury drogowej znacząco podnoszą komfort jazdy, przemieszczania się i mobilności mieszkańców. Z uwagi, iż drogi są elementami infrastruktury technicznej poddawanyymi największej eksploatacji – na drogach corocznie przybywa pojazdów, zaś rolniczy charakter gminy wskazuje również na przemieszczanie się po drogach pojazdów ciężkich i maszyn rolniczych - dostrzegana jest dalsza potrzeba w bieżące działania sprzyjające zwiększaniu bezpieczeństwa drogowego wraz z jakością infrastruktury drogowej.

Dostrzega się również potrzebę zwiększania ilości miejsc parkingowych, regulowania ich przestrzeni, w tym wytyczania miejsc przeznaczonych do parkowania oraz przeniesienia niechronionych uczestników ruchu drogowego poza główną oś jezdni, oddziałując również na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Mobilność mieszkańców determinowana jest w przeważającej mierze dostępnością indywidualnych form przejazdu, jak i zorganizowanej komunikacji – 4 linii autobusowych Kujawsko-Pomorskiego Transportu Samochodowego S.A oraz prywatnych przewoźników obsługujących ruch komunikacyjny Gminy z Włocławkiem, z Gminą Przedecz i Dąbrowice. Na terenie Gminy rozmieszczone zostały przystanki autobusowe, skupione w centralnych miejscach danych miejscowości, zapewniając tym samym spójną sieć, umożliwiającą korzystanie z komunikacji publicznej.

Ścieżki rowerowe

Newralgicznym elementem infrastruktury drogowej służącej nie tylko przemieszczaniu się mieszkańców w obrębie gminy, ale również pełniącej funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe jest niedostatecznie rozbudowana sieć ścieżek i szlaków rowerowych przebiegających przez teren Miasta i Gminy Chodecz. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że na koniec 2022 roku, przez teren Gminy przebiegała ścieżka rowerowa o długości niespełna 1 km, nad którą zwierzchnictwo sprawuje województwo.

Porównując dostępność do ścieżek rowerowych na terenie Gminy Chodecz względem sąsiednich samorządów Chodecz charakteryzuje jeden z najkrótszych kilometraży ścieżek, w tym samym determinuje najniższą ich dostępność.

Pomimo znacznie ograniczonej dostępności do ścieżek rowerowych, Gmina docenia taką formę rekreacji i możliwości zwiększenia mobilności mieszkańców, dlatego za jeden z głównych kierunków dalszego rozwoju upatruje budowę spójnej sieci ścieżek i szlaków rowerowych. Realizacja działań z tego zakresu istotna jest nie tylko dla zapewnienia sposobów rekreacji aktywnej, ale przede wszystkim dla zapewnienia bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu. Przeniesienie ruchu rowerowego poza główną oś jezdni jest niezbędne dla podniesienia jakości bezpieczeństwa drogowego. Ponadto, w wyniku postępujących zmian społeczno-gospodarczych, rower staje się coraz częściej wykorzystywanym środkiem zapewniającym mobilność, co dodatkowo potwierdza potrzebę podejmowania działań na rzecz budowy spójnej sieci ścieżek rowerowych.

1.6. Kultura, sport, rekreacja i turystyka

Działalność kulturalna

Podmiotem organizującym życie kulturalne społeczności lokalnej w Gminie Chodecz jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Chodczu. Podmiot jest wydzieloną komórką organizacyjną Miasta i Gminy Chodecz, jednak na terenie gminnym nie funkcjonuje miejsce, które dla obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich byłoby podstawowym zapleczem działalności kulturalnej, tj. na terenie Gminy nie ma Gminnego Centrum Kultury czy innego zinstytucjonalizowanego zaplecza. Ponadto Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna jako placówka dostępna jest jedynie w dni powszednie od 9.00 do 17.00 co znacząco ogranicza możliwość rozwoju działalności kulturalno-edukacyjnej, skierowanej do różnorodnych grup odbiorców.

W Gminie Chodecz funkcjonuje tylko jedna biblioteka obsługująca zapotrzebowanie czytelnicze zarówno mieszkańców miasta, jak i obszarów wiejskich, co rzeczywiście powoduje znaczące obciążenie systemowe. Jednak działając w celu zaspokojenia potrzeb czytelniczych, Gmina corocznie podejmuje zadania związane z zakupem kolejnych woluminów i uzupełnieniem zasobów bibliotecznych o nowe pozycje książkowe, tworząc atrakcyjną i dostępną ofertę edukacyjno-kulturalną. Dysponuje również podstawowym zapleczem bibliotecznym, wyposażonym w 5 stanowisk komputerowych, z czego trzy przeznaczone są dla osób korzystających z zasobów czytelniczych.

Inną formą upowszechniania kultury jest też działalność organizowana w oparciu o remizy OSP w Chodczu, Sobiczewach, Łani, Cettach, Kromszewicach, Psarach, Przysypce i Zalesiu, jak również działalność świetlic wiejskich w Brzyszewie, Woli Adamowej, Kromszewicach, Sobiczewach, Lubieńcu, Cettach, Psarach, Przysypce i Zalesiu. Remizy OSP i świetlice wiejskie są podstawowym miejscem organizacji życia lokalnego, wykorzystywane przez strażaków, Koła Gospodyń Wiejskich, jak również

innych mieszkańców Gminy. Zaplecze infrastrukturalne stanowi również miejsce spotkań, zebrań wiejskich, jak również zapewnia dostępność do możliwości organizacji wydarzeń na zasadzie wynajmów poszczególnych lokali, tworząc tym samym zaplecze kulturalne Gminy Chodecz.

Działalność kulturalna prowadzona na terenie Miasta i Gminy Chodecz obejmuje organizację wydarzeń cyklicznych, w tym m.in. dożynek, Święta Kupały czy Finałów kolejnych edycji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, jak również wydarzeń nawiązujących do szczególnych okazji, tworząc ofertę kulturalną dostępną dla wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz, jak również mieszkańców okolicznych samorządów i osób odwiedzających region.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że corocznie obserwowanym trendem jest zmniejszająca się liczba czytelników przy czym dane te nie wskazują formuły cyfrowych, wykorzystywania e-booków i audiobooków, które są coraz bardziej popularnym wyborem. W przypadku tradycyjnych książek, coroczny spadek jest niewielki, zaś w obliczu postępującej technologii, dalszy rozwoju zasobów i infrastruktury bibliotecznej jest zadaniem w pełni uzasadnionym i niezbędnym dla dalszego rozwoju lokalnego.

Podsumowując, oferta kulturalna Gminy Chodecz budowana jest na bazie zasobów lokalnych, w tym inicjatyw dbających o rozwój edukacyjny i intelektualny wszystkich grup społecznych, jak również stowarzyszeń i podmiotów pożytku publicznego, podejmujących inicjatywy lokalne organizujące społeczność lokalną. Instytucją publiczną prowadzącą główne działania z zakresu upowszechniania oferty kulturalnej jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, która pomimo starań i kolejnych inwestycji z zakresu poprawy dostępności i jakości oferty edukacyjno-kulturalnej, notuje spadkowy trend zarówno w liczbie czytelników, jak i w liczbie wypożyczeń. Dostrzegana jest zatem potrzeba wdrożenia działań inwestycyjnych na rzecz wzrostu atrakcyjności oferty bibliotecznej, w tym dostosowania jej do nowoczesnych rozwiązań wraz ze stworzeniem zaplecza infrastrukturalnego dla działalności kulturalnej, zorganizowanej i skierowanej do społeczności lokalnej.

Dziedzictwo kulturowe Gminy

Miasto i Gmina Chodecz jest samorządem o bogatej tradycji historycznej, której początek datowany jest na rok 1325, a do czasów dzisiejszych na terenach gminnych zaszło wiele zmian nie tylko związanych z powszechnym rozwojem technologicznym, ale również zmian strukturalnych i funkcjonalnych. O bogatej historii świadczą zachowane zasoby dziedzictwa kulturalnego, w tym licznie zachowane zabytki nieruchome, ale także tradycje i zwyczaje lokalne. Zachowane zasoby zabytkowe reprezentowane są m.in. przez zachowane zabytki sakralne - kościoły, w tym m.in. kościół św. Jakuba z XVIII w., św. Dominika z XIX w. Formą kultury sakralnej są też cmentarz czy katakumby w Chodczu. Inną formą zachowanego dziedzictwa są przykłady zabudowy mieszkaniowej, w tym domy mieszkalne, budynki gospodarcze, wiatrak „koźlak”, kamienice czy młyn elektryczny w Chodczu.

Z uwagi, iż Gmina Chodecz jest obszarem miejsko-wiejskim, typowa dla tego regionu jest też zabudowa chłopska o mała i średniorolnym charakterze z dużymi zagrodami obejmującymi zabudowania mieszkalne i gospodarsko-inwentarskie. O historii obszaru Gminy przypominają również parki dworskie, m.in. w Brzyszewie, Chodczku, Ignalinie, Łani, Szczecinie, Woli Adamowej czy w Zalesiu.

Na terenie Gminy występują obiekty i zespoły obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków, w tym:

- kościół parafialny p.w. św. Dominika i teren przylegający w Chodczu,

- zespół budynków cmentarnych, w tym Kaplica p.w. św. Jakuba, Kolumbarium, Dom Braci Szpitalnych w Chodczu,
- zespół dworski: Dwór i Park w Chodczku,
- dwór – willa „Podgórz-Zameczek” i teren przyległy w Hucie Chodeckiej

Rysunek 2. Przykłady zachowanych dworów i zespołów parkowo-pałacowych na terenie Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wobec powyższego, Gmina jest obszarem dysponującym wysokim kapitałem kulturowym, co niewątpliwie wpływa na atrakcyjność rekreacyjną i turystyczną. Dostrzega się konieczność dalszego zagospodarowywania obszaru gminnego w otoczeniu istniejących zabytków, jak również ich dalszej ochrony i renowacji, tworząc miejsca otwarte dla osób odwiedzających i chcących poznać historię regionu.

Walory turystyczne i rekreacyjne Gminy

Obszar Miasta i Gminy Chodecz włączony jest do Rejonu turystycznego – Chodeckiego (XV) ujętego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zarówno położenie obszarów gminnych, jak i dostępne walory przyrodnicze i kulturowe determinują przeznaczenie obszarów, szczególnie nadjeziornych. Na obszarze Gminy znajdują się liczne łąki, połacie zielone i jeziora, w tym Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie, Karczemka i Ługowskie. Potencjał jezior zdeterminował nie tylko obecną turystykę gminną, ujmowaną przede wszystkim jako turystykę wypoczynkową (3-14 dni), a także coraz częściej weekendową, czy ekoturystykę. Częściowo

zagospodarowana linia brzegowa pozwala na rozwój charakteru kąpieliskowo-plażowego z wykorzystaniem terenów sportowo-rekreacyjnych, spacerowych i infrastruktury usługowej. W ostatnich latach obserwowane jest coraz większe natężenie pobytów weekendowych, co wiąże się z powstaniem osad letniskowych nad jeziorami oraz rosnącym zapotrzebowaniem na kolejne tego typu działania.

Obecne zagospodarowanie przestrzenno-funkcjonalne i oferta turystyczna Miasta i Gminy Chodecz jest atrakcyjną lokalizacją dla osób pragnących odpocząć z dala od miejskiego zgiełku, szumu samochodów, pędu życia i gwaru. Zarówno uwarunkowania przyrodnicze, jak i możliwość zapoznania z ofertą kulturalną gminy powodują, iż Gmina Chodecz wybierana jest przez znaczną część mieszkańców aglomeracji łódzkiej w celach pobytu krótko i długoterminowego, oraz przez mieszkańców nieopodal położonych regionów, którzy szukając dogodnego miejsca pod względem lokalizacji, jak i dostępnych uwarunkowań turystycznych, przyjeżdżają na wypoczynek do Chodcza.

Na obszarze Gminy funkcjonuje znaczna ilość nieruchomości turystycznych, w tym w większości zabudowanych, zaś liczba osób przyjeżdżających do Chodcza w sezonie letnim, w celach wypoczynkowo-turystycznych jest na tyle wysoka, że ogólna liczba mieszkańców Chodcza jest bliska niemal podwojeniu, względem pozostałej części roku. Wobec tego, w dalszym ciągu obserwuje się zainteresowanie nieruchomościami z przeznaczeniem pod rekreację czy wykorzystanie turystyczne, gdyż sezonowo zwiększające się zapotrzebowanie na usługi okołoturystyczne powodują, iż obecne zagospodarowanie przestrzenne oraz wyposażenie obszaru w punkty obsługi ruchu turystycznego nie pokrywa w pełni dostrzeganego popytu.

Podsumowując, atrakcyjność jezior oraz możliwość wykorzystania istniejących zasobów regionu chodeckiego sprawia, iż teren Gminy staje się przedmiotem zainteresowania przy poszukiwaniu terenów do zagospodarowania turystycznego, w tym również mieszkaniowego – choćby z przeznaczeniem na budowę domków letniskowych. Wzrastająca corocznie liczba osób przebywających na terenie Gminy w okresach letnich wymaga wdrażania działań usprawniających i regulujących ruch turystyczny i rekreacyjny wraz z bieżącym zapewnieniem dostępności do powszechnych usług publicznych.

Sport i aktywność fizyczna mieszkańców Gminy

Na obszarze Miasta i Gminy Chodecz zlokalizowane są obiekty sportowo-rekreacyjne, których znaczna przewaga znajduje się na obszarze Miasta:

- Stadion Miejski w Chodczu, przy którym działa Klub Sportowy „Zgoda” oraz Klub Sportowy „Zgoda beach soccer team”,
- hala sportowa w Chodczu,
- kompleks boisk sportowych przy Szkole Podstawowej,
- siłownia plenerowa przy stadionie w Chodczu oraz boisko do siatkówki plażowej,
- boisko do piłki siatkowej na terenie Plaży Miejskiej w Chodczu,
- place zabaw.

Na obszarach wiejskich, infrastruktur sprzyjającą rekreacji są głównie place zabaw, boiska do piłki nożnej przy świetlicach wiejskich, oraz boisko do beachsoccera, do koszykówki wraz z Otwartą Strefą Aktywności w Chodczku.

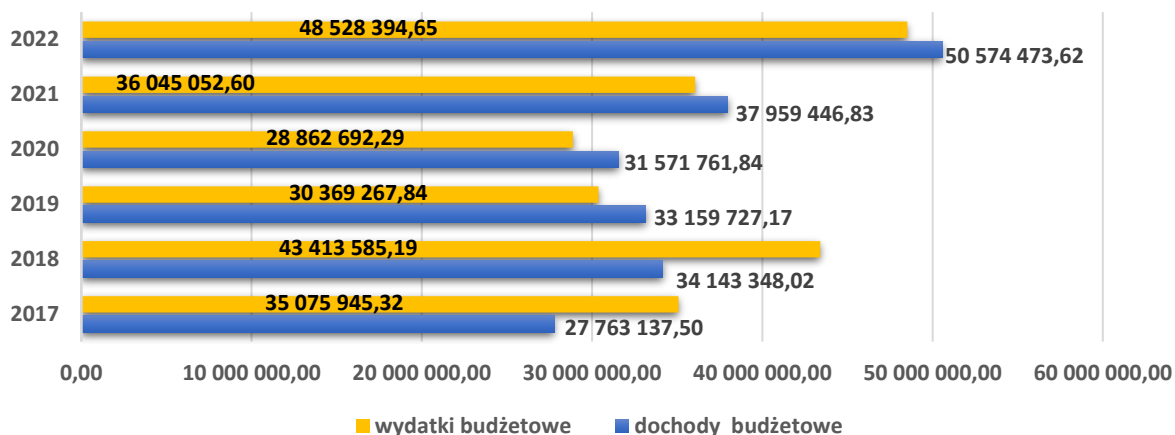
W oparciu o istniejące zaplecze infrastrukturalne działają trzy kluby sportowe, które w ramach współpracy Miasta i Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, realizują zadania z zakresu rozwoju sportu i kultury fizycznej na terenie Miasta i Gminy Chodecz. Są to Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy Zgoda Chodecz, Zgoda Chodecz Beach Soccer Team i Klub Sportowy Power Chodecz – Stowarzyszenie.

Reasumując, dostępna infrastruktura sportowa i rekreacyjna zapewnia dostępność realizacji działań i inicjatyw indywidualnych, jak i zespołowych, determinując tym samym możliwość organizacji czasu wolnego społeczności lokalnej. Z inicjatyw sportowych korzystają mieszkańcy w każdym wieku. Lokalizacja obiektów obejmuje najważniejsze miejsca w Gminie, zapewniając tym samym dostępność choćby na podstawowym poziomie. Dostrzeganą potrzebą w ramach rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej jest budowa ścieżek rowerowych, ścieżek edukacyjno-przyrodniczych w lokalizacjach sprzyjających promocji i rozwojowi oferty kulturalnej regionu chodeckiego wraz z równoległym rozwojem bazy sportowej i rekreacyjnej na terenach miejskich, jak i wiejskich.

1.7. Gospodarka finansowa Miasta i Gminy Chodecz

Diagnoza strategiczna wykazała, że Gmina corocznie osiąga wyższe dochody budżetowe przy jednoczesnym corocznym wzroście wydatków budżetowych. Perspektywa pięcioletnia wskazuje na wzrost dochodów na poziomie 45,10%, zaś poziom wydatków wzrósł o 27,72%.

Rycina 16. Dochody i wydatki budżetowe w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetów za lata 2017-2022

Analizując szczegółowe wartości dochodów budżetowych, ich największa część klasyfikowana jest corocznie w działach 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem stanowiących 23,04% ogólnych dochodów, 758 Różne rozliczenia stanowiących 19,93% dochodów budżetowych czy w dziale 855 Rodzina (9,23%). Rok 2022 wskazuje również na znaczący udział dochodów ujętych w dziale 600 Transport i łączność z kwotą 9 921 820,93 zł, tj. 19,61% dochodów oraz w dziale 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w którym ujęto kwotę 5 806 279,35, tj. 11,48% dochodów budżetowych.

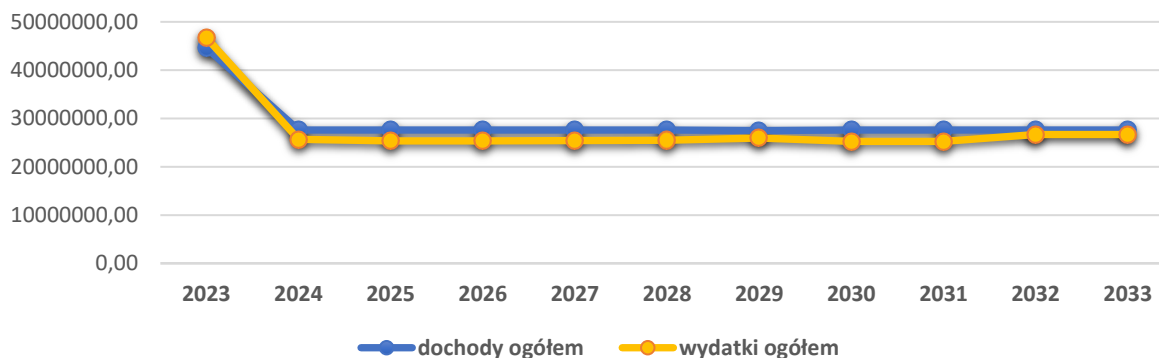
Zgodnie z klasyfikacją działań budżetowych, największa pula wydatków budżetowych klasyfikowana jest w działach 801 Oświata i wychowanie (19,16% wydatków), 855 Rodzina (10,58%) i w dziale 600 Transport i łączność (22,30%). W ostatnim roku powziętym do analizy, znaczący udział wydatków odnotowany został również w dziale 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, gdzie zanotowano kwotę 5 859 259,35 zł, tj. 12,07% ogólnych wydatków budżetowych, działu 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska z kwotą 4 287 227,32 zł, tj. 8,83%, działu 750 Administracja publiczna (3 546 800,40 zł, tj. 7,31%) oraz w dziale 852 Pomoc społeczna (7,68%).

Perspektywa ukazuje, iż poziom dochodów budżetowych wzrasta znacznie szybciej niż poziom wydatków, świadcząc o rozwoju społeczno-gospodarczym i zachowanej płynności inwestycyjnej. Gmina Chodecz podejmuje wiele różnorodnych inicjatyw i projektów na rzecz rozwoju lokalnego, wspierając budżet gminny środkami zewnętrznymi. Największym buforem środków zewnętrznych przeznaczanych na realizację projektów były środki m.in.:

- 1) Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- 2) Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- 3) Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020,
- 4) Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- 5) Wojewódzkiego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Dalsze prognozowane i planowane budżetowanie Gminy wyznacza Wieloletnia Prognoza Finansowa, uwzględniająca dochody i wydatki, które w perspektywie do 2030 roku przybierać będą wartości niższe niż obecnie, jednak utrzymujące się na względnie stałym poziomie.

Rycina 17. Prognoza dochodów i wydatków ogółem Gminy w latach 2023-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LV/374/23 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 09 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Chodecz na lata 2023-2033

Podsumowując, badanie gospodarki finansowej wskazało, że Miasto i Gmina Chodecz corocznie odnotowuje wyższy poziom dochodów przy jednoczesnym wzroście wydatków w roku 2022. Gminę charakteryzuje pozytywne bilansowanie finansowe, wskazujące, iż poziom dochodów w ostatnich latach przekracza poziom wydatków, pozwalając tym samym na utrzymanie stabilnej sytuacji gospodarczej i finansowej oraz zdolność realizacji dalszych zadań inwestycyjnych na rzecz rozwoju lokalnego. Poziom dochodów na jednego mieszkańca przyjmuje wartości corocznie wzrostowe, osiągając również wartości wyższe aniżeli wartości dochodu na jednego mieszkańca powiatu włocławskiego czy województwa kujawsko-pomorskiego, co świadczy o budowaniu stabilnej kondycji finansowej Gminy oraz większej zdolności inwestycyjnej.

Gmina charakteryzuje się stabilną sytuacją finansową, zdolną do sfinansowania realizowanych inwestycji, jak również podjęcia kolejnych kroków inwestycyjnych. Jest aktywnym podmiotem ubiegającym się o środki zewnętrzne na wszelkiego rodzaju działania wspomagające jakość życia i spójność regionalną, co pozwala również sądzić, że Gmina jest znaczącym i konkurencyjnym sąsiadem dla pobliskich samorządów.

2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywanym instrumentem podczas wskazywania silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego, wspierając się również o szanse (potencjały i korzystne tendencje) i zagrożenia płynące z otoczenia zewnętrznego. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów. Szczegółowo analiza SWOT polega na rozważeniu:

- *Sił (Strengths)* – **mocnych stron** – czynników wewnątrznie pozytywnych – atutów, które w sposób pozytywny wyróżniają z otoczenia, tworzących podstawy dla rozwoju, podnoszących atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- *Słabości (Weaknesses)* – **słabych stron** – czynników wewnątrznie negatywnych – konsekwencji ograniczeń zasobów, mających negatywny wpływ na rozwój jednostki lub utrudniających realizację zamierzeń, obniżających pozycje zarówno w oczach mieszkańców, jak i inwestorów zewnętrznych,
- *Szans (Opportunities)* – **czynników zewnętrznie pozytywnych** – zjawisk i tendencji w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem do rozwoju, cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi Gminy,
- *Zagrożeń (Threats)* – **czynników zewnętrznie negatywnych** – wszystkich czynników zewnętrznych, które postrzegane są jako bariery rozwoju, cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój Gminy.

Czynniki usystematyzowane, jako mocne i słabe strony Miasta i Gminy Chodecz traktowane są jako wewnętrzne uwarunkowania odnoszące się bezpośrednio do zasobów i problemów istniejących na jej obszarze. Szanse i zagrożenia traktowane są jako uwarunkowania zewnętrzne, których zaistnienie w otoczeniu Gminy może na nie oddziaływać, przyczyniając się do wzmocnienia silnych stron, bądź też do ograniczenia lub wyeliminowania słabych stron.

Tabela 7. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — spójna struktura wewnętrzna Gminy, w tym podział na ośrodki lokalny – Miasto Chodecz i miejscowości uzupełniające pod względem funkcjonalności: <ul style="list-style-type: none"> • mieszkalno-usługowej - Wola Adamowa, Zalesie, Sobiczewy, • turystyczno-mieszkaniowej – Pyszkowo, Chodecz, Strzyżki, Zbijewo, Kromszewice, • produkcyjno-usługowe – Ignalin, Strzygi. — potencjał endogeniczny determinowany dostępnością do jezior, obszarów leśnych, osad wypoczynkowo-rekreacyjnych, — wzrastający udział odnawialnych źródeł energii oraz wzrastająca efektywność energetyczna budynków publicznych i mieszkaniowych, 	<ul style="list-style-type: none"> — peryferyjna lokalizacja względem ośrodków wojewódzkich, — polityka planistyczna oparta o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2002 roku, — niewystarczająca ochrona wód powierzchniowych i gleb, — niewystarczający poziom edukacji i świadomości ekologicznej z zakresu gospodarowania odpadami, — depopulacja Gminy, — fluktuacje ludnościowe determinowane znaczącą liczbą osób przebywających na terenie Gminy w sezonie letnim, — ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wskazujące na zmierzanie w kierunku depopulacji

<ul style="list-style-type: none"> — dostępność Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy, — coroczne osiąganie wymaganych poziomów recyklingu, co może świadczyć o efektywnym systemie gospodarowani odpadami, — wzrastająca jakość życia mieszkańców, kondycja zdrowotna i świadomość z zakresu profilaktyki zdrowotnej, — spójny system edukacji i opieki zapewniający dostępność do publicznej opieki żłobkowej, przedszkolnej i edukacji podstawowej, — dostępność na terenie Gminy edukacji ponadpodstawowej, organizowanej przez Powiat Włocławski, — dostępność oddziałów i grup integracyjnych, — oferta edukacyjna wyposażona w zajęcia biblioteczne, sportowe, pomoc psychologiczną i pedagogiczną oraz zajęcia świetlicowe, — funkcjonowanie opieki przedszkolnej i żłobkowej, — zaangażowanie społeczne wyrażane w ustabilizowanej liczbie działających organizacji oraz wyższej niż średnia wojewódzka i krajowa, frekwencji wyborczej, — systematyczny spadek liczby osób i gospodarstw domowych pobierających świadczenia środowiskowej pomocy społecznej, — wzrastająca samodzielność ekonomiczna, osobista i rodzinna mieszkańców Gminy, w tym zmniejszający się poziom wykluczenia społecznego, — dostępny spójny system zabezpieczenia publicznego – służb policyjnych i straży pożarnej, — wzrastający wskaźnik przedsiębiorczości – systematyczny rozwój gospodarczy, — najwyższe tempo rozwoju przedsiębiorczości względem sąsiednich samorządów, — udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej (100 % na obszarach miasta i ponad 85% na obszarze wiejskim), — spójna i rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych, — bieżące remonty i modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej — dostęp do komunikacji publicznej, — bieżące działania na rzecz zwiększania jakości przestrzeni i edukacji bibliotecznej, — aktywne działania mieszkańców w oparciu o remizy OSP, KGW i lokalne inicjatywy, — kultywowanie lokalnych tradycji i zwyczajów, w tym organizacja wydarzeń nawiązujących do szczególnych okazji, — zachowane zasoby dziedzictwa kulturowego na obszarze Gminy, — obszar Miasta i Gminy Chodecz włączony do Chodeckiego rejonu turystycznego, wyznaczonego przez PZP Województwa Kujawsko-Pomorskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> — niewystarczająca dostępność do opieki medycznej na terenie Gminy, — niższe wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego i matematyki względem średniej samorządów sąsiednich, powiatu i województwa, — niedobór działań edukacyjnych realizowanych w formatach edukacji formalnej – zajęć wyrównawczych i wspierających oraz pozaformalnej – realizowanych poza ofertą szkolną, — przeważająca liczba kobiet i osób młodych w grupie osób bezrobotnych, — brak dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku, — brak gminnej oferty terenów inwestycyjnych, — brak dostępności do sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, — brak sieci ciepłowniczej, — niewystarczająca dostępność do ścieżek rowerowych i szlaków, — ograniczona dostępność do instytucji kulturalnych na terenie Gminy – tylko w dni powszednie, — dysproporcje w zakresie dostępności do oferty edukacyjno- kulturalnej obszarów wiejskich i miejskich, — spadkowa liczba czytelników tradycyjnych – korzystających z zasobów Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej, — niewystarczająca obsługa ruchu turystycznego, — dysproporcja w wyposażeniu obszarów wiejskich i miejskich w obiekty sportowo-rekreacyjne i sportowe,
---	--

<ul style="list-style-type: none"> — obszar gminny z przeznaczeniem rekreacyjno-wypoczynkowym (3-14 dni), — aktywne działania organizacji sportowych, — stabilna sytuacja finansowa Gminy 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — przynależność do lokalnych i regionalnych obszarów funkcjonalnych, w tym do: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, • Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Włocławka, • Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki — przynależność Gminy do Aglomeracji, — potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy jezior, — położenie Gminy w granicy województwa kujawsko-pomorskiego determinuje Chodec jako destynację wypoczynkową i rekreacyjną dla wielkopolan i łodzian, — rozwój usług obsługujących ruch turystyczny adekwatny do potrzeb mikroregionu, — rozwój i wzrastające zainteresowanie agroturystyką, — dostępność złóż kopalin – złóż piasków budowlanych podlegających eksploatacji, — brak powierzchniowych form ochrony przyrody i niski poziom lesistości jako aspekty determinujące możliwości rozwoju budownictwa i usług, — potrzeba ochrony terenów o najwyższej przydatności rolniczej (Brzyszewo, Chodeczek, Sobiczewy, Zieleniewo), w tym dla rolnictwa ekologicznego, — wykorzystywanie małoprzydatnych dla rolnictwa terenów pod tworzenie nowych obszarów leśnych i przeznaczenie rekreacyjne, — względnie bliska odległość do węzła autostradowego, — możliwość pozyskiwania i wykorzystywania środków unijnych w ramach perspektywy finansowej UE 2021-2027, — rozwój współpracy sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego, w tym z organizacjami pozarządowymi, — nawiązania trwałej współpracy z innymi samorządami w regionie, w kraju i poza nim, — prowadzenie polityki proekologicznej, — sprzyjające warunki do rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej, — wykorzystywanie dobrych praktyk doświadczeń nabytych w poprzednich latach, — aktywna promocja Gminy i budowanie jej silnej pozycji konkurencyjnej w regionie i poza nim. 	<ul style="list-style-type: none"> — prognozowane starzenie się chodeckiego społeczeństwa i proces depopulacji, — powielanie utrwalonych wzorców rodzinnych i społecznych jako jedna z podstawowych przyczyn bezrobocia, — wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne, rosnąca liczba pacjentów z chorobami przewlekłymi, — migracja zdolnych, wykształconych i wysoko wykwalifikowanych mieszkańców regionu, — obręb rzeki Chodeczka i Ochnia objęte obszarem szczególnego zagrożenia powodziowego, — silne zagrożenie suszą, — obniżona jakość powietrza determinowana przekroczeniem PM10, benzo(a)pirenu i ozonu, — niska opłacalność ekonomiczna budowy sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, gdzie zabudowa jest rozproszona, — wzrastający poziom konsumpcjonizmu, powstawanie „dzikich wysypisk”, — zmniejszanie się opłacalności prowadzenia działalności rolniczej, — brak zainteresowania przyszłych inwestorów lokowaniem działalności na terenie Gminy, — ryzyko reemisji koronawirusa i innych szczepów zakaźnych powodujących wielopoziomowe konsekwencje dla społeczności i gospodarki lokalnej, — postępujące zmiany klimatu wraz z degradacją środowiska naturalnego i przyrodniczego przez postępującą antropopresję, — postępująca inflacja, — rosnące koszty modernizacji, remontów, budowy i utrzymania infrastruktury, — dewastacja miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych, — niewystarczający poziom wiedzy i informacji mieszkańców na temat możliwości pozyskania środków zewnętrznych na własny rozwój,

Źródło: opracowanie własne

3. Założenia strategiczne dla Miasta i Gminy Chodecz

3.1. Wizja i misja

Wizja rozwoju jest opisem pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, w tym władze gminne, mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz pozostałe grupy interesu, wykorzystując przy tym dostępne możliwości oparte na potencjałach, atutach i szansach pojawiających się dla rozwoju lokalnego. Wyrazem wizji jest prognostyczne spojrzenie na Gminę, określające cel, do którego zmierza wraz ze wskazaniem zasadniczych kierunków działania, niezbędnych dla rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Chodecz

Wizję Gminy określono jako:

„Gmina Chodecz samorządem, którego rozwój oparty jest o zrównoważone działania infrastrukturalne, społeczne i środowiskowe, determinujące jakość życia i zadowolenie mieszkańców przy wykorzystaniu potencjału przyrodniczego.”

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą i przestrzenną, zwracając uwagę zarówno na atuty i walory obszaru, jak również na obszary wymagające interwencji i poprawy. Proces tworzenia, a następnie realizacji założeń Strategii, jest procesem zmierzającym do osiągnięcia stanu pożądanego-docelowego, w którym zarówno obszar społeczny, gospodarczy, jak i przestrzenny charakteryzują się wysoką jakością, spójnością i kompleksowym, wzajemnym oddziaływaniem. Proces dojścia do takiego stanu opisuje misja, skoncentrowana na podstawowych wartościach i działaniach, poprzez realizację których możliwe będzie osiągnięcie ustalonej wizji. Wobec tego, **misją Gminy Chodecz** jest:

„Systematyczne podejmowanie zadań publicznych na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców, tworzenia sprzyjających warunków do rozwoju społecznego i gospodarczego, w tym zwiększenia efektywności turystycznej i przedsiębiorczej wraz z rozbudową infrastruktury technicznej sprzyjającej spójności regionalnej.”

3.2. Układ celów i kierunków działań

Na bazie przeprowadzonej diagnozy strategicznej, opartej o analizę obszarową oraz w oparciu o rozpatrywane uwarunkowania zewnętrzne i zidentyfikowane sfery wymagające interwencji, ustalono cele strategiczne oraz odpowiadające im cele operacyjne i kierunki działań, dla których ustalone zostały również wskaźniki i rezultaty. Układ celów strategicznych i przyporządkowanych im celów operacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Układ celów strategicznych i operacyjnych

Cele strategiczne				
Cel strategiczny I. Wysoka jakość życia oraz zintegrowane i aktywne	Cel strategiczny II. Zrównoważone wykorzystywanie i rozwój potencjału endogenicznego	Cel strategiczny III. Wzmocniony potencjał gospodarczy	Cel strategiczny IV. Dostosowana, kompleksowa i czysta przestrzeń gminna,	Cel strategiczny V. Skuteczne i efektywne zarządzanie Gminą

społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz		Miasta i Gminy Chodecz	wyposażona w nowoczesną i ogólnodostępną infrastrukturę publiczną	
Cele operacyjne				
<p>Cel operacyjny I.I. Rozwój kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny I.II. Zwiększenie dostępności do usług publicznych</p> <p>Cel operacyjny I.III. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców</p>	<p>Cel operacyjny II.I. Rozwój infrastruktury turystyki i rekreacji aktywnej</p> <p>Cel operacyjny II.II. Ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych</p>	<p>Cel operacyjny III.I. Optymalizacja i stymulowanie przedsiębiorczości lokalnej</p> <p>Cel operacyjny III.II. Wsparcie zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa</p> <p>Cel operacyjny III.III. Rozwój pozarolniczych form oddziaływania na lokalną gospodarkę</p>	<p>Cel operacyjny IV.I. Realizacja spójnej i harmonijnej polityki planistycznej wraz z budowaniem spójności lokalnej i regionalnej</p> <p>Cel operacyjny IV.II. Wsparcie budowy rozbudowanego, spójnego i bezpiecznego systemu drogowego</p> <p>Cel operacyjny IV.III. Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych na terenie Gminy</p> <p>Cel operacyjny IV.IV. Rozwój usług i lokalnej infrastruktury komunalnej</p> <p>Cel operacyjny IV.V. Ochrona powietrza i edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju</p>	<p>Cel operacyjny V.I. Profesjonalizacja usług publicznych</p> <p>Cel operacyjny V.II. Kształtowanie wizerunku Gminy i jej promocja</p>

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny I. Wysoka jakość życia oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz

Realizacja celu strategicznego obejmuje szeroko zakreślone działania na rzecz zwiększenia jakości życia mieszkańców Gminy Chodecz, w tym dążenia do wysokiej jakości kapitału społecznego, dostosowanej i atrakcyjnej oferty edukacyjnej realizowanej w oparciu o wysoki standard infrastruktury szkolnej, przedszkolnej i żłobkowej, realizującej atrakcyjną i dostosowaną ofertę edukacyjno-opiekuńczą. Tendencją demograficzną Gminy Chodecz jest zarówno postępująca depopulacja, jak i starzenie się społeczeństwa, co wymaga wdrożenia szczególnych rozwiązań odpowiadających na popyt względem usług społecznych, w tym usług zdrowotnych czy aktywizujących dostosowanych do potrzeb seniorów. Istotnym walorem spójnego i zintegrowanego społeczeństwa jest zdrowie mieszkańców oraz promocja i profilaktyka zdrowia. Dla osiągnięcia przedstawionego celu do grupy bezpośrednich odbiorców działań rozwojowych włączono grupę mieszkańców borykających się z poczuciem wykluczenia społecznego, w tym osoby niesamodzielne, niepełnosprawne oraz borykające się z trudnościami i bezradnością w codziennych obowiązkach.

Tabela 9. Charakterystyka celu strategicznego I.

Cel operacyjny I.I. Rozwój kapitału społecznego	
<p style="text-align: center;">Kierunek działań I.I.1.</p> <p style="text-align: center;">Aktywna polityka senioralna</p>	<p>Realizacja kierunku skupia się na wzmocnieniu i dostosowaniu polityki senioralnej do wzrastających potrzeb tej grupy społecznej. Dostrzeganą potrzebą jest nie tylko stworzenie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego do integracji i aktywizacji seniorów, ale również dążenie do włączenia seniorów w proces aktywnej partycypacji społecznej. Kluczowym pozostaje również dążenie do realizacji działań wspierających seniorów oraz ich opiekunów, wraz ze stwarzaniem możliwości do wspólnej między i wielopokoleniowej integracji społecznej.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury i oferty społecznej dedykowanej osobom starszym 2. Tworzenie warunków do rozwoju mobilnej i dziennej opieki osób starszych
<p style="text-align: center;">Kierunek działań I.I.2.</p> <p style="text-align: center;">Wsparcie organizacji rozwoju instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 i w wieku przedszkolnym</p>	<p>Realizacja kierunku obejmuje wszelkie działania podejmowane przez Gminę, jak i samodzielnie przez placówkę przedszkolną i żłobkową w celu zapewnienia atrakcyjnej oferty zajęć edukacyjno-wychowawczych, rozwijających i wspierających rozwój małego dziecka. Poza zakresem dostosowania i rozwoju oferty edukacyjnej, w ramach przedmiotowego kierunku ujmowane są zadania dotyczące poprawy standardu infrastruktury Przedszkola i Żłobka wraz z jego bieżącym doposażaniem oraz działaniami na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej i opiekuńczej.</p>

	<p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie i dostosowywanie warunków opieki żłobkowej adekwatnie do potrzeb społeczności lokalnej, 2. Poprawa jakości opieki przedszkolnej na terenie Gminy Chodecz
<p>Kierunek działań I.I.3.</p> <p>Rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej</p>	<p>Priorytet wskazuje na działania infrastrukturalne związane z zapewnieniem odpowiedniego standardu placówki szkolnej i przynależącej infrastruktury sportowej wraz z wyposażeniem placówki w niezbędny sprzęt, pomoce dydaktyczne oraz technologie odpowiadające optymalizacji procesu kształcenia i tworzenia atrakcyjnej oferty edukacyjnej. Ponadto, kierunek wskazuje na działania dotyczące rozwoju i zwiększenia atrakcyjności dostępnej dla dzieci i młodzieży oferty dydaktycznej realizowanej w formule zajęć szkolnych i pozaszkolnych, adekwatnych do pasji i zainteresowań uczniów. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej wraz z dążeniem do osiągnięcia wysokiej jakości edukacji zależne jest również od kompetencji i zakresu doświadczenia zawodowego kadry pedagogicznej. Dlatego jako kluczowe ujmowane jest również bieżące wspieranie pedagogów i nauczycieli w ich rozwoju zawodowym.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa oferty edukacyjnej w Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Chodczu, 2. Dostosowywanie infrastruktury edukacyjnej wraz z jej wyposażeniem i modernizacją, adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i trendów w edukacji, 3. Rozwój przyszłolnego zaplecza sportowego, 4. Doskonalenie zawodowe nauczycieli wraz ze wzmacnianiem kompetencji kluczowych uczniów.
<p>Kierunek działań I.I.4.</p> <p>Skuteczna polityka społeczna przeciwdziałająca bierności mieszkańców i marginalizacji społecznej</p>	<p>Właściwością charakteryzującą społeczeństwo zintegrowane i obywatelskie jest zaangażowanie i aktywna postawa, dlatego jako jedno z kluczowych wyzwań uznaje się dążenie do zwiększenia aktywności społecznej, integracji i współpracy międzysektorowej. Dążenie do wysokiej jakości kapitału społecznego wymaga samodzielności osobistej, ekonomiczno-zawodowej i rodzinnej, do czego przyczyni się kontynuacja realizowanego kierunku z zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej. Priorytet nadawany jest też działaniom aktywizującym społeczność lokalną do większego zaangażowania w sprawy lokalne, w tym również za pośrednictwem funkcjonujących organizacji pozarządowych i sektora ekonomii społecznej.</p> <p>Katalog zadań:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów z zakresu aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowej przeciwdziałających bierności i stagnacji społecznej, 2. Współpraca międzysektorowa na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
Cel operacyjny I.II. Zwiększenie dostępności do usług publicznych	
<p>Kierunek działań I.II.I.</p> <p>Eliminacja barier dostępowych do usług i budynków użyteczności publicznej</p>	<p>Istotnym założeniem budowania społeczeństwa zintegrowanego jest eliminowanie oraz minimalizowanie barier i przeszkód, które mogłyby zagrażać pełnemu włączeniu społecznemu. Zakres realizacji wskazanego kierunku dotyczy przede wszystkim sfery infrastrukturalnej poprzez dążenie do zwiększenia dostępności architektonicznej do budynków i przestrzeni publicznych, jak również sfery społecznej, w tym dostosowanej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, umożliwiającej pełne wykorzystanie przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Kluczowym jest przeprowadzenie stosownej analizy tzw. audytu dostępności dla optymalnego zaplanowania działań i inwestycji.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowanie infrastruktury publicznej do obowiązujących standardów na bazie audytów dostępności
Cel operacyjny I.III. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	
<p>Kierunek I.III.I.</p> <p>Promocja zdrowia mieszkańców</p>	<p>Niezbędnym dla budowy wysokiej jakości kapitału społecznego i aktywnego społeczeństwa jest dążenie do zachowanie dobrego zdrowia. W obliczu postępujących zmian demograficznych i cywilizacyjnych, w tym również postępujących chorób cywilizacyjnych, wyrazem aktywnego społeczeństwa jest wysoka świadomość społeczna nt. istoty zdrowego trybu życia, profilaktyki zdrowotnej i budowania świadomości dot. ryzyka, jakie wiąże się z nieodpowiedzialnym prowadzeniem kondycji i zdrowia.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka i promocja zdrowego trybu życia 2. Kontynuacja działań z zakresu wspólnych inicjatyw sportowych na rzecz poszczególnych grup wiekowych
<p>Kierunek działań I.III.2.</p> <p>Rozwój aktywności inicjatyw społecznych z terenu Gminy</p>	<p>Kluczowym elementem społeczeństwa obywatelskiego jest wysoka aktywność w życiu społecznym, w tym gminnym, partycypacji w tworzeniu i promocji produktów wyróżniających region. Na terenie Gminy działają stowarzyszenia, koła i organizacje pozarządowe skupiające swoją uwagę i działania na różnorodnych płaszczyznach, począwszy do Ochotniczych Straży Pożarnych i Kół Gospodyń</p>

	<p>Wiejskich, przez organizacje promujące tożsamość regionalną, inicjatywy sportowe i kulturalne.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywne działania organizacji pozarządowych i organizacji z terenu Miasta i Gminy Chodecz, 2. Wspieranie i doposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej.
<p>Kierunek działań I.III.3.</p> <p>Rozwój infrastruktury sprzyjającej aktywności i integracji społecznej</p>	<p>Zasadniczym elementem rozwoju lokalnego jest zapewnienie spójnej przestrzeni, służącej aktywizacji i integracji społecznej, w tym lokalizowania otwartych i plenerowych stref wypoczynku, jak również zapewnienia dostępności do infrastruktury podstawowej dla terenów wiejskich, tj. do świetlic wiejskich, w których mieszkańcy poszczególnych sołectw wspólnie spędzają czas, organizują zebrania czy wydarzenia o charakterze lokalnym. Szczególne znaczenie nadawane jest też dzieciom i młodzieży, którym należy zapewnić miejsce do rekreacji i wypoczynku, w tym integracji rówieśniczej, odwołując się do wpajania i respektowania zasad społecznych. Obserwowanym deficytem jest ograniczona dostępność do punktów przestrzeni publicznej zapewniających możliwość wypoczynku i rekreacji, dostosowanych do potrzeb wielopokoleniowych, w których zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe czy starsze odnajdą miejsce i możliwość do odpoczynku i integracji.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie gminnych obszarów posiadających walory rekreacyjno-sportowe, np. wielopokoleniowej strefy integracji – parku, elementów małej architektury, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, 2. Modernizacja i uzupełnienie sieci świetlic wiejskich, biesiadników i miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych, 3. Modernizacja placów zabaw, siłowni zewnętrznych wraz z infrastrukturą sportową i rekreacyjną na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny II. Zrównoważone wykorzystywanie i rozwój potencjału endogenicznego

---

Zakres celu strategicznego II ukazuje istotę i potrzebę rozwoju sfery turystyczno-rekreacyjnej oraz kulturalnej na terenie Gminy Chodecz. Głównym źródłem potencjału turystyczno-rekreacyjnego jest dostępność czystych jezior oraz preferencyjna lokalizacja dla wielkopolan i łodzian, którzy są główną siłą tworzącą ruch turystyczny. Właśnie w oparciu o dostępność do jezior Gmina buduje ofertę kulturalną i turystyczną Gminy, jednak dostrzega się, iż ten kierunek powinien podlegać kontynuacji oraz znacznemu rozszerzeniu, dążąc do utworzenia nie tylko produktu lokalnego, ale również

regionalnego. Jezioro Chodeckie i jego bezpośrednia okolica oraz turystyczne wykorzystanie tego, jak i pozostałych jezior służą zarówno aktywnemu wypoczynkowi, rekreacji i ofercie kulturalnej Gminy, ale również znacząco oddziałują na budowę sektora gospodarczego Gminy, w tym głównie poprzez rozwój zaplecza obsługującego ruch turystyczny, w tym pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, pokoje do wynajęcia czy restauracje i drobny handel i usługi.

Tabela 10. Charakterystyka celu strategicznego II.

Cel operacyjny II.I. Rozwój turystyki na terenie Miasta i Gminy Chodecz	
<p>Kierunek działań II.I.I.</p> <p>Rozwój infrastruktury służącej turystyce i rekreacji aktywnej</p>	<p>Jezioro Chodeckie determinuje warunki rozwoju turystycznego, dlatego tak istotne jest jego racjonalne wykorzystywanie wraz z udostępnieniem zaplecza służącego turystyce, wypoczynkowi i rekreacji aktywnej. Z uwagi na dostrzegalne zainteresowanie wypocznikiem w otoczeniu jeziora, Gmina w dalszej mierze dążyć będzie do tworzenia i udostępniania dla mieszkańców i osób odwiedzających region infrastruktury i oferty stwarzającej możliwości wypoczynku i rekreacji w otoczeniu natury i dostępu do oferty kulturalnej. Charakterystycznym dla Gminy jest rozwój turystyki długoterminowej, a także weekendowej, opartej o potrzebę odpoczynku i relaksu w otoczeniu natury, z dala od wielkomiejskiego szumu i gwaru. Obserwowane trendy społeczne wskazują również, że coraz częściej wybieranym sposobem wypoczynku jest wypocznik aktywny, do którego niezbędna jest choćby podstawowa infrastruktura i zagospodarowana przestrzeń, na co wskazuje niniejszy kierunek.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie terenów nad Jeziorem Chodeckim, w tym m.in. budowa wodnego placu zabaw, wyposażenie plaży miejskiej w miejsca postojowe dla rowerów, elementy małej architektury służące wypoczynkowi, 2. Wyznaczenie szlaków i ścieżek edukacyjnych, 3. Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż Jeziora Chodeckiego i w pozostałych częściach Miasta i Gminy Chodecz wraz z ich oznaczeniem, 4. Utworzenie szlaków spływów kajakowych wraz z infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi sportów wodnych.
Cel operacyjny II.II. Ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych	
<p>Kierunek działań II.II.I.</p> <p>Rozwój oferty kulturalnej Miasta i Gminy Chodecz</p>	<p>Realizacja kierunku podyktowana jest obecnym stanem niedostatecznego wyposażenia przestrzeni gminnej infrastrukturą służącą rozwojowi oferty kulturalnej. Elementem niezbędnym do zbudowania atrakcyjności osiedleńczej, jak również atrakcyjności dla osób odwiedzających obszar gminy niewątpliwie jest dostosowana do obecnych trendów oferta kulturalna realizowana przez podmioty lokalne, w tym nawiązujące do kultury i tradycji</p>

	<p>regionalnych. Kluczowym zasobem jest Dom Kultury, którego obecny standard infrastrukturalny i kulturalno-edukacyjny jest znacząco ograniczony. Zadania podejmowane w ramach wskazanego kierunku wskazują na potrzebę rozwoju gminnej sfery kulturalnej, w tym zarówno standardu infrastrukturalnego, jak i dostosowania oferty do potrzeb społecznych.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa standardu i jakości zaplecza infrastrukturalnego Domu Kultury wraz z jego wyposażeniem, utworzeniem kina, itp., 2. Atrakcyjna oferta kulturalna, realizowana w formie cyklicznych zajęć rozwijających i artystycznych, organizacji imprez, wydarzeń plenerowych i koncertów.
<p>Kierunek działań II.II.2. Rewitalizacja Gminy Chodecz</p>	<p>Zagadnieniem istotnym dla rozwoju społeczno-gospodarczego jest identyfikowanie obszarów, które wymagają interwencji, w tym nadania im nowej funkcji, nowego przeznaczenia wraz z objęciem ochroną szczególnie istotnych terenów, obiektów oraz zachowanego dziedzictwa kulturowego. Realizacja kierunku wskazuje na działania będące kontynuacją rewitalizacji społeczno-gospodarczej obszarów rewitalizacji, jak również działania zmierzające do zrównoważonego wykorzystywania przestrzeni gminnej, adekwatnie do dostrzeganych potrzeb, potencjałów i zgłaszanego popytu społecznego.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Renowacja i oczyszczenie przestrzeni wokół zabytków wraz z ich rewitalizacją, 2. Odnowa zabytków i dziedzictwa materialnego na terenie Miasta i Gminy, 3. Odnowa gminnych przestrzeni publicznych.

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny III. Wzmocniony potencjał gospodarczy Miasta i Gminy Chodecz

---

Cel strategiczny wskazuje, że jednym z nadrzędnych warunków dla rozwoju lokalnego jest wzmocnienie efektywności i konkurencyjności podstawowych branż gospodarczych. Pomimo rolniczego charakteru, rolnictwo nie jest głównym sektorem tworzącym gospodarkę lokalną, jednak w coraz większej mierze ma ono charakter wspomagający oraz zmieniający profil na gospodarstwa ekologiczne oraz gospodarstwa włączające w swoją działalność agroturystykę. Innym charakterystycznym dla Gminy aspektem jest działalność przedsiębiorcza, w której dominują mikro i małe przedsiębiorstwa – odporne i szybko adaptujące się do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych oraz stanów kryzysowych. Dostrzeganym kierunkiem rozwoju oferty przedsiębiorczej jest rozwój działalności pozarolniczych, których docelową grupą odbiorców będą turyści i osoby odwiedzające region.

Tabela 11. Charakterystyka celu strategicznego III.

Cel operacyjny III.I. Optymalizacja i stymulowanie przedsiębiorczości lokalnej	
<p style="text-align: center;">Kierunek działań III.I.1.</p> <p>Dążenie do konkurencyjności oferty przedsiębiorczej Gminy Chodecz</p>	<p>Zakres polityki planistycznej Gminy uwzględnia przeznaczenie terenów pod inwestycje, jednak aby stanowiły atrakcyjną ofertę, konieczne jest ich uzbrojenie w podstawowe media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz), co należy do jednych z głównych działań, jakie Gmina zamierza podejmować. Gmina, z uwagi na swoje walory turystyczne i rekreacyjne bazujące na dostępnych zasobach endogenicznych nie należy do samorządów, które stawiałyby na rozwój wielkopowierzchniowych przedsiębiorstw i zakładów produkcyjnych, wiążących się ze wzmożonym hałasem czy zanieczyszczeniem, ale swój potencjał zamierza budować na bazie uwarunkowanych standardów i dominacji małych przedsiębiorstw, zachowując swój unikatowy charakter. Dostrzegalnym aspektem rozwoju i wsparcia lokalnej przedsiębiorczości jest też bieżące wspieranie i promocja istniejących i nowych przedsiębiorstw lokalnych.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uzbrojenie terenów wskazanych w studium uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego do przeznaczenia inwestycyjnego i usługowego, 2. Promocja przedsiębiorczości, wspomaganie warunków rozwoju i funkcjonowania przedsiębiorstw.
<p style="text-align: center;">Kierunek działań III.I.2.</p> <p>Rozwój pozarolniczych form oddziaływania na lokalną gospodarkę</p>	<p>Z uwagi na potencjał turystyczny i rekreacyjny regionu, gałęzią wspierającą przedsiębiorczość obszarów wiejskich, nawiązujących do połączenia z rolnictwem jest zwiększenie udziału działalności pozarolniczej, w tym agroturystyki i ekoturystyki oraz innych form prowadzenia działalności obsługującej ruch turystyczny. Obsługa ruchu turystycznego i rekreacyjnego wymaga nie tylko zapewnienia miejsc noclegowych, ale również gastronomii, usług wspierających i budujących ofertę lokalną.</p> <p>Nieodzowna dla rozwoju sfery przedsiębiorczej i gospodarki lokalnej jest też współpraca międzysektorowa.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój gospodarstw agroturystycznych i innych obiektów tworzących i obsługujących ofertę turystyczno-rekreacyjną Gminy, 2. Współpraca samorządu terytorialnego z przedsiębiorcami, rolnikami i lokalnymi inicjatywami na rzecz kreowania warunków sprzyjających rozwojowi gospodarstwu.
Cel operacyjny III.II. Wsparcie zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa	

<p style="text-align: center;">Kierunek działań III.II.1.</p> <p style="text-align: center;">Wzrost specjalizacji chodeckich gospodarstw</p>	<p>Ważnym walorem budującym potencjał gospodarczy regionu jest rolnictwo, które wymaga wsparcia w zakresie podniesienia jakości, wyższej specjalizacji wraz z dążeniem do zwiększenia udziału rolnictwa ekologicznego, dla którego obszar Gminy dysponuje sprzyjającymi warunkami. Cel przewiduje realizację działań systemowych uwzględniających wsparcie skierowane do sektora rolno-spożywczego i wspierania tej działalności poprzez organizację różnorodnych inicjatyw na rzecz podniesienia wydajności lokalnego rolnictwa. Kierunkiem coraz częściej dostrzeganym w rolnictwie jest dywersyfikacja gospodarstw w kierunku ich ekologicznego charakteru, jak również pomocniczej działalności.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju gospodarstw ekologicznych, 2. Podejmowanie działań ograniczających utratę wody w glebie oraz poprawiających jej właściwości wchłaniania i przesiąkania, 3. Działania na rzecz wsparcia rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie Gminy.
---	---

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny IV. Dostosowana, kompleksowa i czysta przestrzeń gminna, wyposażona w nowoczesną i ogólnodostępną infrastrukturę publiczną

Cel odnosi się do budowania spójności przestrzenno-funkcjonalnej Gminy, realizowanej poprzez dążenie do odpowiedniej infrastruktury technicznej, w tym zapewnienia podstawowych mediów niezbędnych dla codziennego funkcjonowania mieszkańców, przy jednoczesnym osiągnięciu coraz wyższych warunków życia. Kluczowym zasobem jest zachowanie ochrony środowiska naturalnego, co determinuje potrzebę podejmowania działań na rzecz jego ochrony i racjonalnego wykorzystywania, odwołując się do zasady zrównoważonego rozwoju. Aspektem nowoczesnej oraz dostępnej Gminy jest spójność drogowa i komunikacyjna, co powoduje, że zagadnienia mobilności mieszkańców i dojazdu do poszczególnych części Gminy wraz z połączeniem drogowym z ważnymi ośrodkami miejskimi staje się nadrzędnym celem rozwojowym. Założenia strategiczne ujęte w tym obszarze odwołują się także do założeń polityki klimatycznej, potwierdzającej konieczność inwestowania w odnawialne źródła energii i rozwiązania ekologiczne sprzyjające ochronie poszczególnych komponentów środowiska naturalnego oraz dążenie do uniezależnienia się od zewnętrznych dostawców energii i zwiększenia efektywności wydatkowania środków publicznych.

Tabela 12. Charakterystyka celu strategicznego IV

<p>Cel operacyjny IV.I. Realizacja spójnej i harmonijnej polityki planistycznej wraz z budowaniem spójności lokalnej i regionalnej</p>	
<p style="text-align: center;">Kierunek działań IV.I.1.</p>	<p>Podstawowym założeniem zrównoważonej polityki planistycznej gminy, a tym samym systematycznego rozwoju lokalnego, dającego możliwość gospodarowania przestrzenią publiczną i jej</p>

<p>Kształtowanie ładu przestrzennego w sposób zintegrowany i zrównoważony wraz z promocją dobrych praktyk w zakresie ładu przestrzennego</p>	<p>wykorzystywania, jest dążenie do standaryzacji i ustalenia właściwego przeznaczenia danych terenów. Kierunek ukazuje, iż kluczowa dla osiągnięcia pozytywnych efektów podejmowanych działań rozwojowych jest dalsza działalność planistyczna uwzględniająca walory obszaru Gminy wraz z regulowaniem właściwego przeznaczenia kolejnych terenów na obowiązujących przepisów prawnych. Istotą wprowadzanych zmiana planistycznych jest wprowadzenie kompleksowego narzędzia jakim jest plan ogólny Gminy.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie planu ogólnego dla Miasta i Gminy Chodecz, 2. Kształtowanie spójnej i zrównoważonej polityki przestrzennej, adekwatnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, 3. Regulowanie przestrzeni gminnych zgodnie z ich głównym przeznaczeniem, zapewniając obszar zabudowy mieszkaniowej, usługowej, inwestycyjnej, rolniczej, obszaru rekreacyjne i przyrodnicze.
<p>Kierunek IV.1.2.</p> <p>Zachowanie zgodności planistycznych względem uwarunkowań wynikających z polityki terytorialnej województwa</p>	<p>Gmina Chodecz, przynależąc do MOF Włocławka i OPPT Włocławka, jak również pozostając w granicach Aglomeracji (w kontekście rozwoju kanalizacji) i będąc członkiem LGD, prowadzi rozległą współpracę z jednostkami samorządowymi w ramach zawiązanych partnerstw i stowarzyszeń. Realizacja przedmiotowego kierunku wskazuje, iż kształtowanie polityki planistycznej Gminy powinno uwzględniać założenia wynikające z założeń przyjętych dla obszarów nadrzędnych, w tym dla województwa kujawsko-pomorskiego, MOF Włocławka i OPPT Włocławka, gdyż jedynie kompleksowe oddziaływanie na poszczególne sfery działalności samorządów pozwoli na harmonijny rozwój Gminy i obszarów funkcjonalnych, w których jest ujmowana. Istotnym zagrożeniem i hamulcem dla rozwoju Gminy Chodecz jest jej peryferyjne położenie względem ośrodków wojewódzkich, dlatego konieczne jest podejmowanie działań na rzecz eliminacji istniejącego wykluczenia.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie postępującej peryferyjności transportowej poprzez dostosowanie i organizacje transportu publicznego obsługującego relację wewnętrzne i zewnętrzne, w tym min. z Włocławkiem jako miastem powiatowym oraz stolicą województwa kujawsko-pomorskiego, 2. Zwiększenie mobilności mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz, 3. Działania na rzecz eliminacji zjawiska niedoboru wody dla rolnictwa na terenie Gminy Chodecz, 4. Działania na rzecz wyprowadzenia obszaru Gminy ze stanu trwałej marginalizacji i negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
<p>Cel operacyjny IV.II. Rozbudowany, spójny i bezpieczny system drogowy</p>	

<p>Kierunek działań IV.II.1.</p> <p>Poprawa jakości dróg na terenie Miasta i Gminy Chodecz</p>	<p>Kierunek działania obejmuje bieżące działania na rzecz podniesienia standardu technicznego dróg gminnych, dróg wewnętrznych i dojazdowych poprzez ich budowę, przebudowę czy modernizację obejmująca. .Z uwagi, iż drogi są jednymi z najsilniej eksploatowanych elementów infrastruktury, konieczne są bieżące działania naprawcze i modernizacyjne, dlatego katalog przedsięwzięć w ramach danego kierunku uwzględni działania modernizacyjne względem wszystkich dróg gminnych</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, modernizacja i budowa dróg gminnych, dróg wewnętrznych i dojazdowych
<p>Kierunek działań IV.II.2.</p> <p>Zwiększenie standardu bezpieczeństwa ruchu drogowego</p>	<p>Wraz z działaniami odnoszącymi się do podnoszenia standardu dróg na terenie Gminy, istotne jest również podejmowanie inicjatyw na rzecz rozwijania i uzupełniania brakujących elementów infrastruktury towarzyszącej wraz z podniesieniem standardu istniejącej infrastruktury okołodrogowej. Dostrzega się potrzebę rozwoju miejsc parkingowych na terenie miasta, budowy chodników, dostosowania oświetlenia ulicznego wraz z regulowaniem poboczy, zapewniając tym samym bezpieczeństwo drogowe. Wraz z działaniami mającymi na celu zwiększenie standardu technicznego infrastruktury drogowej i okołodrogowej, dostrzega się także potrzebę rozbudowy sieci ścieżek rowerowych na terenie Gminy, zarówno przy drogach gminnych, powiatowych, jak również na terenach leśnych oraz wykorzystujących zasoby endogeniczne. Przeniesienie ruchu rowerowego z głównych osi jezdni będzie również wyrazem zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa spójnej sieci ścieżek rowerowych i chodników przenosząc tym samym niechronionych uczestników ruchu drogowego poza główną oś jezdni, 2. Bieżące działania na rzecz regulowania poboczy, lokalizowania parkingów i dostosowywania oświetlenia drogowego.
<p>Cel operacyjny IV.III. Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych na terenie Gminy</p>	
<p>Kierunek działań IV.III.1.</p> <p>Realizacja działań z zakresu małej retencji oraz ochrony przeciwpowodziowej</p>	<p>Obszar Miasta i Gminy Chodecz objęty jest zagrożeniem suszą w stopniu silnym, jak również miejscowo występuje ryzyko zagrożenia powodziowego, dlatego konieczne jest podejmowanie bieżących i inwestycyjnych działań na rzecz zapewnienia odpowiedniej jakości i standardu zasobów wodnych. Kierunek obejmuje działania mające przyczynić się do utrzymania odpowiedniego stanu wód, warunków przesiąkania i wchłaniania wody, oraz zapobiegania ryzyku suszy i podtopień. Niezbędnym do osiągnięcia odpowiedniej dostępności i jakości zasobów wodnych jest też ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia</p>

	<p>rolniczego, dlatego istotnym będzie podejmowanie inicjatyw na rzecz wdrażania i edukacji Dobrych Praktyk Rolniczych, w tym nawożenia i ograniczania spływu zanieczyszczeń do gleby i wód.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania z zakresu małej retencji, właściwego utrzymania urządzeń i zabezpieczenia przeciwpowodziowego systemu odwadniania i melioracji gruntów gminnych, 2. Wspieranie i promocja działań z zakresu odzyskiwania deszczówki i rozwiązania zielono-niebieskiej infrastruktury, 3. Działania z zakresu retencji glebowej i powierzchniowej, również na terenach rolniczych i leśnych (m.in. prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozynnych, itp.).
<p>Cel operacyjny IV.IV. Rozwój usług i lokalnej infrastruktury komunalnej</p>	
<p>Kierunek działań IV.IV.1.</p> <p>Minimalizacja dysproporcji względem zwodociągowania i skanalizowania terenów Miasta i Gminy Chodecz</p>	<p>Pomimo znacznego stopnia zwodociągowania terenu Gminy Chodecz dostrzega się istotę bieżącego monitoringu oraz podnoszenia standardu istniejącej infrastruktury sieciowej wraz z jej rozbudową o kolejne miejscowości i lokalizacje w poszczególnych sołectwach. Wraz z rozbudową sieci wodociągowej i przyłączy istotnym jest modernizacja istniejącej i potrzeba budowy nowej Stacji Uzdatniania Wody w celu zapewnienia mieszkańcom odpowiedniej jakości wody do spożycia. Wraz z działaniami z zakresu rozbudowy instalacji wodociągowych, wyposażonych w inteligentne rozwiązania jest również pilna potrzeba interwencji w infrastrukturę kanalizacyjną, w tym jej rozwój na terenach wiejskich, zaś w przypadku braku fizycznej i ekonomicznej możliwości, usprawnienie istniejących rozwiązań wraz z budową efektywnych i prośrodowiskowych rozwiązań indywidualnych.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja systemu wodociągowego w zakresie wprowadzenia inteligentnych rozwiązań, 2. Budowa sieci wodociągowej z przyłączami na obszarach wiejskich, 3. Modernizacja istniejącej Stacji Uzdatniania Wody, 4. Budowa nowej SUW w Brzyszewie, 5. Rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej w ramach Aglomeracji i poza nią, 6. Wspomaganie gospodarki kanalizacyjnej poprzez indywidualne rozwiązania z zakresu oczyszczania ścieków (m.in., przydomowe oczyszczalnie).
<p>Kierunek działań IV.IV.2.</p>	<p>Założeniem przedmiotowego kierunku jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko w związku z realizacją zadań z zakresu gospodarowania odpadami. Działania przewidują zwiększoną potrzebę i kontynuację działań z zakresu selektywnej zbiórki odpadów, edukacji ekologicznej obejmującej zagadnienie</p>

<p>Efektywne gospodarowanie odpadami na terenie Miasta i Gminy Chodecz</p>	<p>gospodarowania odpadami, jak również segregacji. Szczególnie istotnym zadaniem, będącym kontynuacją podejmowanych działań będą dalsze działania na rzecz usuwania i zbiórki odpadów niebezpiecznych i łopotliwych dla mieszkańców. Przedmiotowy kierunek wskazuje również na bieżące działania na rzecz utrzymania odpowiedniego standardu istniejącego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów, będącego nadrzędnym elementem gminnego systemu gospodarowania odpadami.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do ograniczenia negatywnych skutków wzrastającego konsumpcjonizmu, 2. Wsparcie standardu i funkcjonowania PSZOK, 3. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków na terenie Gminy, 4. Usuwanie odpadów komunalnych pochodzących z sektora rolnego i rolno-spożywczego.
<p>Cel operacyjny IV.V. Ochrona powietrza i edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju</p>	
<p>Kierunek działań IV.V.1. Zwiększenie udziału OZE</p>	<p>Odpowiedzią na postępujące zmiany klimatyczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na racjonalizację wykorzystywania zasobów nieodnawialnych i zwiększenia wykorzystywania zasobów odnawialnych. Realizacja kierunku obejmuje działania inwestycyjne dotyczące bezpośredniego stosowania odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła czy kolektorów słonecznych w budynkach, prowadząc tym samym do uniezależnienia się od zewnętrznego dostawcy energii. Racjonalizacja produkcji i wykorzystania energii i paliw obejmować będzie też realizację zadań z zakresu dostosowania oświetlenia ulicznego do standardów ekologicznych i efektywnych ekonomicznie.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym, w tym również w budynkach komunalnych i socjalnych (m.in. montaż paneli fotowoltaicznych), 2. Dywersyfikacja źródeł energii w budynkach mieszkalnych i gospodarstwach, 3. Modernizacja oświetlenia gminnego na energooszczędne, 4. Inwestycje w OZE.
<p>Kierunek działań IV.V.2. Podniesienie efektywności energetycznej</p>	<p>Aspektem istotnym dla zapewnienia standardu niskoemisyjnego w budownictwie jest dążenie do racjonalizacji zużycia energii, stosowania odnawialnych źródeł i zapewnienia efektywności eksploatacyjnej. Działaniem inwestycyjnym prowadzącym do zwiększenia efektywności energetycznej budynków jest głęboka termomodernizacja, obejmująca zmianę sposobu ogrzewania z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, docieplenie przegród zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej wraz</p>

	<p>z dostosowaniem mechanizmów wymiany powietrza wewnątrz budynków (klimatyzacja, wentylacja).</p> <p>Istotne dla osiągnięcia wysokiego standardu energetycznego są również działania termomodernizacyjne w budynkach mieszkaniowych, dlatego dostrzega się potrzebę kontynuacji obecnych programów, w tym m.in. Programu Czyste Powietrze.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Miasta i Gminy Chodecz, 2. Realizacja działań z zakresu termomodernizacji w budynkach mieszkalnych, 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Chodecz.
<p>Kierunek działań IV.V.3.</p> <p>Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii</p>	<p>Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców jest coraz częściej wskazywanym przymiotem społeczeństwa obywatelskiego, zainteresowanego rozwojem lokalnym i racjonalnym wykorzystywaniem zasobów naturalnych. Edukacja ekologiczna jest przedmiotem realizowanym zarówno w ramach podstawy programowej w placówkach edukacyjnych, jak również poprzez organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy. Edukacja ekologiczna skierowana powinna być do wszystkich uczestników życia społecznego, począwszy od dzieci, przez młodzież, osoby dorosłe, a także wśród seniorów.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja ekologiczna obejmująca wszelkie dziedziny rozwoju lokalnego wraz z pojęciem zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny V. Skuteczne i efektywne zarządzanie Gminą

Cel V obejmuje płaszczyznę zarządzania i sprawnej administracji samorządowej. Zmieniające się warunki, w tym postęp technologiczny i rosnące oczekiwania co do sposobów świadczenia usług publicznych determinuje konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz wprowadzania rozwiązań opartych o cyfryzację i rozwój e-usług. Konieczne jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry realizującej zadania publiczne, dlatego w ramach profesjonalizacji przewiduje się szkolenia, finansowanie studiów podyplomowych oraz kursów, zorientowanych na podniesienie kwalifikacji zawodowych i wyższą jakość świadczonych usług publicznych. Elementem istotnym dla każdego samorządu jest też budowanie wizerunku, w tym konkurencyjności lokalnej i regionalnej wraz z nawiązywaniem relacji partnerskich i efektywną współpracą w obszarach łączy.

Tabela 13. Charakterystyka celu strategicznego V.

Cel operacyjny V.I. Profesjonalizacja usług publicznych	
<p>Kierunek działań V.I.1. Postępujący rozwój e-usług</p>	<p>Postępujące zmiany technologiczne wymagają wdrażania i rozwoju innowacyjnych rozwiązań w zakresie obsługi administracji publicznej, dlatego w ramach kierunku prowadzona będzie kontynuacja działań zmierzających do wdrażania kolejnych komponentów obsługi interesantów w sposób elektroniczny, bez konieczności bezpośrednich wizyt w Urzędzie Miejskim oraz pozostałych jednostkach organizacyjnych. Planuje się dalszy rozwój e-usług w tych obszarach, gdzie tego typu cyfryzacja nie została wprowadzona. Ma to przyczynić się do usprawnienia procesów świadczenia usług, jak również zwiększenia dostępności. Ponadto postępujący rozwój nowoczesnych technologii, w tym w zarządzaniu samorządem, wymaga od Gminy podjęcia działań dostosowujących jej działania do obowiązujących standardów.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania na rzecz postępującej cyfryzacji usług publicznych i zapewnienia dostępu do szerokopasmowego internetu w obszarze całej Gminy.
<p>Kierunek działań V.I.2. Specjalizacja i rozwój kompetencji kadr samorządowych</p>	<p>Ze względu na zmieniające się otoczenie społeczno-gospodarcze i oczekiwania społeczeństwa, niezbędne jest zapewnienie kadry posiadającej odpowiednie kwalifikacje do efektywnego wykonywania swoich obowiązków i dalszego rozwoju Gminy. Planuje się rozwijanie kompetencji i umiejętności kadr m.in. poprzez organizację szkoleń, kursów, spotkań z przedstawicielami innych samorządów czy innych podmiotów, które mogą wzmocnić wiedzę osób pracujących na rzecz realizowania zadań publicznych w Gminie.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji personelu samorządu gminnego, w tym pracowników Urzędu Miejskiego i gminnych jednostek organizacyjnych .
Cel operacyjny V.II. Kształtowanie wizerunku Gminy i jej promocja	
<p>Kierunek działań V.II.1. Promocja Gminy na bazie posiadanych potencjałów</p>	<p>Walorem determinującym pozycję Gminy Chodecz jest turystyka oparta o potencjał jeziora Chodeckiego i pozostałych, co wskazuje, że za istotny uważany jest rozwój oferty turystycznej Gminy wraz z jej promocją oraz dostosowaniem do obecnych i zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Turystyka może być i częściowo już jest produktem lokalnym, jednak do wzrostu konkurencyjności i rozpoznawalności, konieczna jest intensyfikacja działań promujących region.</p> <p>Katalog zadań:</p>

	1. Budowa produktu lokalnego na bazie dostępnych zasobów . endogenicznych.
<p style="text-align: center;">Kierunek działań V.II.2.</p> <p style="text-align: center;">Efektywna współpraca i nawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego</p>	<p>Niezbędne jest podejmowanie działań promujących, które będą zróżnicowane i dostosowane do różnych grup odbiorców. Promocja jest jednym z elementów efektywnego rozwoju Gminy – odpowiednio dobrane działania przyczyniają się do zmniejszenia bezrobocia, napływu nowych inwestorów, turystów, a tym samym większych wpływów do budżetu. Promocja Gminy będzie skupiała się zatem na podkreśleniu tych elementów, które tworzą solidne argumenty dla mieszkańców, inwestorów oraz turystów, jak również dla wszystkich podmiotów, z którymi władze samorządowe chcą kooperować, w tym z innymi samorządami w Polsce i zagranicą, różnymi organizacjami i stowarzyszeniami, jak również instytucjami także zagranicznymi. Drugim aspektem budowania wizerunku lokalnego jest niewątpliwie uczestnictwo, nawiązywanie relacji i utrzymywane partnerstwa, pozwalającego na realizację wspólnych wysiłków w trosce o rozwój samorządowy i instytucjonalny na płaszczyźnie lokalnej i regionalnej, jak również w ramach związanej polityki terytorialnej.</p> <p>Katalog zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie pozycji Gminy w ramach polityki terytorialnej, 2. Działania partnerskie z sąsiednimi samorządami oraz gminami partnerskimi 3. Działania partnerskie i międzysektorowe, w tym z organizacjami pozarządowymi i partnerami społeczno-gospodarczymi.

Źródło: opracowanie własne

Zakres przedmiotowy wskazanych założeń strategicznych ukazuje cele strategiczne i przyporządkowane im poszczególne cele operacyjne wraz z korespondującymi do nich kierunkami działań i zadaniami. Zestawienia zadań w ramach poszczególnych kierunków nie stanowią katalogu zamkniętego, a jedynie wyznaczają dostrzeganą potrzebę interwencji na moment opracowania dokumentu, zaś właściwa realizacja ustalonych założeń odbywać się będzie również za pośrednictwem realizacji innych, aktualnych na daną chwilę zadań, zgodnych z poszczególnym kierunkiem działań, celem operacyjnym i strategicznym

3.3. Monitorowanie postępu rzeczowego realizacji Strategii

Ustalone założenia strategiczne co do zasady ukazują cele strategiczne, operacyjne wraz z kierunkami działań oraz w miejscach, w których to możliwe, wskazane zostały też katalogi zadań, będące katalogami otwartymi podlegającymi bieżącemu uzupełnieniu, równoległe do pojawiających się potrzeb społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. Okres obowiązywania Strategii to niemal dziesięciolecie, co też oznacza brak pełnej możliwości wskazania wszystkich inwestycji jakie podejmowane będą w tym czasie. Niemniej jednak, wyznaczając kierunkowy charakter Strategii, istotnym zadaniem będzie bieżąca, śródkresowa i końcowa analiza postępu osiągania założonych rezultatów.

Katalog mierników wraz ze wskaźnikami, niezbędnymi dla procesu monitorowania postępu rzeczowego realizacji założeń strategicznych istotnych z punktu rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Chodecz przedstawiono w Załączniku nr 1 do przedmiotowego dokumentu.

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju

4.1. Kluczowe uwarunkowania rozwoju Miasta i Gminy Chodecz

W ramach **kluczowych uwarunkowań** najbardziej istotnymi dla Gminy pozostają:

I. uwarunkowania przestrzenne i przyrodnicze:

Gmina Chodecz jest jednostką samorządową o charakterze miejsko-wiejskim, jak również jedną z większych gmin powiatu wrocławskiego. Położona jest w południowej części powiatu wrocławskiego na granicy z woj. wielkopolskim i łódzkim. Wewnętrznie podzielona jest na część miejską i wiejską, w tym 19 sołectw skupiających 46 miejscowości. Centralnym ośrodkiem gminnym jest miasto Chodecz, będące również lokalizacją najważniejszych usług publicznych, w tym administracji, bankowości, poczty, zabezpieczenia zdrowotnego i socjalnego. Na obszarze wiejskim nie sklasyfikowano ośrodka wspomagającego dla miejsko-gminnego ośrodka rozwoju, co może wskazywać, iż żadna z miejscowości sołectkich nie charakteryzuje się skupieniem usług publicznych w ilości oraz jakości, jaka pozwoliłaby na wskazanie miejscowości jako uzupełniającej względem ośrodka lokalnego. Niemniej jednak, części sołectw nadawane jest znaczenie funkcjonalne, podyktowane głównym przeznaczeniem gruntów i rozwijającymi się funkcjami, w tym:

- **funkcją mieszkalno-usługową z turystyczno-mieszaniową:** Pyszkowo, Strzyżki i Zbijewo,
- **funkcją mieszkalno-usługową** (wyznaczone tereny rozwojowe pod funkcje mieszkaniowo-usługowe): Wola Adamowa, Zalesie, Sobiczewy,
- **funkcją produkcyjno-usługową dla miasta:** Ignalin i Strzygi.

Zasadniczy podział funkcjonalny Gminy Chodecz pozwolił również na sklasyfikowanie wiodących funkcji gminy, w tym przeznaczenia mieszkaniowo-turystycznego budowanego w oparciu o istniejące i rozwijające się zagospodarowanie obszarów przylegających do jezior na terenie Chodcza i w rejonie Mstowa, Zbijewa, Psar, Kromszewic, Mielinka i Lublińca. Z kolei pod względem rozwoju gospodarczego, funkcją wiodącą jest rolnictwo oparte o produkcję żywności oraz przemysł rolno-spożywczy, skoncentrowany głównie w ośrodku lokalnym oraz na obszarach wiejskich, we wsiach Ignalin i Strzygi.

Układ urbanistyczny Chodcza wskazuje na jego wysokie walory historyczne i kulturotwórcze. Historyczne centrum o zabytkowym układzie przestrzennym to obszar ograniczony zachodnim brzegiem jeziora Chodeckiego, od północy cmentarzem ewangelickim, od wschodu rozwidleniem dróg do Kłóbki i Lubienia, zaś od południa cmentarzem katolickim. Szczególnym punktem układu historycznego jest rynek – plac Kościuszki. Również na obszarach wiejskich Gminy Chodecz lokalizują się zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym licznie zachowane dwory i zespoły parkowo-dworskie (Chodeczek, Ignalin, Łania, Huta Chodecka, Brzyszewo, Strzygi, Szczecin, Wola Adamowa i Zbijewo), obiekty sakralne (Chodecz – Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Dominika) i cmentarne. Szczególnym zachowanym zasobem, typowym dla struktur wiejsko-miejskich są zabudowy mieszkalne i zagrodowe (Chodecz, Józefki, Kromszewice, Kubłowo, Psary i Szczecin).

Tuż obok zachowanych walorów historycznych, poddawanych bieżącym działaniom renowacyjnym i remontowym, na obszarze Gminy występują również obszary określane jako zdegradowane, tj. charakteryzujące się nagromadzeniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Na bazie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Chodecz na lata 2017-2023 w obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji włączono miejscowości: Kromszewice, Pyszkowo, Lubieniec, Zalesie oraz zawężony obszar miejscowości Chodeczek i Brzyszewo (obszar rewitalizacji został zawężony wyłącznie do terenów o zabudowie mieszkaniowej z wyłączeniem pól uprawnych oraz do terenów stanowiących własność Gminy, które można wykorzystać do prowadzenia działań społecznych). Obszary te zamieszkuje łącznie 24,97% ludności gminy i zajmują one 19,53% powierzchni gminy. Postępujące zmiany społeczno-gospodarcze doprowadzają do konieczności obejmowania procesem rewitalizacji pozostałych części gminnych.

Miasto i Gmina Chodecz, na bazie istniejących warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, dysponuje jedynie nieznaczną dostępnością terenów przeznaczonych pod inwestycje, co stanowi znaczące ograniczenie dla kreowania atrakcyjności inwestycyjnej dla lokalnych i nowych inwestorów. Znaczącym potencjałem przestrzennym, sprzyjającym rozwojowi regionu jest możliwość rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Grunty wykorzystywane rolniczo stanowią 73% ogólnej powierzchni gminy. Największym udziałem użytków rolnych odznaczają się sołectwa Wola Adamowa i Łanięta, zaś najmniejszym - sołectwo Kubłowo i miasto Chodecz. Gleby o najwyższym wskaźniku bonitacji (klasy II-IV) podlegające ustawowej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania koncentrują się w północno-wschodniej i zachodniej części gminy, głównie w sołectwach: Brzyszewo, Chodeczek, Sobiczewy i Zieleniewo. Z kolei gleby słabsze, mało żyzne (IV-VI klasa) występują głównie w środkowej części Gminy, na terenach o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych wzdłuż rynny chodeckiej w miejscowościach: Mstowo, Przysypka, Lubieniec i Mielinek.

Istotny wpływ na dalsze kształtowanie polityki przestrzennej ma ujęcie zagrożenia powodziowego, które dotyczy obszarów położonych w obrębie rzeki Chodeczka i Ochnia, co wskazuje na konieczność uwzględnienia tego aspektu, każdorazowo podczas procesów inwestycyjnych i planistycznych.

Lokalnym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego i prowadzonej działalności rolno-spożywczej jest zjawisko suszy, w tym suszy rolniczej (klasa IV – ekstremalnie zagrożona), suszy hydrologicznej (klasa I słabo zagrożona) i suszy hydrogeologicznej (klasa I i II umiarkowanie zagrożona). W łącznej klasyfikacji, obszary gminne zagrożone są suszą w stopniu silnym, co wskazuje na potrzebę kontynuacji i wdrażania działań zwiększających retencję i ochronę wód powierzchniowych i podziemnych.

Poziom lesistości gminy kształtuje się na poziomie 10,10% i jest niższy od poziomu lesistości osiąganego przez powiat włocławski (18,5%) oraz dla poziomu ustalonego dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%). Obszar gminny nie pokrywa się z powierzchniowymi formami ochrony przyrody. Na jej obszarze występują wyłącznie pomniki przyrody, zlokalizowane głównie w miejscowości Florkowizna oraz na terenie byłego parku w Zbijewie.

Pod względem turystycznym Gmina charakteryzuje się dostępnością walorów historycznych, w tym licznie zachowanych przykładów dziedzictwa kulturowego oraz sprzyjającymi warunkami przyrodniczymi, które tworzą głównie jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie i Ługowskie i ich turystyczne zagospodarowanie. Obszar gminny znajduje się w jednym z siedemnastu rejonów turystycznych województwa kujawsko-pomorskiego, tj. w rejonie chodeckim. Potencjał jezior zdeteterminował nie tylko obecną turystykę gminną, ujmowaną przede wszystkim jako turystykę wypoczynkową (3-14 dni), a także coraz częściej weekendową, czy ekoturystykę. Częściowo

zagospodarowana linia brzegowa pozwala na rozwój charakteru kąpieliskowo-plażowego z wykorzystaniem terenów sportowo-rekreacyjnych, spacerowych i infrastruktury usługowej. W ostatnich latach obserwowane jest coraz większe natężenie pobytów weekendowych, co wiąże się z powstaniem osad letniskowych nad jeziorami oraz rosnącym zapotrzebowaniem na kolejne tego typu działania.

I. uwarunkowania transportowe i komunikacyjne

Miasto i Gmina Chodecz, ze względu na swoje położenie, w tym bezpośrednie sąsiedztwo z obszarami województwa łódzkiego, charakteryzuje się sprzyjającymi czynnikami lokalizacyjnymi. Gmina, leżąc u styku województwa kujawsko-pomorskiego jest samorządem dla którego zjawiskiem problemowym pozostaje peryferyjność transportowa, tj. ograniczona możliwość szybkiego dojazdu do głównych ośrodków rozwoju regionalnego. Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi krajowe, na jej obszarze nie ma również i nie planuje się lokalizowania węzłów autostradowych, co znacząco może wpływać na wykluczenie komunikacyjne odczuwane przez mieszkańców i turystów, jak również determinuje niższą atrakcyjność przedsiębiorczą. Głównym ciągiem komunikacyjnym jest droga wojewódzka nr 269 przebiegająca z Kowala do Szczerkowa w województwie wielkopolskim, przy czym obejmuje ona obszar północno-zachodniej części gminy, zaś w pozostałej części rozciąga się jedynie siatka połączeń drogami powiatowymi i gminnymi. Przez obszar Gminy nie przebiega żadna z dróg o klasie drogi krajowej, zaś rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych pozwala na podstawową komunikację i poruszanie się w relacjach międzygminnych. Drogi gminne na terenie miasta zasadniczo są drogami z nawierzchnią bitumiczną oraz betonową, w tym również część pokryta jest kostką, z kolei na obszarach wiejskich drogi bitumiczne stanowią ok. 55% ogólnej długości, a niemal 40% to drogi gruntowe wzmocnione żwirem i tłuczniem. Konieczna jest zatem dalsza interwencja w zakresie poprawy standardu i jakości dróg na terenie Gminy.

Dążąc do zapewnienia mobilności mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz podejmowane są bieżące działania na rzecz zapewnienia i dostosowania komunikacji publicznej. Obecnie kursują 4 linie autobusowe świadczone przez PKS we Włocławku, jak również połączenie autobusowe obsługiwane przez prywatnych przewoźników, zapewniając dojazd do Gminy Dąbrowice i Przedecz.

Przez obszar Gminy Chodecz przebiega ścieżka rowerowa, której długość to jedynie 0,90 km, przy czym nie jest to ścieżka pod władztwem gminnym, ale pozostająca pod zarządem urzędu marszałkowskiego.

II. uwarunkowania w zakresie dostępności do infrastruktury technicznej

Obserwowanym trendem na terenie miasta Chodecz jest wzrastająca liczba nowych mieszkań, podczas gdy na obszarach wiejskich odnotowywany jest coroczny spadek. Zwiększa się metraż przypadający na jednego mieszkańca, jak również odnotowuje się wyposażenie mieszkań i budynków mieszkalnych w podstawowe media, zabezpieczając tym samym jakość życia mieszkańców. Poza zasobem prywatnego zasobu mieszkaniowego, na obszarze Miasta i Gminy Chodecz znajdują się też lokale komunalne, będące formą zabezpieczenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób i rodzin, wymagających wsparcia i pomocy.

Ponad 90% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sprawnej instalacji wodociągowej, z czego 100% budynków znajdujących się na obszarze miasta oraz ponad 85 % budynków z obszarów wiejskich. Z sieci kanalizacyjnej na obszarze miasta korzysta 98,9% budynków, zaś miejscowości wiejskie nie posiadają podłączenia do sprawnej sieci kanalizacyjnej. Działania z zakresu gospodarki ściekowej

realizowane są jedynie przy pomocy indywidualnych oczyszczalni ścieków. Miasto Chodecz wraz z miejscowością Chodeczek – osiedlem mieszkaniowym i Mielnem-Lubieniec przynależą do Aglomeracji Chodecz, co determinuje potrzebę realizacji wdrażania działań usprawniających sieć kanalizacyjną.

Na terenie Gminy nie występuje scentralizowana sieć ciepłownicza, a głównym sposobem ogrzewania budynków mieszkalnych są indywidualne źródła ciepła. Na terenie Gminy funkcjonuje też kilka kotłowni, z czego dominująca ich część znajduje się w mieście. Przez obszar miasta i gminy jest poprowadzony rurociąg ropy naftowej „Przyjaźń – Rosja – Niemcy”. Jest to największy na świecie system rurociągów, łączący Syberię z Europą Środkową. Rozwijającym się sektorem gospodarki są inwestycje w odnawialne źródła energii, w tym zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Gmina Chodecz lokalizacyjnie znajduje się w strefie o bardzo korzystnych warunkach do rozwoju instalacji OZE wykorzystujących siłę wiatru, korzystnych warunkach usłonecznienia wykorzystywanego do produkcji energii przy zwiększającej się licznie instalacji fotowoltaicznych i paneli solarnych.

Na bazie Analiz stanu gospodarki opadami komunalnymi Miasta i Gminy Chodecz dostrzeżono, iż corocznie zwiększa się masa produkowanych odpadów komunalnych oraz wielkość odpadów dostarczanych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Mielnie, co świadczy i potwierdza celowość podjętego działania inwestycyjnego na rzecz działań z zakresu gospodarki odpadowej, kształtowania właściwych postaw ekologicznych i ochrony środowiska naturalnego.

III. uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Najważniejszym zjawiskiem społecznym charakterystycznym dla Miasta i Gminy Chodecz jest postępująca depopulacja, na co wpływ ma nie tylko pogłębiająca się tendencja demograficzna ukazująca starzejące się społeczeństwo, ale również ujemny przyrost naturalny i ujemny współczynnik migracji. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa i depopulacji znacząco determinują warunki i popyt na szczególnego rodzaju usługi publiczne, w tym przede wszystkim usługi medyczne, opiekuńcze, aktywizacyjne oraz wspierające seniorów i osoby młode. Obecne uwarunkowania społeczne determinują wyjazd młodzieży do szkół pozamiejscowych, w dalszej kolejności również na studia oraz jedynie nieliczne powroty do domów rodzinnych po zakończonej edukacji. Obszar gminny nie stwarza również perspektyw zatrudnieniowych, które byłyby wystarczające do osiedlania się nowych mieszkańców na stałe. Zatem czynnikiem wspomagającym zatrzymanie procesu depopulacji będzie tworzenie dobrego miejsca i wysokiej jakości życia na terenie Miasta i Gminy Chodecz. Sezonowo obserwowana jest wzrastająca liczba osób przebywających na terenach miasta i gminy Chodecz, w tym głównie mieszkańców Łodzi, Włocławka i okolic, wypoczywających w otoczeniu jezior chodeckich.

Instytucjonalnie, mieszkańcy Miasta i Gminy Chodecz powiązani są z miastem Włocławek – miastem powiatowym, z Bydgoszczą i Toruniem - na szczeblu wojewódzkim. Mieszkańcy korzystają z usług publicznych, które nie występują na terenie gminy, a są niezbędne dla zapewnienia wysokiej jakości życia. Obszar gminny zapewnia dostępność do opieki żłobkowej, edukacji przedszkolnej i podstawowej, zaś naukę ponadpodstawową poza Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Lubieńcu, młodzież pobiera w szkołach zlokalizowanych w pobliskim Choceniu, Włocławku, Kowalu, Lubrańcu czy w Radziejowie. Dostępność do szkolnictwa wyższego w zasadniczej mierze zapewnia Włocławek, Toruń, Bydgoszcz oraz Łódź. Gminną ofertę kulturalną wspierają włocławskie, toruńskie, bydgoskie i łódzkie instytucje. Znaczącą bolączką mieszkańców Gminy Chodecz jest niewystarczająca dostępność do opieki zdrowotnej, dlatego funkcję wspierającą pełnią szpitale specjalistyczne we Włocławku, Toruniu i w Bydgoszczy.

Pomimo obserwowanego spadku liczby osób bezrobotnych, stopa bezrobocia dla Miasta i Gminy Chodecz wynosi 14,0%, co niemal dwukrotnie przewyższa wartość wojewódzką i jedynie nieznacznie wartość dla powiatu włocławskiego. Wśród osób bezrobotnych dominują kobiety. Grupą najliczniej reprezentującą osoby bezrobotne są mieszkańcy w wieku pomiędzy 25 a 34 rokiem życia.

Corocznie na terenie gminy odnotowuje się wyższą liczbę podmiotów gospodarczych, przy czym dominującą rolę mają działalności z zakresu handlu, mechaniki, budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Pomimo rolniczego charakteru gminy, nie ma on decydującego znaczenia dla gospodarki lokalnej.

Wobec powyższego, do głównych uwarunkowań Miasta i Gminy Chodecz należą:

- charakter miejsko-wiejski, co powoduje konieczność koncentrowania działań inwestycyjnych w sposób równomierny, zapewniając warunki do rozwoju dla obszarów wiejskich oraz miasta,
- zasadniczo rolniczy charakter gminy,
- niska przydatność gleb wraz z postępującym zagrożeniem suszą determinują trudności w rozwoju rolnictwa,
- brak znaczących połąci gleb o wysokich klasach determinuje konieczność ich utrzymania i zakaz przekształcania na cele inne niż rolnicze - gleby o najwyższym wskaźniku bonitacji (klasy II–IV) podlegają ustawowej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania,
- niski udział połąci leśnych, stanowiących jedynie około 10% powierzchni Gminy,
- na obszarze Gminy nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody, co może wpływać determinująco na proces zabudowy i planowania przestrzennego czy rozwoju przedsiębiorczości, zaś z drugiej strony znikoma atrakcyjność przyrodniczą może być istotną barierą dla rozwoju sfery rekreacyjnej i turystycznej,
- w Gminie występują obszar zagrożenia powodziowego, które dotyczy obszarów położonych w obrębie rzeki Chodeczka i Ochnia,
- zły stan czystości wód jezior i rzeki Chodeczki,
- obszary gminne zagrożone są suszą w stopniu silnym, co wskazuje na potrzebę kontynuacji i wdrażania działań zwiększających retencję i ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- sferę przedsiębiorczą Gminy tworzą mikro i małe przedsiębiorstwa zatrudniające w większości społeczność lokalną,
- obszar gminny nie stwarza również perspektyw zatrudnieniowych, które byłyby wystarczające do osiedlania się nowych mieszkańców na stałe.
- oparcie gospodarki o mikro i małe przedsiębiorstwa wpływa na większą odporność sfery przedsiębiorczej względem zachodzących zmian społeczno-gospodarczych, w tym również sytuacji kryzysowych,
- stosunkowo duże rozproszenie zabudowy zagrodowej obszarów wiejskich, usytuowanej głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych, w tym dróg gminnych,
- położenie administracyjne gminy w peryferyjnej części województwa – na styku województwa kujawsko-pomorskiego i województwa łódzkiego,
- brak przebiegu dróg krajowych i ekspresowych przez teren Gminy,
- odległość Gminy do węzła autostradowego w Kowalu wynosi ok. 20 km (czas przejazdu ok. 15-20 min.),

- słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych – jedyna ścieżka na terenie Gminy pozostaje pod zarządem województwa,
- sprzyjające warunki do rozwoju OZE, w tym parków siłowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych,
- brak przygotowanych terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- oferta turystyczna Gminy budowana w oparciu o rekreacyjne wykorzystanie jeziora Chodeckiego i pozostałych,
- postępujące zainteresowanie regionem do celów wypoczynkowych zdeterminowało ruch związanych z zabudową letniskową, obserwuje się coraz wyższe zainteresowanie indywidualną bazą noclegową,
- małe zasoby terenów zielonych, w tym skwerów, parków i miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych,
- brak odpowiedniego zaplecza kulturalnego Gminy,
- edukację na poziomie szkoły podstawowej prowadzi jedna placówka – Szkołą Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Chodczu,
- oferta edukacyjna obejmuje poza szkołą podstawową publiczną opiekę przedszkolną i żłobkową,
- na terenie Gminy dostępna jest edukacja na poziomie ponadpodstawowym – zarządzana i prowadzona przez Powiat Włocławski,
- obserwowanym trendem jest migracja młodzieży pobierającej edukację oraz jedynie sporadyczny powrót w rodzinne strony po zakończonej edukacji,
- obserwowany rozwój mieszkalnictwa na obszarach Miasta,
- niewystarczająca dostępność do opieki zdrowotnej, dlatego funkcję wspierającą pełnią szpitale specjalistyczne we Włocławku, Toruniu i w Bydgoszczy.
- brak podłączenia miejscowości wiejskich do sieci kanalizacyjnej, co determinuje konieczność wykorzystywania indywidualnych rozwiązań, w tym w postaci zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- brak scentralizowanej sieci ciepłowniczej w Gminie, a głównym sposobem ogrzewania budynków mieszkalnych są indywidualne źródła ciepła,
- przez obszar Gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia – 220 kV GZP Płock – GZP Konin i 110 kV GZP Lubień Kujawski – GZP Konin – lokalizacja linii energetycznych determinuje warunki zabudowy,

4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

Podstawą kształtowania polityki przestrzennej w Gminie Chodecz są akty planistyczne, w tym przede wszystkim:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Chodecz, uchwalonym uchwałą Nr XLIX/248/02 Rady Miasta i Gminy Chodecz z dnia 26.09.2002r.
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Chodecz dotyczącej wprowadzenia funkcji terenów powierzchniowej eksploatacji (żwirownie) we wsi Mstowo – Uchwała nr XXXVIII/202/01 Rady Miasta i Gminy Chodecz z dnia 30 sierpnia 2001 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Chodecz dotycząca: rozszerzenia terenów turystycznych nad jeziorem Ługowskim wieś Uklejnica i wieś Mielinek, oraz wprowadzenia funkcji turystycznej nad jeziorem Kaczemka we wsi Mielinek – Uchwała Nr XVII/113/00 Rady Miasta i Gminy Chodecz z dnia 13 stycznia 2000 r.;

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjnych położonych nad j. Chodeckim i j. Kromszewickim we wsi Mstowo dz. o nr ewid. 84; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 94 – Uchwała Nr VI/29/99 Rada Miasta i Gminy Chodecz z dnia 9 lutego 1999 r.;
- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Chodecz wraz z wtórnymi podziałami;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjnych położonych nad j. Kromszewickim we wsi Mstowo dz. o nr ewid. 92;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjnych położonych nad j. Kromszewickim we wsi Kromszewice dz. o nr ewid. 11 i 133;
- indywidualne decyzje administracyjne wskazujące warunki zabudowy bądź lokalizację inwestycji celu publicznego.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania gminnej polityki przestrzennej są bezpośrednią sumą przywołanych aktów oraz nawiązaniem do działań z poziomu regionalnego i krajowego, mających znaczenie dla dalszego rozwoju Miasta i Gminy Chodecz. Podstawą dla ustaleń i rekomendacji są określone cele polityki przestrzennej skonfrontowane z ustaleniami wynikającymi z zastanego stanu w sferze przestrzennej, funkcjonalnej, środowiskowej i społeczno-gospodarczej. Wobec powyższego, w ramach ustaleń i rekomendowanych działań dla przyszłego rozwoju lokalnego w oparciu o politykę planistyczną wskazuje się:

- racjonalne gospodarowanie terenem południowej części Gminy, będącej obszarem zasobowym wód podziemnych, wymagający przestrzegania zasad najwyższej ochrony,
- dążenie do poprawy stosunków wodnych, m.in. poprzez wdrażania działań z zakresu retencji powierzchniowej i glebowej,
- ograniczanie zanieczyszczeń obszarowych, tj. spływów powierzchniowych, poprzez zwiększenie wskaźnika skanalizowania, w tym wprowadzenia rozwiązań z zakresu budowy sieci kanalizacyjnej również na obszarach pozamiejskich,
- świadoma działalność rolnicza, w tym racjonalne stosowanie środków wspomaganie wzrostu roślin, zapobiegając zanieczyszczeniu gleby i wody,
- obejmowanie działaniami inwestycyjnymi terenów dotąd niezmeliorowanych wraz z utrzymywaniem odpowiedniego standardu i stanu technicznego rowów melioracyjnych, zapewniając sprawny spływ wody oraz inwestycje w retencję wód celem ograniczenia skutków suszy,
- zmiana użytkowania gleb słabych o niskich klasach bonitacji i przeznaczenie ich pod użytki zielone oraz zalesienie,
- ochrona gleb o najwyższych wskaźnikach bonitacji (II-IV) podlegających ustawowej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania, koncentrujących się w północno-wschodniej i zachodniej części gminy, głównie w sołectwach: Brzyszewo, Chodeczek, Sobiczewy i Zieleniewo.
- wprowadzenie rolnictwa opartego o zasady ekologicznego i zrównoważonego gospodarowania wraz z działaniami na rzecz wsparcia rolnictwa lokalnego, w tym jego obsługi, tworzenia warunków dla skupu i przetwórstwa produktów rolnych,
- ochrona kompleksów bagiennych i łąkowych, będących siedliskiem specyficznej roślinności,
- dążenie do przygotowania, w tym udostępniania i uzbrajania terenów pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową wraz z promocją ofert inwestycyjnych ukazujących walory gminne mogące mieć decydujący wpływ na inwestowanie na obszarze Miasta i Gminy Chodecz,
- wspomaganie rozwoju i dywersyfikacji istniejących działalności gospodarczych, w tym dostosowywanie do obecnych warunków i potrzeb rynkowych,

- dążenie do racjonalnego sposobu zagospodarowania istniejącego systemu ekologicznego Gminy, opartego o dolinę Chodeczki z ciągiem jezior: Ługowskiego, Karczemka, Lubienieckiego, Zameczek, Chodeckiego i Kromszewickiego wraz z przyległymi łąkami, torfowiskami, zadrzewieniami i kompleksami leśnymi i wykorzystywania go dla funkcji rekreacyjno-turystycznej, sportowej i edukacyjnej,
- dążenie do zwiększenia udziału turystyki (weekendowej i wakacyjnej), w tym przede wszystkim turystyki opartej o walory środowiska przyrodniczego i kulturowego, z wykorzystaniem rekreacji i aktywnego wypoczynku,
- uwzględniania potrzeby rozwijania terenów biologicznie czynnych, szczególnie na obszarach miasta, w tym lokalizowanie skwerów, parków i miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych w otoczeniu natury, jak również uwzględnienie terenów z nasadzeniami i zielenią w projektowaniu poszczególnych stref funkcjonalnych miasta i obszarów wiejskich,
- systematyczne działania na rzecz remontów i rewaloryzacji zabytków wraz z utrzymaniem spójności ładu przestrzennego i estetyki otoczenia poprzez nawiązywanie stylem nowej architektury do już istniejącej,
- kontynuację działań z zakresu rewitalizacji obszaru miasta i obszarów wiejskich,
- dążenie do rozwoju przedsiębiorczości społeczności lokalnej, w tym specjalizacji rolnictwa ekologicznego, rozszerzenia działalności pozarolniczej, w tym m.in. obsługującej ruch turystyczny i rekreacyjny, jak również działalności przedsiębiorczej,
- ograniczanie postępującego rozdrobnienia gospodarstw rolnych,
- dążenie do wzrostu poziomu wyposażenia terenów gminnych w poszczególne media, zwiększając tym samym jakość życia mieszkańców, jak i oddziałując pozytywnie na ochronę środowiska naturalnego,
- dalsze działania na rzecz dywersyfikacji źródeł ciepła wykorzystywanych w sektorze publicznym i prywatnym wraz ze zwiększającym się udziałem wykorzystywania paliw i czynników grzewczych ekologicznych,
- dalsze działania na rzecz podnoszenia efektywności energetycznej budynków, w tym poprzez ich głęboką termomodernizację, wymianę źródeł ciepła, stosowanie odnawialnych źródeł energii, oddziałując na wyższą efektywność finansową, jak i poprawę jakości powietrza,
- działania wskazujące na modernizację istniejącej sieci wodociągowej i przyłączy wraz z jej rozbudową, dążąc do osiągnięcia 100 % zwodociągowania gminy,
- modernizacja istniejącej Stacji Uzdatniania Wody w celu zapewnienia wyższej jakości wody przeznaczonej do spożycia wraz z koniecznością budowy nowej Stacji w Brzyszewie,
- realizacja inwestycji z zakresu zwiększania poziomu skanalizowania Gminy, w tym sukcesywnej poprawy poprzez modernizację sieci w obszarze Aglomeracji oraz poza nią wraz ze stosowaniem nowoczesnych i odpowiadających standardom rozwiązań indywidualnych na terenach o rozproszonej zabudowie,
- działania na rzecz postępującej gazyfikacji Gminy,
- promocja wdrażania odnawialnych źródeł energii elektrycznej, w tym m.in. poprzez budowę farm elektrowni wiatrowych, stosowanie farm fotowoltaicznych i innych alternatywnych źródeł energii, dążąc do racjonalizacji gospodarowania energią z uwzględnieniem krajobrazu i ochrony środowiska naturalnego,
- modernizacja oraz dalsza rozbudowa infrastruktury światłowodowej w celu stworzenia gminnego zintegrowanego systemu telekomunikacyjnego wraz ze zwiększeniem dostępności i bezpieczeństwa sieci internetowej poprzez szerokopasmowy dostęp do Internetu,
- bieżące działania na rzecz poprawy standardu i jakości dróg publicznych – gminnych, powiatowych i dróg wewnętrznych wraz z lokowaniem przy drogach ścieżek i ciągów pieszo-rowerowych, co pozwoliłoby na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- rozwój urządzeń obsługujących sieć komunikacyjną, w tym lokalizowanie parkingów przydrożnych, wielofunkcyjnych stacji paliw i stacji obsługi pojazdów, oświetlenia ulicznego, chodników,
- działania na rzecz poprawy dostępności i standardu obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie Gminy Chodecz, w tym infrastruktury szkolnej i przyszkolnej,
- sukcesywne działania na rzecz spójnej sieci ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych łączących miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe i inne ważne punkty w obszarze Miasta i Gminy,
- dążenie do zapewnienia i zwiększenia poziomu mobilności komunikacyjnej mieszkańców Gminy, w tym szczególnie obszarów wiejskich, zarówno w relacjach wewnątrzgminnych, jak i w relacjach zewnętrznych – z ośrodkiem powiatowym czy wojewódzkim,
- rozwój terenów mieszkaniowych adekwatnie do dostrzeganych potrzeb społeczności lokalnej,
- dążenie do stwarzania warunków poprawiających atrakcyjność osiedleńczą Miasta i Gminy Chodecz.

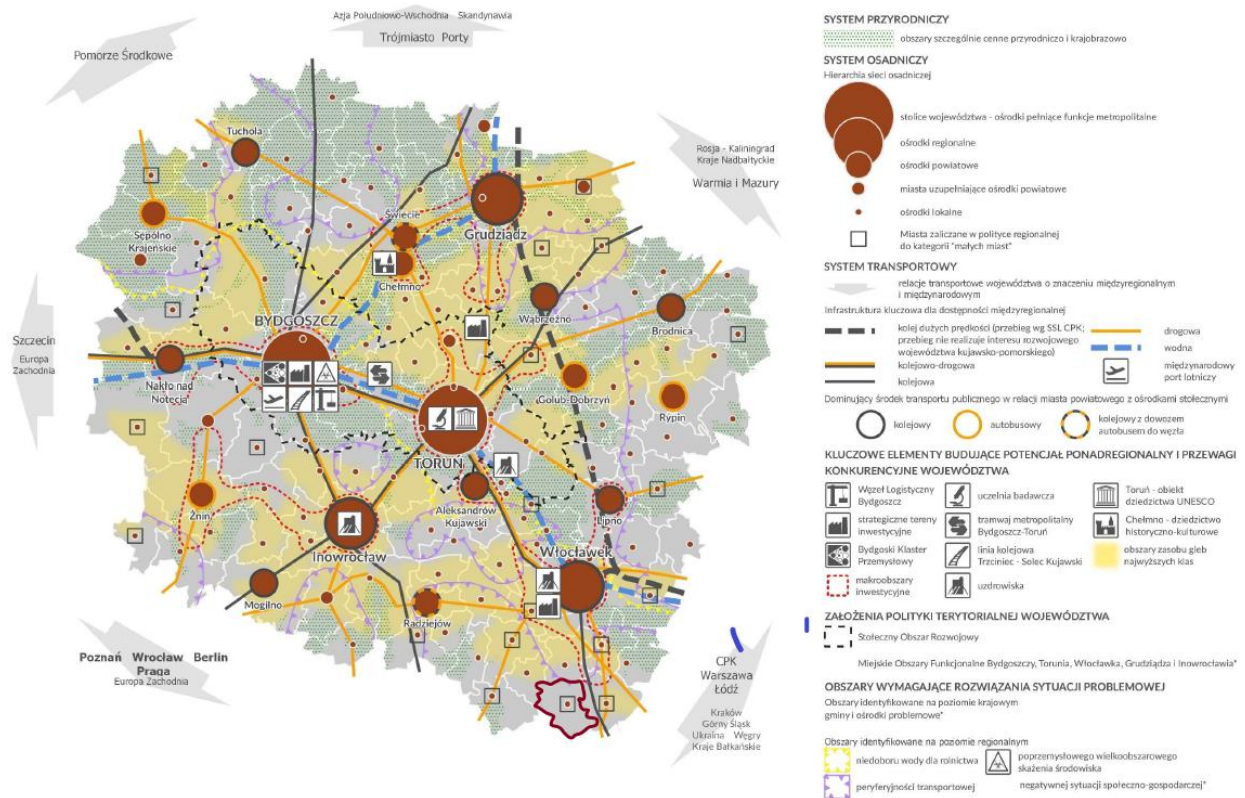
4.3. Model przestrzenno-funkcjonalny Gminy Chodecz

Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategią Przyspieszenia 2030+” poniżej przedstawiono ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju Gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie Gminy Chodecz w kreowaniu polityki rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Zgodnie z przedstawionym modelem przestrzenno-funkcjonalnym województwa kujawsko-pomorskiego, obszar Miasta i Gminy Chodecz sklasyfikowany został w ramach najważniejszych uwarunkowań i kluczowych ustaleń, niezbędnych dla rozwoju całego województwa. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego składa się z elementów kluczowych i w takich ramach ujmuje również Gminę Chodecz. Do podstawowych założeń rozwoju regionu, ukazujących szczególne znaczenie Gminy w rozwoju województwa należą:

- system osadniczy,
- system transportowy
- system przyrodniczy,
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa,
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej,
- założenia polityki terytorialnej.

Mapa 2. Gmina Chodecz na tle modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Przyspieszenia 2030+

SYSTEM OSADNICZY

Systematyka osadnicza ukazuje rangę poszczególnych miast i miejscowości gminnych, ustalając ich główne przeznaczenie w kontekście działań rozwoju lokalnego i regionalnego. Hierarchia osadnicza jest również bezpośrednim odzwierciedleniem dotychczasowego potencjału i relacji, jakie zachodzą między poszczególnymi miejscowościami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wojewódzki system osadniczy wyróżnia stolice województwa będące ośrodkami pełniącymi funkcje metropolitalne, ośrodki regionalne, ośrodki powiatowe, miasta uzupełniające ośrodki powiatowe, ośrodki lokalne oraz miasta zaliczane w polityce regionalnej do kategorii „małych miast”.

Zgodnie z przyjętą dla województwa systematyką, **Chodecz** zaklasyfikowana została jako **ośrodek lokalny**, a jednocześnie z uwagi na charakter miejsko-wiejski Gminy, Chodecz ujęto jako **miasto zaliczane w polityce regionalnej do kategorii „małych miast”**. Tak wskazana klasyfikacja wskazuje, że miasto będące siedzibą gminy, jest ośrodkiem zapewniającym dostępność do podstawowych usług publicznych, w tym ochrony zdrowia, edukacji, kultury, jak również pozostaje zapleczem administracyjnym dla rozwijającego się rolnictwa i przedsiębiorczości lokalnej. Jest miejscem koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy, w tym stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Ujęcie Chodcza, jako miasta zaliczanego do kategorii „małych miast” wynika przede wszystkim z obiektywnie nieznaczającego potencjału rozwojowego, determinowanego właściwościami demograficznymi – liczba mieszkańców miasta nie przekracza poziomu 5 tys. mieszkańców (dane Urzędu Miejskiego w Chodczu na dzień 31.12.2022 r. – 2 180 os.) oraz czynnikami rozwoju gospodarczego, w tym niewielkim potencjałem przedsiębiorczym i inwestycyjnym. Gmina

wykazuje co do zasady charakter rolniczy i jego głównym potencjałem jest rozwój wskazanej funkcji, jednak z uwagi na miejsko-wiejski charakter samorządu, Chodecz pełni funkcję ośrodka miejskiego, charakteryzując się właściwościami i przymiotami miejskimi, w tym stylem zabudowy, funkcjonalnością czy też definiowanymi ograniczeniami dla w pełni sprawnego funkcjonowania jako ośrodek lokalny.

SYSTEM TRANSPORTOWY

System opisuje relacje transportowe mające znaczenie międzyregionalne, międzynarodowe, w tym zapewniające dostępność i powiązania zewnętrzne oraz sposób relacji wewnątrzregionalnych, określając jednocześnie dominujący środek transportu publicznego. Przedstawiony dla województwa kujawsko-pomorskiego model przestrzenno-funkcjonalny ukazuje i potwierdza, że dominującym środkiem transportu dla Miasta i Gminy Chodecz jest transport drogowy. System drogowy Gminy tworzą głównie drogi gminne, powiatowe oraz droga wojewódzka nr 269, ujęta w systemie dróg wojewódzkich o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa jako **pozostała droga ponadlokalna – droga wojewódzka**.

SYSTEM PRZYRODNICZY

System przyrodniczy województwa kujawsko-pomorskiego ukazuje zasób walorów środowiskowych objętych różnorodnymi formami ochrony prawnej, mając na celu ich ochronę, utrzymanie i rozwój wraz z racjonalnym wykorzystywaniem dla promocji regionalnej. Istotą wskazywania **obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo** jest szczególne zwrócenie uwagi na zachowanie różnorodności biologicznej wraz z jednoczesnym racjonalnym i zrównoważonym wykorzystywaniem, m.in. do promocji regionu. Obszar Miasta i Gminy Chodecz nie pokrywa się terytorialnie z obszarami cennymi przyrodniczo i krajobrazowo. Na obszarze przedmiotowej gminy nie występują Obszary Natura 2000, jak i obszaru objęte innymi powierzchniowymi formami przyrody. Dla obszaru Gminy Chodecz wskazywane są jedynie pomniki przyrody.

Przez teren Gminy nie przebiega też żaden korytarz ekologiczny.

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

Elementy te określają potencjały, w oparciu o które możliwe jest prowadzenie dalszej polityki rozwoju województwa. Model przestrzenno-funkcjonalny województwa kujawsko-pomorskiego wskazuje, że:

- z uwagi na miejsko-wiejski charakter Gminy Chodecz, gospodarka lokalna bazuje zarówno na rozwoju rolnictwa, jak i przedsiębiorczości. Istotnym uwarunkowaniem dla rozwoju gospodarczego Gminy są działania podejmowane na rzecz rozwoju sfery przedsiębiorczej i gospodarczej, do czego Chodecz posiada predyspozycje na bazie istniejącej i rozwijającej się sieci funkcjonujących działalności gospodarczych i zakładów tworzących miejsca pracy dla społeczności lokalnej. **Gmina Chodecz została zaliczona do gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym w Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.**

Tworzenie lokalnych przestrzeni inwestycyjnych, przy obecnej ofercie inwestycyjnej Gminy, bazującej jedynie na dostępności działek oraz podejmowanych działaniach prywatnych na rzecz opracowania i promocji gminnej oferty inwestycyjnej sprzyjać ma koncentracji

przedsiębiorczości i lokalnym przedsiębiorcom, u których zatrudnienie znaleźć będą mogli mieszkańcy Gminy i jej najbliższego sąsiedztwa

Mapa 3. Gmina Chodecz w ramach koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+

ZIDENTYFIKOWANE OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ NA POZIOMIE KRAJOWYM

Gmina Chodecz zaklasyfikowana została do **OSI na poziomie krajowym, tj. OSi obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją**, co wskazuje na koncentrację problemów rozwojowych obejmujących niski poziom przedsiębiorczości, wysoki stopień bezrobocia, niekorzystną sytuację demograficzną determinowaną postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i depopulacją, powodowaną

w największym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym, ujemnym saldem migracji oraz odpływem ludzi młodych.

Gmina Chodecz przynależy do MOF Włocławka, które określone zostało na poziomie krajowym jako „miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze”. Istotne jest zatem wskazanie również Gminy Chodecz, gdyż znajduje się ona w obszarze funkcjonalnym Włocławka - miasta tracącego funkcje społeczno-gospodarcze.

ZIDENTYFIKOWANE OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ NA POZIOMIE REGIONALNYM

Przenosząc poziom krajowy na kolejny szczebel, zauważyć można, iż w ramach modelu przestrzenno-funkcjonalnego województwa kujawsko-pomorskiego, Gminę sklasyfikowano w ramach **OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą**, w tym jako:

- obszar niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości,
- obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej wymagające dodatkowo podjęcia działań w związku z ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa do 2030.

Ujęcie Gminy w ramach danego OSI, ukazuje że zarówno stan obecny, jak i prognoza demograficzna determinowane są postępującymi problemami demograficznymi, w tym pogłębiającą się depopulacją Gminy wraz ze zwiększaniem wskaźników obciążenia demograficznego, powodowanego wzrostem liczby seniorów. Ponadto dla Gminy wskazano niski poziom rozwoju przedsiębiorczego, co związane jest w zasadniczej części z rozwojem rolnictwa i definiowaniem Gminy jako gminy rolniczej. Niemniej jednak, dostrzega się potencjał inwestycyjny, dlatego istotnym pozostaje wsparcie obszaru w zakresie rozwoju kapitału społecznego i gospodarczego.

Gmina Chodecz, położona w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego sklasyfikowana została jako obszar niedoboru wody dla rolnictwa. Zgodnie z tak utrwaloną klasyfikacją włączona została do obszarów strategicznej interwencji (**OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa**), co związane jest nie tylko z długotrwałym brakiem opadów atmosferycznych, ale również z malejącym zasobem wód powierzchniowych i podziemnych w okresach niedoboru wody dla roślin i potrzeb ich nawadniania. Z uwagi na tak ujętą klasyfikację, konieczne pozostaje podejmowanie działań ograniczających utratę wody.

Ponadto Gmina Chodecz, objęta jest **OSI obszarów peryferyjności transportowej**, co wskazuje, że obszar jest nie tylko oddalony od stolicy województwa, ale również dostępna komunikacja i połączenie transportowe z najważniejszymi ośrodkami w województwie są znacząco ograniczone. Wobec tego dostrzega się konieczność wdrażania dalszych działań na rzecz zwiększenia jakości komunikacji Gminy, w tym zwiększania mobilności jej mieszkańców, jak również podejmowania inwestycji odpowiadających za usprawnienie i utrzymanie wysokiego standardu dróg i kolei, funkcjonujących w obszarze Gminy Chodecz.

ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ

Założenia opisują zasady polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym, w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej i miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu czterech poziomów.

Strategia wojewódzka wskazuje, iż jeden obszar może być zaklasyfikowany do wielu poziomów polityki terytorialnej, gdyż w ramach każdego z nich, zakres możliwych do realizacji działań pozostaje odrębny.

Mapa 4. Gmina Chodecz w ramach MOF Włocławka i OPPT Włocławka

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Przyspieszenia 2030+

Gmina Chodecz przynależy do:

- MOF Włocławka (III poziom polityki terytorialnej),
- OPPT Włocławka (IV poziom polityki terytorialnej).

KLUCZOWE PROJEKTY „STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”

Na bazie przedstawionych informacji wskazać można, iż Gmina Chodecz stanowi niewątpliwie istotny element koncepcji modelu przestrzenno-funkcjonalnego województwa kujawsko-pomorskiego. Na bazie rozpoznanych uwarunkowań dotyczących systemu osadniczego, transportowego i przyrodniczego sądzić można, iż Gmina zarówno w obszarze miejskim, jak i wiejskim dysponuje walorami istotnymi dla rozwoju regionalnego. Zastana sytuacja społeczno-gospodarcza, determinowana negatywnymi zjawiskami demograficznymi, w tym postępującym starzeniem się społeczeństwa, procesem depopulacji oraz niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczego i gospodarczego doprowadziła do sklasyfikowania obszaru jako wymagającego wsparcia zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym.

Istotnym elementem budowania kapitału społeczno-gospodarczego, a także funkcjonalnego i przestrzennego jest realizacja projektów uznanych za kluczowe, tj. niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego zintensyfikował swoje działania. W ramach projektów kluczowych mających znaczenie dla przyspieszenia rozwoju samorządów, wskazane zostały również projekty mające wpływ na rozwój Gminy Chodecz

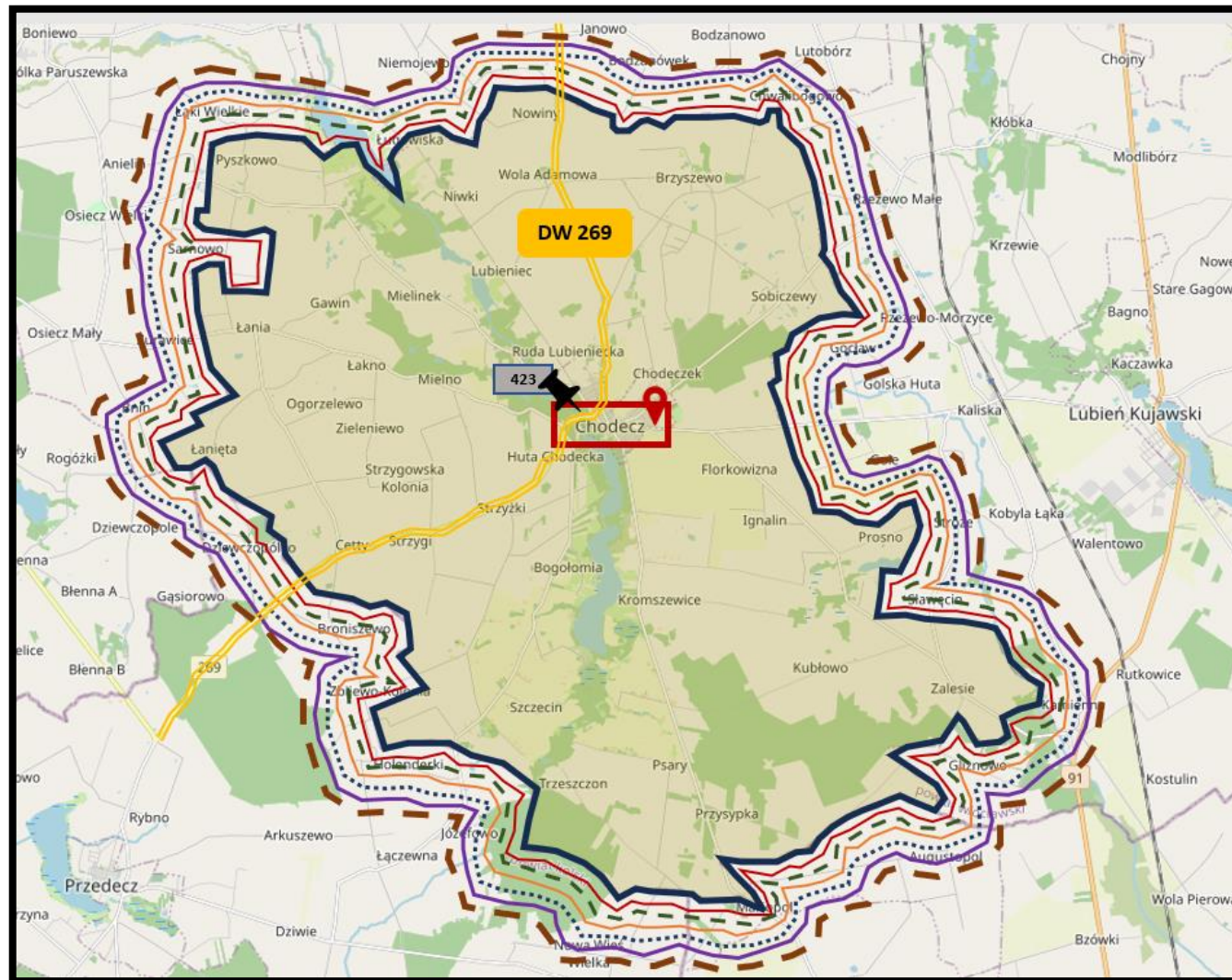
Tabela 14. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+”, których realizacja może oddziaływać na rozwój Gminy Chodecz

Nr projektu	Nazwa projektu	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
423	Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej	<p>Projekt dotyczy rozwoju infrastruktury sportowej podstawowej i strategicznej. Do pierwszej kategorii zalicza się dążenie do wyposażenia każdej gminy województwa w pełnowymiarową salę sportową oraz każdego powiatu w kryty basen/pływalnię.</p> <p>Zidentyfikowano następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> — brak pełnowymiarowej sali sportowej: Nieszawa, Waganiec, Radziejów (gmina wiejska), Bukowiec, Drzycim, Chodecz, Lubraniec, Kowal (gmina wiejska), Brzuze; — brak basenu/krytej pływalni w powiecie: aleksandrowskim, sępoleńskim, tucholskim, włocławskim. 	Zadanie administracji rządowej

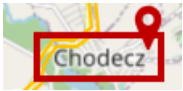

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Przyspieszenia 2030+

Model struktury funkcjonalno–przestrzennej odzwierciedla kierunki rozwoju polityki przestrzennej Gminy, jak również jest zgodny z jej ustaleniami i rekomendacjami co do jej kształtowania. W niniejszym podrozdziale zobrazowano w sposób graficzny informacje zawarte również ustalenia i uwarunkowania wynikające z ustaleń zawartych w „Strategii Rozwoju Województw Kujawsko Pomorskiego – Strategia Przyspieszenia 2030+”, odnoszących się do obszaru Gminy Chodecz.

Mapa 5. Model przestrzenno-funkcjonalny Gminy Chodecz

LEGENDA:

System osadniczy	
	Siedziba Gminy Chodecz, ujęta jako: <ul style="list-style-type: none"> — ośrodek lokalny, — miasto zaliczone w polityce regionalnej do kategorii „małych miast”
	Miejscowości gminne
System transportowy	
	Droga wojewódzka nr 269 – element infrastruktury transportowej, pozostałe drogi ponadlokalne
Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa	
	Gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym
Obszary strategicznej interwencji zidentyfikowane na poziomie krajowym	
	Gmina objęta OSI obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją
	Gmina przynależąca do OSI „miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze” – miasto stagnujące
Obszary strategicznej interwencji zidentyfikowane na poziomie regionalnym	
	Gmina objęta OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, w tym jako: <ul style="list-style-type: none"> — obszar niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, — obszary negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej wymagające dodatkowo podjęcia działań w związku z ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa do 2030 r.
	Gmina objęta OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa
	Gmina objęta OSI obszarów peryferyjności transportowej
	Gmina włączona do OSI Miejski obszar funkcjonalny Włocławka
Założenia polityki terytorialnej	

	Gmina przynależy do MOF Włocławka (III poziom)
	Gmina przynależy do OPPT Włocławka (IV poziom)
Projekty kluczowe	
 423	Projekt nr 423 - Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej, w tym zapewnienie pełnowymiarowej hali sportowej na terenie Gminy Chodecz

Źródło: opracowanie własne

5. Obszary strategicznej interwencji

Obszar strategicznej interwencji (OSI) definiuje się jako obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Obszarami strategicznej interwencji mają być te obszary, do których skierowana ma być polityka rozwoju, tak by wywołać określone zmiany.

OSI wyznaczone są zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym oraz lokalnym. Kluczowymi obszarami problemowymi z punktu widzenia rozwoju kraju są:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- Śląsk,
- Polska Wschodnia.

Na poziomie regionalnym obszary strategicznej interwencji wyznacza samorząd województwa na podstawie przeprowadzonej diagnozy i wyciągniętych na jej podstawie wniosków, jak również zidentyfikowanych potrzeb i zgodnie z posiadaną wiedzą.

Obowiązkowym elementem strategii rozwoju gminy jest wskazanie OSI określonych w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań, które dotyczą terytorium gminy. Na poziomie lokalnym wyznaczenie OSI jest fakultatywne.

5.1. Obszary strategicznej interwencji wynikające z ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku

Obowiązująca Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego została przyjęta Uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+. W Strategii zdefiniowano obszary objęte strategiczną interwencją w województwie kujawsko-pomorskim, uwzględniając również OSI wyznaczone dla województwa na poziomie krajowym.

Obszary objęte strategiczną interwencją w województwie kujawsko-pomorskim to:

- I. Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP to:
  - OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
  - OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

- II. Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, dla których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa to:
  - Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia,
  - Miejski obszar funkcjonalny Włocławka,
  - Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz,
  - Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia,
  - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą,
  - OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
  - OSI obszarów peryferyjności transportowej

- III. Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej:
  - Obszar przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

Zgodnie z przedstawioną klasyfikacją obszarów strategicznej interwencji w województwie kujawsko-pomorskim, Gmina Chodecz ujęta została w ramach OSI zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym.

Tabela 15. Podsumowanie klasyfikacji Gminy Chodecz do obszarów strategicznej interwencji

OSI na poziomie krajowym	OSI na poziomie regionalnym
OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka
OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - obszar niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, - obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej wymagający dodatkowo podjęcia działań w związku z ponadprzeciętnym natężeniem starzenia się społeczeństwa do 2030
	OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa
	OSI obszarów peryferyjności transportowej

Źródło: opracowanie własne

5.2. Obszary strategicznej interwencji na poziomie lokalnym

Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym ma charakter fakultatywny i jest decyzją należącą do władz danej gminy. Potrzeba wyznaczenia OSI na poziomie lokalnym zależy od uwarunkowań i sytuacji

społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, jak również od określonych założeń strategicznych. Ocena celowości wyznaczenia takiego obszaru jest oceniana indywidualnie. Przykładem gminnego OSI mogą być:

- obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach obszaru zdegradowanego w gminie,
- obszar określony pod strefę aktywności gospodarczej lub inwestycyjnej,
- nowe centrum miejscowości,
- obszar występowania/wydobywania surowców naturalnych,
- zbiornik wodny, np. po wyrobiskach kopalnianych, wraz z otoczeniem gospodarowanym w kierunku strefy rekreacji i sportu,
- określony obszar krajobrazu kulturowego oraz wyróżniające się krajobrazowo tereny z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Analiza uwarunkowań i sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Gminy Chodecz wykazała brak konieczności wyznaczania na obszarze Gminy obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

6. System realizacji Strategii

6.1. Odpowiedzialność za realizację Strategii

Zakres odpowiedzialności za wdrożenie i realizację Strategii należy do Gminy i jej jednostek organizacyjnych, jak również instytucji oraz podmiotów wyznaczonych do realizacji, uczestnictwa w realizacji oraz monitorowania postępu rzeczowego. W proces wdrażania i realizacji włączeni są również mieszkańcy Gminy, jako bezpośredni interesariusze prowadzonych działań na rzecz rozwoju lokalnego. Nadrzędnym celem podejmowanych inicjatyw jest kształtowanie polityki gminnej opartej o zrównoważony i racjonalny rozwój prowadzący do bieżącego tworzenia i reagowania względem pojawiających się potrzeb społeczno-gospodarczych, przestrzennych, funkcjonalnych i środowiskowych. Pojawiające się potrzeby są wyrazem głosu mieszkańców, dlatego również oni włączenie są w system realizacji polityki rozwoju lokalnego.

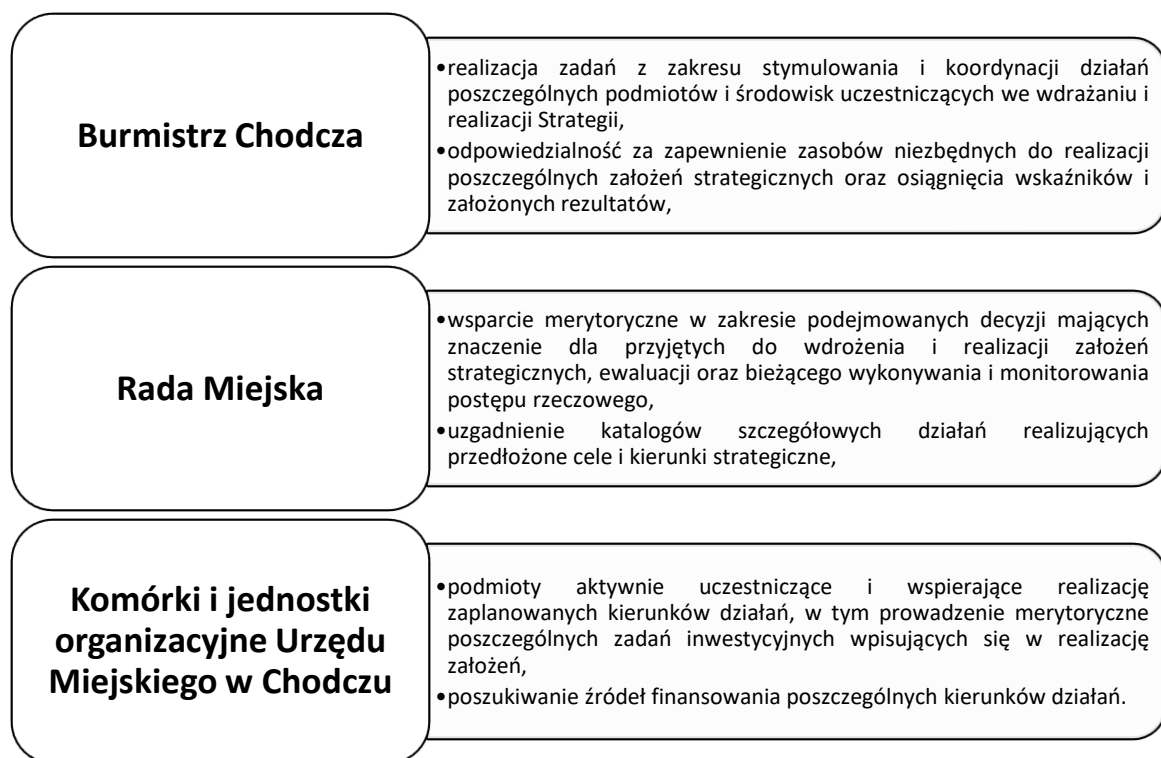
Interesariuszami strategii ze strony realizacyjnej nie powinny być wyłącznie podmioty reprezentujące władze lokalne, dlatego struktura podmiotowa wskazuje na istotę partnerstw i wielostronnej współpracy pomiędzy sektorem publicznym, sektorem prywatnym (biznesowym - lokalną i regionalną przedsiębiorczością), jak również sektorem społecznym reprezentowanym przez różnorodne organizacje pozarządowe, mieszkańców, osoby reprezentujące grupy społeczne. Tak ukształtowana struktura może mieć realny wpływ na efektywną realizację i wykonanie strategii. Założeniem opracowanego dokumentu jest rozwój lokalny, bazujący na posiadanym potencjale, rozwijającym się w oparciu o komponenty, takie jak społeczeństwo, gospodarka, środowisko i zarządzanie. Tak ujęte generalne założenie Strategii podkreśla istotę aktywnej współpracy, korelacji podejmowanych zakresów, jak również wielostronnego partnerstwa, w tym aktywnego udziału społeczności lokalnej.

Z kolei w ramach zinstytucjonalizowanego systemu wdrażania i realizacji Strategii, wyodrębnienie odpowiednich komórek organizacyjnych, odpowiedzialnych za podejmowanie poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych uzasadnione jest zasobami wiedzy i kompetencji. Ponadto rozkład odpowiedzialności wynika także z dokumentów regulujących ustrój Gminy, jej podział strukturalny oraz

kompetencyjny. Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, realizacji, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii tworzą:

Schemat 1. Struktura systemu wdrażania, realizacji i ewaluacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z powyższym, każdorazowo do poszczególnych kierunków działań przyporządkowane są trzy grupy podmiotów, których obecność zapewni sprawne i rzetelne wykonanie oraz skuteczność i efektywność działań. Dla każdego celu operacyjnego przyporządkowano:

- głównego realizatora zadania,
- podmiot odpowiedzialny za monitoring realizacji działania (o ile nie jest tożsamy z głównym realizatorem działania),
- podmiot uczestniczący w realizacji Strategii.

Tabela 16. Struktura organizacyjna procesu realizacji Strategii

Cel operacyjny	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmioty uzupełniające
Cel strategiczny I. Wysoka jakość życia oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz			
I.1. Rozwój kapitału społecznego	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki,,	lokalne inicjatywy społeczne lokalni przedsiębiorcy, osoby prowadzące działalność gospodarczą, rolnicy,	Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej

	Przedszkole Samorządowe, Żłobek Samorządowy	Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku	
I.II. Zwiększenie dostępności do usług publicznych	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	Jednostki organizacyjne Miasta i Gminy Chodecz,	
I.III. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko do spraw działalności gospodarczej, kultury, sportu i turystyki	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, placówki edukacyjne z terenu Gminy, lokalne inicjatywy, organizacje regionalne	
Cel strategiczny II. Zrównoważone wykorzystywanie i rozwój potencjału endogenicznego			
II.I. Rozwój turystyki na terenie Miasta i Gminy Chodecz	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko do spraw działalności gospodarczej, kultury, sportu i turystyki		Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej
II.II. Ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko do spraw działalności gospodarczej, kultury, sportu i turystyki	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, placówki edukacyjne z terenu Gminy, lokalne inicjatywy, organizacje regionalne	
Cel strategiczny III. Wzmocniony potencjał gospodarczy Miasta i Gminy Chodecz			
III.I. Optymalizacja i stymulowanie przedsiębiorczości i lokalnej	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko do spraw działalności gospodarczej, kultury, sportu i turystyki, lokalni przedsiębiorcy	Starostwo Powiatowe Urząd Wojewódzki, Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku, organizacje zrzeszające przedsiębiorców, grupy producenckie, lokalni przedsiębiorcy i rolnicy,	Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej
III.II. Wsparcie zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko do spraw rolnictwa i gospodarki żywnościowej, Stanowisko do spraw rolnictwa i gospodarki żywnościowej,	osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	
Cel strategiczny IV. Dostosowana, kompleksowa i czysta przestrzeń gminna, wyposażona w nowoczesną i ogólnodostępną infrastrukturę publiczną			
IV.I. Realizacja spójnej i harmonijnej	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy,		

polityki planistycznej wraz z budowaniem spójności lokalnej i regionalnej	Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Stanowisko ds. Ochrony środowiska, dróg gminnych i planowania przestrzennego		Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej
IV.II. Rozbudowany, spójny i bezpieczny system drogowy	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, w tym: Stanowisko ds. Ochrony środowiska, dróg gminnych i planowania przestrzennego. Stanowisko ds. Gospodarki komunalnej, ochrony przyrody i funduszy europejskich	Powiat wrocławski	
IV.III. Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych na terenie Gminy	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, w tym: Stanowisko ds. inwestycji i gospodarki gruntami, Stanowisko ds. ochrony środowiska, dróg gminnych i planowania przestrzennego		
IV.IV. Rozwój usług i lokalnej infrastruktury komunalnej	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, w tym: Stanowisko ds. inwestycji i gospodarki gruntami, Stanowisko ds. ochrony środowiska, dróg gminnych i planowania przestrzennego, Stanowisko ds. gospodarki komunalnej, ochrony przyrody i funduszy europejskich, Stanowisko ds. gospodarki odpadami i windykacji		
IV.V. Ochrona powietrza i edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Księgowy, Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, w tym: Stanowisko ds. inwestycji i gospodarki gruntami, Stanowisko ds. ochrony środowiska, dróg gminnych i planowania przestrzennego, Stanowisko ds. gospodarki komunalnej, ochrony przyrody i funduszy europejskich	mieszkańcy Gminy prowadzący własne gospodarstwa, mieszkańcy posiadający własne zabudowania, potencjalni inwestorzy	
Cel strategiczny V. Skuteczne i efektywne zarządzanie Gminą			
V.I. Profesjonalizacja usług publicznych	Burmistrz Chodcza, Referat Budżetowo-Finansowy, Stanowisko ds.. Obsługi informatycznej, pozostałe komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki, Przedszkole Samorządowe, Żłobek Samorządowy	Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej
V.II. Kształtowanie wizerunku Gminy i jej promocja	Burmistrz Chodcza, gminne jednostki organizacyjne,	organizacje lokalne i regionalne, sąsiednie i partnerskie samorządy,	

		Powiat Włocławski, Województwo Kujawsko-Pomorskie	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne

Dla zapewnienia skutecznej realizacji Strategii zdefiniowano również reguły i zasady, w oparciu o które odbywać się będzie wdrażanie i dalsza realizacja rzeczowa przyjętych założeń strategicznych. Realizacja Strategii będzie opierała się m.in. na następujących zasadach:

I. Partycypacji i dialogu

Założenia strategiczne realizowane będą poprzez zapewnienie współpracy i partnerstwa pomiędzy instytucjami publicznymi, podmiotami prywatnymi oraz w ramach partnerstwa mieszanego. Strategia zapewnia powszechną dostępność i równe traktowanie wniosków i opinii reprezentantów różnorodnych środowisk z sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego, jak również pozwala na swobodę dyskusji i możliwość głoszenia uwag podczas konsultacji społecznych.

II. Otwartości i transparentności prowadzenia działań

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-203 jest dokumentem o charakterze otwartym, ukazującym kierunki działań niezbędne do podjęcia z perspektywy dążenia do rozwoju lokalnego. Przyjęte założenia wynikają wprost ze stanu zastanego, o którym traktuje Diagnoza strategiczna. W przygotowaniu, jak i realizacji Strategii zapewniono właściwe formy komunikacji pomiędzy podmiotami głównymi, w tym odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, podmiotami uczestniczącymi w realizacji celów, jak również podmiotami monitorującymi proces wdrażania i realizacji Strategii. Otwartość i transparentność prowadzonych przez Gminę działań wyraża się również w zaangażowaniu mieszkańców i grup interesów w opracowanie właściwych kierunków rozwoju. Zapewniono też bieżące informowanie i konsultowanie podejmowanych decyzji i planów dotyczących wdrażania.

III. Zaangażowania i dążenia do osiągnięcia wspólnego celu

System realizacji Strategii oparty został na podmiotach i komórkach organizacyjnych Miasta i Gminy Chodecz, jak również na organizacjach pozarządowych – licznie i aktywnie współdziałających na rzecz sektorowego rozwoju lokalnego, rolnikach oraz lokalnych przedsiębiorcach i ogóle mieszkańców – jako na najważniejszych grupach interesu. Wyrazem zaangażowania jest poczucie odpowiedzialności za powierzone zadania oraz determinacja w ich zrealizowaniu, jak również współpraca wraz z aktywną postawą, uwzględniającą elastyczne i kreatywne podejście do zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych.

Instrumenty Strategii Rozwoju

Strategia rozwoju nie stanowi konkretnego planu pracy, ale wyraża intencje, dlatego niezbędne jest określenie instrumentów, przy pomocy których możliwa będzie zmiana intencji w realne działania urzeczywistniające przyjęte założenia, uwzględniając cele i założenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej. Instrumentem realizacji Strategii mogą być m.in.:

- gminne strategie sektorowe, traktujące o uszczegółowieniu przedstawionych założeń strategicznych,
- regulaminy wydziałów, referatów i jednostek, wskazujące na zakresy kompetencji i obowiązków,

- uchwały Rady Miejskiej,
- indywidualne decyzje administracyjne,
- uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe określające krótko- i długookresowe kierunki koncentracji i przeznaczenia środków finansowych, ujmujące również budżety zadań inwestycyjnych realizowanych przy współudziale środków pochodzących z funduszy europejskich, itp.,
- dalsze zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wraz z aktami planistycznymi wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa,
- inicjatywy społeczne z zakresu edukacji, promocji, konsultacji wewnętrznych, konsultacji społecznych, stron internetowych, profili w mediach społecznościowych, itp.,
- instrumenty koordynacyjne np. partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, uwzględniające współpracę międzysektorową (samorządowym, prywatnym i społecznym), uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe itp.,
- instrumenty kontrolne.

6.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Założenia Strategii Rozwoju wdrażane będą z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów realizacji m.in. poprzez realizację planów, programów funkcjonujących w Gminie, ze względu na ustawowe obowiązki ich opracowania bądź inicjatywy własne władz samorządowych. Sprawna realizacja założeń strategicznych określonych w niniejszym dokumencie, dla kompleksowego oddziaływania i realizacji przewidywanych założeń, wymagać będzie opracowania (w przypadku braku dokumentów) lub aktualizacji już istniejących dokumentów wykonawczych (ze względu na brak ich aktualności).

Tabela 17. Zgodność założeń strategicznych Gminy Chodecz z dokumentami wykonawczymi

Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Chodecz, uchwalonym uchwałą Nr XLIX/248/02 Rady Miasta i Gminy Chodecz z dnia 26.09.2002r.	Do opracowania modelu przestrzenno-funkcjonalnego oraz wymiaru przestrzennego polityki rozwoju posłużono się obowiązującym aktem planistycznym, jednak w związku ze zmianą przepisów, która weszła w życie 24 września 2023 roku, z dniem 1 stycznia 2026 r., studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zastąpione będzie planem ogólnym Gminy. Zatem, przedmiotowa Strategia wyznacza główne kierunki wraz z ustaleniami przestrzennymi dla planu ogólnego.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Chodecz	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają zaledwie pokrywają jedynie 1,31 km ² , tj. nieco ponad 1% powierzchni Gminy. W związku z ze mianami w przepisach prawnych dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego, w miejsce planów zagospodarowania przestrzennego wejdą inne rozwiązania planistyczne. Zatem
	Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Chodecz na lata 2017-2023, przyjęty uchwałą nr XLIII/286/18 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 22 czerwca 2018 r.	Lokalny Program Rewitalizacji wyznaczał ramy działań samorządu, dla którego celem nadrzędnym było wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Okres obowiązywania dokumentu zakończy się przed wejściem w życie projektowanej Strategii. Dla zachowania ciągłości i podkreślenia wagi działań z zakresu rewitalizacji społeczno-gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, w przedmiotowej Strategii wskazano cel

		operacyjny i kierunek działań odnoszące się do rewitalizacji i odnowy przestrzeni gminnych.
Ochrona środowiska	Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Chodecz na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030	Dokument wyznacza ramy dla kształtowania polityki ochrony środowiska, w tym wskazując szereg działań niezbędnych dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju uwzględniającego poszanowanie poszczególnych komponentów środowiska naturalnego. Zakres założeń strategicznych przyjętych w Strategii koresponduje z zakresem ujętych działań wspomagających ochronę środowiska na terenie Miasta i Gminy ujętych w Programie.
	Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Miasta i Gminy Chodecz na lata 2012-2032	Ramy czasowe obowiązywania dokumentu sięgają roku 2032, co wskazuje na korespondowanie z okresem obowiązywania Strategii Rozwoju. Przedmiotowa Strategia traktuje o zasadności podejmowania działań na rzecz ograniczenia azbestu, ujmując ten aspekt w ramach kierunków działań. Założenia strategiczne korespondują z dokumentem branżowym.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Chodecz	Dokument wyznaczał działania umożliwiające transformację energetyczną nawiązującą do wypełniania założeń pakietów klimatyczno-energetycznych UE przyjętych przez Polskę, na poziomie lokalnym. Dokument stracił ważność, dlatego niezbędnym okazać się może potrzeba wdrożenia innych instrumentów strategicznych z zakresu działań energetycznych i klimatycznych, lub też podążanie wytyczoną już ścieżką rozwoju, na bazie założeń ujętych w przedmiotowym dokumencie.
Polityka społeczna	Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2021	Zakres dostępności do usług publicznych jest jednym z kluczowych zagadnień spójnego i dostępnego samorządu. Wskazany dokument nie jest aktem obowiązującym, jednak z uwagi na istotność problemu ograniczenia dostępności, już w Strategii zasygnalizowano potrzebę opracowania audytów dostępności będących aktami wykonawczymi względem przedmiotowej Strategii wraz z działaniami na rzecz realizacji standardów dostępności.
	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023-	Zgodnie z przepisami art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, do zadań własnych samorządu gminnego należy opracowywanie 3-letnich planów. Program wskazuje na działania wspierające względem rodzin z terenu Gminy, jak również ukazuje szczególną pozycję rodziny w kształtowaniu kapitału społecznego.
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Doprecyzowuje zagadnienie problemów społecznych, w tym m.in. uzależnienia wraz z działaniami przeciwdziałającymi jego postępowaniu. Gminny Program jest instrumentem ukazującym działania eliminujące pojęcie wykluczenia społecznego.
	Program Współpracy Miasta i Gminy Chodecz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. – o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Program przyjmowany corocznie. Koresponduje z założeniami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy.

Finanse publiczne	Uchwała nr LV/373/23 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 9 sierpnia 2023 zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Chodecz na rok 2023	Uchwała przyjmowana corocznie oraz aktualizowana zgodnie z pojawiającymi się potrzebami w ramach działalności bieżącej i inwestycyjnej Gminy. Odzwierciedla cele i kierunki określone w Strategii, jest zintegrowana z Wieloletnią Prognozą Finansową. W każdy roku obowiązywania Strategii Rozwoju, Rada Miejska przyjmować będzie kolejne uchwały budżetowe.
	Uchwała nr XLVII/318/22 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 29 grudnia 2022 roku w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Chodecz na 2023 r.	
	Uchwała nr LV/374/23 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 9 sierpnia 2023 w sprawie zmiany uchwały Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Chodecz na lata 2023 - 2033	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: opracowanie własne

Dla zachowania spójności założeń strategicznych, w tym ich realizacji poprzez poszczególne inwestycje, Gmina Chodecz każdorazowo pod uwagę będzie brała wytyczne wynikające z dokumentów planistycznych odnoszących się do zachowania, ochrony i możliwego wykorzystywania zasobów wodnych, w tym zgodnie z danymi wynikającymi z II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy Wisły i Odry, w tym również dotyczących wskazanych derogacji (odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych dla właściwych jednolitych części wód). Kierunki działań ujęte w niniejszej Strategii realizowane będą z poszanowaniem założeń i ich wytycznych wynikających m.in. z:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. poz. 2714),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. poz. 2739),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. 2021 r. poz. 1615.

W przypadku opracowania dokumentów mających charakter wykonawczy i wdrażających założenia rozwojowe określone w Strategii, podstawową zasadą jest ich spójność i synergiczne oddziaływanie. Dokumenty wykonawcze, poza zachowaniem zgodności z założeniami Strategii powinny również diagnozować i wnioskować w zakresie stanu obecnego, definiować cele strategiczne i kierunki służące ich realizacji wraz ze wskazywaniem możliwych i skwantyfikowanych wskaźników i określeniem ich ram finansowych oraz wskazaniem potencjalnych źródeł, z których ich finalizacja może dojść do skutku.

6.3. System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii

Elementem gwarantującym prawidłowość i skuteczność wdrażania Strategii jest efektywny monitoring w zakresie realizacji wskazanych założeń strategicznych. Monitoring Strategii będzie prowadzony w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań zdefiniowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Zgodnie z zestawieniem opisującym system wdrażania i realizacji Strategii, za prowadzenie monitoringu osiągniętych rezultatów oraz uzyskiwanych wskaźników odpowiedzialny będzie **Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej**.

Sprawozdawczość w ramach monitoringu prowadzona będzie m.in. w formie analizy wskaźnikowej, której wyniki oraz wnioski z niej płynące będą opracowane w formie raportu z monitoringu Strategii. Na cele sprawozdawczości wykorzystywane będą dane własne Gminy wraz z informacjami i statystykami gminnych jednostek organizacyjnych oraz instytucji wykonujących działalność publiczną. W ramach statystyki publicznej głównym źródłem będą też opracowania Głównego Urzędu Statystycznego. Informacje na rzecz sprawozdawczości pochodzą również od podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii, w tym z raportów podsumowujących podejmowane zadania. Raporty z realizacji zadań, przekazywane będą organowi monitorującemu z wykorzystaniem standaryzowanego formularza sprawozdawczego, w okresie ustalonym przez **Referat Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Komunalnej**.

Monitoring zbiorczy Strategii, w tym zrealizowanych wskaźników odbywał się będzie raz na dwa lata i będzie realizowany do końca maja, korespondując z corocznie opracowywanym Raportem o stanie Gminy.

Oprócz monitoringu zaplanowano również ewaluację, tj. badanie, którego podstawowym założeniem jest ocena prawidłowości procesu oraz efektów wdrażania przyjętej polityki rozwoju. Badanie to dostarczy praktycznych wniosków i rekomendacji, służących udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji, zapewniając jej jak najwyższą jakość. Ewaluacja ma na celu zapewnić wysoką jakość działań dzięki zwiększeniu ich adekwatności, skuteczności, efektywności i trwałości. Przewidziano przeprowadzenie:

- ewaluacji ex-ante – w fazie przygotowania Strategii,
- ewaluacji on-going - w trakcie wdrażania założeń strategicznych,
- ewaluacji ex-post – po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii Rozwoju

Tabela 18. Rodzaje i charakterystyka ewaluacji mających zastosowanie w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030

Rodzaj ewaluacji	Zakres i charakterystyka badania ewaluacyjnego	Termin realizacji badania ewaluacyjnego
EWALUACJA EX-ANTE	Zadaniem ewaluacji jest ustalenie, czy zaplanowane do realizacji kierunki działań są właściwe, wykonalne i czy przyniosą oczekiwane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Podstawowym założeniem tego rodzaju ewaluacji jest ocena trafności przyjętych założeń i ich wewnętrznej oraz zewnętrznej spójności. Do przeprowadzenia ewaluacji ex-ante przyjęto następujące założenia:	Przed przyjęciem Strategii uchwałą Rady Miejskiej w Chodczu.

	<ul style="list-style-type: none"> — trafności – analizie poddaje się adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań względem zdefiniowanych problemów, — przewidywanej skuteczności – sprawdzenie czy cele wyznaczone w Strategii są możliwe do osiągnięcia poprzez zaproponowane działania, metody ich wdrożenia i zabezpieczone zasoby, — efektywności – określenie czy suma przeznaczonych zasobów i nakładów finansowych pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów, — spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu – zdefiniowanie czy cele, priorytety i działania są spójne oraz czy wykazują spójność również z dokumentami wyższego rzędu lub równorzędnymi. <p>Ewaluacja przeprowadzona z wykorzystaniem m.in. metody desk-research oraz analizy statystycznej, wykorzystując dane Urzędu Miejskiego w Chodczu oraz pozostałych jednostek organizacyjnych jak również ogólnodostępnych danych statystycznych.</p> <p>Podsumowaniem dla przeprowadzonej ewaluacji jest Raport.</p>	
<p style="text-align: center;">EWALUACJA ON-GOING</p>	<p>Celem ewaluacji jest weryfikacja sposobu założenia i zdefiniowania w strategii celów, stopień ich realizacji oraz zidentyfikowanie ewentualnych zagrożeń mogących mieć wpływ dla osiągnięcia założonych rezultatów. Ewaluacja on-going ukaże również informację o ewentualnej aktualizacji (korekcie/ uzupełnieniu) dokumentu.</p> <p>Źródłem danych przyjętym do ewaluacji on-going będą raporty o stanie Gminy, stanowiące podsumowanie działalności władz samorządowych na rzecz realizacji polityk, strategii i programów sektorowych. Wykorzystywane będą również dane jakościowe i ilościowe pozwalające na określanie wskaźników założonych w dokumencie wraz z analizą statystyczną danych GUS.</p> <p>Podsumowaniem dla przeprowadzonej ewaluacji będzie Raport</p>	<p style="text-align: center;">W połowie okresu obowiązania Strategii</p>
<p style="text-align: center;">EWALUACJA EX-POST</p>	<p>Celem ewaluacji jest podjęcie próby ustalenia, w jakim stopniu osiągnięte zostały założone cele strategiczne oraz czy osiągnięty został poziom rozwoju lokalnego pozwalający na realizację określonej wizji. Ewaluacja ma charakter sprawozdawczy, wskazujący na rzeczową wykonalność przyjętych założeń wraz z ustaleniem, czy któreś z określonych założeń będą również aktualne i konieczne do wdrożenia w ramach kolejnego dokumentu strategicznego, czy też osiągnięte zostały wszelkie możliwe efekty w ramach obowiązującej Strategii.</p> <p>Podsumowaniem dla przeprowadzonej ewaluacji będzie raport końcowy prezentujący dane dla pełnego okresu obowiązywania Strategii.</p>	<p style="text-align: center;">Po zakończeniu okresu obowiązania Strategii – I kwartał 2030</p>

Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Strategii

Kluczowym procesem jaki może mieć miejsce w okresie obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030, mający swoje źródło m.in. w procesie ewaluacji on-going jest potrzeba **aktualizacji dokumentu** i jego założeń. Dokument sporządzony został na bazie obserwowanych tendencji i trendów społeczno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych

i środowiskowych w okresie 2016-2022, i na tej podstawie wyznaczono założenia strategiczne, w tym cele i kierunki działań. W związku z uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, jak również w odniesieniu do postępujących zmian, na bazie przeprowadzonego monitoringu i ewaluacji może dojść do sytuacji, kiedy ówczesne uwarunkowanie będzie nieaktualne bądź też w perspektywie kilkuletniej pojawią się nowe szanse rozwojowe czy ograniczenia hamujące ten rozwój. W perspektywie kilkuletniej trudno jest również przewidzieć jak kształtować się będzie budżet Gminy i dostępność środków zewnętrznych, wspierających realizację przedsięwzięć strategicznych.

Uwzględniając ww. przesłanki, jak również inne okoliczności, trudne obecnie do przewidzenia, ale mogące pojawić się w perspektywie obowiązywania dokumentu i mające znaczenie dla kształtowania przyszłego rozwoju lokalnego, możliwe będzie podjęcie decyzji o aktualizacji Strategii.

Procedura aktualizacji podjęta będzie jedynie w uzasadnionych przypadkach, zaś jej koordynacją zajmować się będzie podmiot pozostający w strukturach Urzędu Miejskiego w Chodczu. Wprowadzenie aktualizacji wymagać będzie określenia zakresu aktualizacji oraz szczegółowego uzasadnienia konieczności wprowadzanych zmian i modyfikacji.

7. Źródła finansowania realizacji Strategii

Osiągnięcie założonych celów wymaga podjęcia działań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych, do realizacji których niezbędny są zasoby finansowe. Określając działania strategiczne wzięto pod uwagę możliwości finansowe Gminy, jak również obecne i planowane możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym bezzwrotnych form wsparcia.

Z uwagi na kierunkowe ujęcie założeń strategicznych i jedynie przykładowe wskazanie poszczególnych inwestycji, ramy finansowe realizacji strategii mają charakter szacunkowy, gdyż ceny podlegają ciągłej aktualizacji rynkowej i nie ma możliwości dokładnego oszacowania tych wartości, jak również ze względu na długofalowe obowiązywanie Strategii ulegną one dezaktualizacji. Ponadto istotnym aspektem determinującym wartości planowanych do realizacji zadań są warunki ekonomiczne, w tym inflacja ogólnokrajowa, jak również trwający konflikt zbrojny tuż przy wschodniej granicy kraju, determinujące sytuację ekonomiczną kraju oraz niemożność dokładnego szacowania kosztów.

Gmina Chodecz zapewni środki na realizację przedsięwzięć w ramach swoich możliwości finansowych, ale będzie starała się również pozyskiwać fundusze z innych źródeł. Dużych możliwości finansowania działań upatruje się w środkach planowanych do rozdysponowania z programów regionalnych oraz krajowych czy też międzynarodowych, w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. Dodatkowo Gmina będzie poszukiwała innych możliwości finansowania działań, także ze środków krajowych znajdujących się w dyspozycji instytucji i podmiotów.

Tabela 19. Szacunkowe ramy finansowania realizacji Strategii

Cel strategiczny	Szacunkowy budżet	Lata realizacji
Cel strategiczny I.		
Wysoka jakość życia oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz	6 000 000,00	2024-2030

Cel strategiczny II. Zrównoważone wykorzystywanie i rozwój potencjału endogenicznego	4 000 000,00	2024-2030
Cel strategiczny III. Wzmocniony potencjał gospodarczy Miasta i Gminy Chodecz	1 000 000,00	2024-2030
Cel strategiczny IV. Dostosowana, kompleksowa i czysta przestrzeń gminna, wyposażona w nowoczesną i ogólnodostępną infrastrukturę publiczną	10 000 000,00	2024-2030
Cel strategiczny V. Skuteczne i efektywne zarządzanie Gminą	2 000 000,00	2024-2030

Źródło: opracowanie własne

Potencjalnymi źródłami finansowania ww. działań będą zatem budżet Gminy, budżet Państwa, środki UE, inne środki zewnętrzne. Uszczegóławiając finansowanie Strategii będzie odbywało się z wykorzystaniem:

- środków budżetowych Miasta i Gminy Chodecz, jak również innych jednostek samorządowych tj. regionalnych oraz powiatowych,
- środków z budżetu Państwa w dyspozycji poszczególnych ministerstw, z dedykowanych programów i funduszy,
- środków z funduszy celowych będących w dyspozycji różnych instytucji m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i innych,
- środków pochodzących z Krajowego Planu Odbudowy,
- środków pochodzących z UE w ramach różnych funduszy, inicjatyw ze środków europejskich,
- środków pochodzących z innych niż europejskie fundusze finansowe,
- środków pochodzących z sektora prywatnego,
- finansowania przez banki i inne instytucje finansujące,
- innych dostępnych źródeł finansowania.

Wskazane potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii nie stanowią katalogu zamkniętego, Gmina będzie starała się wykorzystywać wszystkie możliwości współfinansowania przedsięwzięć. W tym celu konieczne będzie bieżące monitorowanie w możliwości pozyskiwania środków finansowych.

Załącznik nr 1. Katalog mierników i rezultatów na potrzeby monitorowania realizacji Strategii

Cel strategiczny I. Wysoka jakość życia oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo Miasta i Gminy Chodecz

Miernik		Rezultat	
		2028	2031
Cel operacyjny I.I. Rozwój kapitału społecznego			
Kierunek działań I.I.1. Aktywna polityka senioralna	liczba osób w wieku po 65 roku życia, włączona w działania z zakresu aktywizacji społecznej [os./rok]		
	liczba utworzonych miejsc dla seniorów w formule dziennej/ całodobowej opieki [szt..]		
Kierunek działań I.I.2. Wsparcie organizacji rozwoju instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 i w wieku przedszkolnym	liczba przebudowanych, rozbudowanych/ poddanych modernizacji budynków przedszkolnych i żłobkowych [szt.]		
	liczba doposażonych żłobków/ przedszkoli [szt.]		
	liczba dzieci objętych opieką żłobkową [os./rok]		
	liczba dzieci objętych opieką przedszkolną [os./rok]		
	liczba nauczycieli, pedagogów i opiekunów objętych doskonaleniem zawodowym [os..]		
Kierunek działań I.I.3. Rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej	liczba przebudowanych lub rozbudowanych szkół [szt.]		
	liczba doposażonych szkół [szt.]		
	liczba dzieci i młodzieży biorących udział w ofercie dodatkowych zajęć szkolnych i pozaszkolnych [os.]		
	liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych działaniami wspierającymi [os..]		
	liczba nowych obiektów sportowych [szt.]		
	liczba przebudowanych obiektów sportowych [szt.]		
	liczba nauczycieli i pedagogów objętych doskonaleniem zawodowym [os.]		
Kierunek działań I.I.4. Skuteczna polityka społeczna przeciwdziałająca bierności mieszkańców i marginalizacji społecznej	liczba wspartych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy [os.]		
	liczba organizowanych akcji, kampanii i wydarzeń na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej [szt.]		
	liczba inicjatyw partnerskich podjętych na rzecz aktywizacji społecznej [szt.]		
Cel operacyjny I.II. Zwiększenie dostępności do usług publicznych			

Kierunek działań I.II.1. Eliminacja barier dostępowych do usług i budynków użyteczności publicznej	liczba budynków, dla których przeprowadzono audyt dostępności [szt.]		
	liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]		
Cel operacyjny I.III. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców			
Kierunek I.III.1. Promocja zdrowia mieszkańców	Liczba działań z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia [szt./rok]		
Kierunek działań I.III.2. Rozwój aktywności inicjatyw społecznych z terenu Gminy	Liczba działań społecznych podjętych przez lokalną społeczność		
	liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie Miasta i Gminy [szt.]		
Kierunek działań I.III.2. Rozwój infrastruktury sprzyjającej aktywności i integracji społecznej	otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich [m ²]		
	liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznych [szt.]		
	powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych [m ²]		
	liczba przebudowanych, doposażonych placów zabaw/ siłowni zewnętrznych [szt.]		

Cel strategiczny II. Zrównoważone wykorzystywanie i rozwój potencjału endogenicznego

Miernik		Rezultat	
		2028	2031
Cel operacyjny II.I. Rozwój turystyki na terenie Miasta i Gminy Chodecz			
Kierunek działań II.I.1. Rozwój infrastruktury służącej turystyce i rekreacji aktywnej	otwarta przestrzeń utworzona lub zagospodarowana na cele turystyczno-rekreacyjne [m ²]		
	długość odnowionych szlaków turystycznych [km]		
	długość utworzonych szlaków turystycznych [km]		
	długość wspartych szlaków turystycznych [km]		
	liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.]		
	powierzchnia przestrzeni zaadaptowanej dla celów społecznych i aktywnego wypoczynku (m ²)		
Cel operacyjny II.II. Ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych			
	liczba wspartych obiektów kultury [szt.]		

Kierunek działań II.II.1. Rozwój oferty kulturalnej Miasta i Gminy Chodecz	powierzchnia obiektów kultury poddanych przebudowie lub rozbudowie [m ²]		
	powierzchnia przestrzeni przeznaczony na działania kulturalno-edukacyjne [m ²]		
	liczba doposażonych obiektów kultury [szt.]		
	liczba osób biorących udział w ofercie kulturalnej [os./rok]		
Kierunek działań II.II.2. Rewitalizacja Gminy Chodecz	liczba podjętych działań na rzecz rewitalizacji obszarów gminnych [szt.]		
	liczba budynków zabytkowych poddanych renowacji [szt.]		
	powierzchnia przestrzeni objętych ochroną konserwatorską oddana do użytkowania [m ²]		
	liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznych [szt.]		
	powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych [m ²]		

Cel strategiczny III. Wzmocniony potencjał gospodarczy Miasta i Gminy Chodecz

Miernik		Rezultat	
		2028	2031
Cel operacyjny III.I. Optymalizacja i stymulowanie przedsiębiorczości lokalnej			
Kierunek działań III.I.1. Dążenie do konkurencyjności oferty przedsiębiorczej Gminy Chodecz	powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [m ²]		
	liczba wspartych przedsiębiorców [szt.],		
	liczba nowo powstałych działalności gospodarczych na obszarze Gminy [szt./rok],		
Kierunek działań III.I.2. Rozwój pozarolniczych form oddziaływania na lokalną gospodarkę	liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy [szt.]		
	liczba obiektów noclegowych na terenie Gminy		
	liczba inicjatyw międzysektorowych na rzecz rozwoju lokalnego		
Cel operacyjny III.II. Wsparcie zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa			
Kierunek działań III.II.1. Wzrost specjalizacji chodeckich gospodarstw	liczba funkcjonujących gospodarstw rolnych na terenie Gminy [szt.]		
	liczba funkcjonujących gospodarstw ekologicznych na obszarze Gminy [szt.]		
	powierzchnia użytków rolnych wykorzystywanych pod rolnictwo [m ²]		

Cel strategiczny IV. Dostosowana, kompleksowa i czysta przestrzeń gminna, wyposażona w nowoczesną i ogólnodostępną infrastrukturę publiczną

Miernik		Rezultat	
		2028	2031
Cel operacyjny IV.I. Realizacja spójnej i harmonijnej polityki planistycznej wraz z budowaniem spójności lokalnej i regionalnej			
Kierunek działań IV.I.1. Kształtowanie ładu przestrzennego w sposób zintegrowany i zrównoważony wraz z promocją dobrych praktyk w zakresie ładu przestrzennego =	powierzchnia Gminy objęta planem ogólnym		
	powierzchnia obszarów gminnych objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]		
Kierunek IV.I.2. Zachowanie zgodności planistycznych względem uwarunkowań wynikających z polityki terytorialnej województwa	liczba inicjatyw i projektów podejmowanych przez Gminę realizowanych w ramach polityki terytorialnej [szt.]		
	liczba połączeń obsługujących ruch regionalny obejmujący teren Gminy Chodecz [szt.]		
	liczba połączeń obsługujących ruch wewnątrzgminny [szt.]		
Cel operacyjny IV.II. Rozbudowany, spójny i bezpieczny system drogowy			
Kierunek działań IV.II.1. Poprawa jakości dróg na terenie Miasta i Gminy Chodecz	długość wybudowanych dróg gminnych [km]		
	długość zmodernizowanych lub przebudowanych dróg gminnych [km]		
Kierunek działań IV.II.2. Zwiększenie standardu bezpieczeństwa ruchu drogowego	długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]		
	liczba zmodernizowanych/ nowych punktów oświetleniowych [szt.]		
	liczba nowo oddanych miejsc parkingowych [szt.]		
Cel operacyjny IV.III. Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych na terenie Gminy			
Kierunek działań IV.III.1. Realizacja działań z zakresu małej retencji oraz ochrony przeciwpowodziowej	liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych [szt.]		
	wartość inwestycji w nowe/ przebudowane/ wyremontowane urządzenia wodne i infrastruktury towarzyszącej[PLN]		
	liczba inicjatyw i projektów zrealizowanych na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi [szt./rok]		
Cel operacyjny IV.IV. Rozwój usług i lokalnej infrastruktury komunalnej			
Kierunek działań IV.IV.1. Minimalizacja dysproporcji względem	długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]		
	długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]		

zwodociągowania i skanalizowania terenów Miasta i Gminy Chodecz	wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]		
	liczba wybudowanych lub przebudowanych stacji uzdatniania wody [szt.]		
	powierzchnia obszarów poddanych melioracji [m ²]		
Kierunek działań IV.IV.2. Efektywne gospodarowanie odpadami na terenie Miasta i Gminy Chodecz	liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych [szt.]		
	odpady poddane recyklingowi [t/rok]		
	odpady zbierane selektywnie [t/rok]		
Cel operacyjny IV.V. Ochrona powietrza i edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju			
Kierunek działań IV.V.1. Zwiększenie udziału OZE	liczba wybudowanych/zainstalowanych instalacji OZE [szt.]		
	liczba wybudowanego/przebudowanego lub zmodernizowanego oświetlenia ulicznego [szt.]		
Kierunek działań IV.V.2. Podniesienie efektywności energetycznej	liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]		
	liczba budynków publicznych poddanych modernizacji energetycznej [szt.]		
	liczba prywatnych budynków o podniesionej efektywności energetycznej [szt.]		
	liczba zmodernizowanych/ wymienionych źródeł ciepła [szt.]		
	wysokość wydatków przeznaczonych na działania ochrony powietrza i zmian klimatu [zł],		
Kierunek działań IV.V.3. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ekologii	liczba inicjatyw na rzecz świadomości ekologicznej [szt./rok]		

Cel strategiczny V. Skuteczne i efektywne zarządzanie Gminą

Miernik		Rezultat	
		2028	2031
Cel operacyjny V.I. Profesjonalizacja usług publicznych			
Kierunek działań V.I.1. Postępujący rozwój e-usług	liczba nowych e-usług [szt.]		
Kierunek działań V.I.2. Specjalizacja i rozwój kompetencji kadr samorządowych	liczba pracowników objętych działaniami na rzecz podniesienia kompetencji/kwalifikacji [os.]		
Cel operacyjny V.II. Kształtowanie wizerunku Gminy i jej promocja			

Kierunek działań V.II.1. Promocja Gminy na bazie posiadanych potencjałów	liczba inicjatyw na rzecz promocji lokalnej [szt./rok]		
	liczba nawiązanych kontaktów w celach promocyjnych [szt.]		
Kierunek działań V.II.2. Efektywna współpraca i nawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego	liczba wspólnych działań zrealizowanych w ramach MOF Włocławek/ OPPT Włocławek [szt.]		
	liczba działań partnerskich z gminami sąsiednimi [szt.]		
	liczba działań partnerskich międzysektorowych [szt.]		

Spis wykresów, map i tabel

Mapa 1. Sieć dróg na obszarze Miasta i Gminy Chodecz	30
Mapa 2. Gmina Chodecz na tle modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030	67
Mapa 3. Gmina Chodecz w ramach koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	69
Mapa 5. Gmina Chodecz w ramach MOF Włocławka i OPPT Włocławka	71
Mapa 6. Model przestrzenno-funkcjonalny Gminy Chodecz	73
Rycina 1. Lokalizacja Gminy Chodecz w ujęciu wojewódzkim i powiatowym.....	4
Rycina 2. Obszar Miasta i Gminy Chodecz	5
Rycina 3. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Gminy Chodecz	8
Rycina 4. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Gminy Chodecz	10
Rycina 5. Dane podstawowe na temat gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2017-2022	12
Rycina 7. Liczba ludności w podziale na miasto Chodecz i sołectwa wiejskie - na dzień 31.12.2022 roku	13
Rycina 8. Dynamika zmian demograficznych w Gminie Chodecz w latach 2017-2022	14
Rycina 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Chodecz w latach 2017-2022	14
Rycina 10. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023.....	17
Rycina 11. Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej.....	20
Rycina 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.....	21
Rycina 13. Liczba osób bezrobotnych w latach 2017-2022.....	21
Rycina 14. Rozwój przedsiębiorczości w grupie porównawczej w latach 2017-2022	24
Rycina 15. Zmiana liczby budynków mieszkalnych i mieszkań na terenie Gminy Chodecz	27
Rycina 16. Stopień wyposażenia w infrastrukturę sieciową na terenie gminy, powiatu i województwa	29
Rycina 17. Dochody i wydatki budżetowe w latach 2017-2022	36
Rycina 18. Prognoza dochodów i wydatków ogółem Gminy w latach 2023-2033.....	37
Schemat 1. Struktura systemu wdrażania, realizacji i ewaluacji Strategii.....	78
Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych w obszarze Miasta i Gminy Chodecz	7
Tabela 2. Zmiana liczby mieszkańców obszarów wiejskiego i miejskiego Gminy Chodecz w latach 2017-2022 ..	13
Tabela 3. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na obszarze gminy w latach 2017-2021	16
Tabela 4. Opieka nad dziećmi do lat 3 na obszarze Miasta i Gminy Chodecz	18
Tabela 5. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców Miasta i Gminy Chodecz, gmin sąsiadujących, powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2017-2021	19
Tabela 6. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w podziale na obszary miejskie i wiejskie	28
Tabela 7. Analiza SWOT	38
Tabela 8. Układ celów strategicznych i operacyjnych	41
Tabela 9. Charakterystyka celu strategicznego I	43
Tabela 10. Charakterystyka celu strategicznego II	47
Tabela 11. Charakterystyka celu strategicznego III	49
Tabela 12. Charakterystyka celu strategicznego IV	50
Tabela 13. Charakterystyka celu strategicznego V	56
Tabela 14. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+”, których realizacja może oddziaływać na rozwój Gminy Chodecz	72

Tabela 15. Podsumowanie klasyfikacji Gminy Chodecz do obszarów strategicznej interwencji	76
Tabela 16. Struktura organizacyjna procesu realizacji Strategii.....	78
Tabela 17. Zgodność założeń strategicznych Gminy Chodecz z dokumentami wykonawczymi	82
Tabela 18. Rodzaje i charakterystyka ewaluacji mających zastosowanie w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chodecz na lata 2024-2030.....	85
Tabela 19. Szacunkowe ramy finansowania realizacji Strategii	87